KUOPIO

Elinvoima ja konsernipalvelut/Talous- ja omistajaohjaus

Talouden tasapainotus-ohjelmakirja 2023-2027

Julkinen, taustoittava, selkeyttävä ja päivittyvä asiakirja. Päivitetty 9.6.2026

Kuopion kaupungin talouden tasapainotusohjelmakirjaan on koottu taustatietoja sekä valmistelu- ja toimeenpanovaiheiden kokonaisuuksia. Sisällysluettelon kautta pääsee helposti haluamaansa kohtaan. Usein kysytyt kysymykset sekä aiheeseen liittyvät blogit selkeyttävät ja taustoittavat laajaa kokonaisuutta ja linkit tarjoavat lisätietoja asioista. Ohjelmakirja on julkinen, koko ajan päivittyvä, ladattava pdf-julkaisu.

Postiosoite PL 228, 70101 KUOPIO
Käyntiosoite Tulliportinkatu 31
Puhelin 017 182 111
www.kuopio.fi
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

KUOPIO

Sisällysluettelo

1. Talouden tasapainotusohjelman valmistelu 5
Tiekartta 5
Taustatietoja ja linkkejä 6
Ohjausryhmä 9
Pelisäännöt, viestintä ja linkkejä 10
Työryhmät 11
Valmistelun vaiheet ja linkkejä 13
Kuntalais- ja henkilöstökyselyn tulokset 15
Päätöksenteko, vaikutusten arviointi, viestintä ja osallisuus 17
Kaupunginvaltuuston päätös talouden tasapainotusohjelmasta 20.5.2024 18
Toimenpidekokonaisuus investoinnit ja palveluverkosto yhteensä 4,135 M€ 18
Toimenpidekokonaisuus palvelut, palveluprosessit ja hallinto yhteensä 14,841 M€ 20
Toimenpidekokonaisuus omaisuus ja konsernirakenne yhteensä 5,3 M€ 21
Henkilöstö 4,75 M€ 22
2. Talouden tasapainotusohjelman toteuttaminen 24
Vuosi 2024 24
Kaupungin talouden äkkijarrutus vuonna 2024 24
Osavuosikatsaus 2/2024 25
KOP kouluverkkomuutokset, esitys lautakunnalle 3.9.2024 26
Palveluverkoston selvitystyö 28
YT-neuvottelut 29
Kuntalaistilaisuudet 31
Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2025 32
Vuosi 2025 34
Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttaminen uudestaan lautakunnan käsittelyyn ... 34
Kuopion kaupungin tilinpäätöksen alijäämäennuste 5,1 miljoonaa euroa 35
Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttaminen otto-oikeudella kaupunginhallituksen käsiteltäväksi 37
Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttamispäätösten taustalla halu toteuttaa oppilaiden sivistyksellinen perusoikeus 38
Kuopion kaupunkia johdetaan tulevaisuudessa suurempina kokonaisuuksina 40
Kuopion kaupungin talouden tasapainotustyö jatkuu edelleen (sis. linkin mediatiedotteeseen tilinpäätöksestä 2024) 42
Palveluverkkoselvitys tarjoaa taustatietoa ja suunnitelmia tulevaan 45
Kuopion kaupungin johtamisjärjestelmän uudistaminen etenee virkaorganisaation valmisteluun 47

Palveluverkkoselvitys on valmistunut – nyt on kuntalaisten ja sidosryhmien vuoro ottaa kantaa 49
Kuntalaisillassa peräänkuulutettiin tukea ja apua maaseudun elinvoimaisuuteen – seuraavana vuorossa maaseutuvaikutusten arvioinnin työpajat 50
Osavuosikatsaus tammi-maaliskuu 2025/talouden tasapainotus 52
Vuoden 2026 talousarviokehys/Kuopion kaupunginhallituksen kokous 26.5.2025 53
Kuopion kaupunki suunnittelee markkinoinnin ja viestinnän sekä strategian ja kehittämisen toimintojen yhdistämistä yhden johtajan alaisuuteen 54
Talouden kuukausiraportti tammi-toukokuu 2025 (kh hyv. 23.6.2025) 55
Kuopion kaupungin osavuosikatsaus tammi-kesäkuu 2025: Talouden tasapainotuksen toimet ovat toteutuneet kattavasti – maailman yleinen taloustilanne haastaa silti 56
Luonnos Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelmasta nähtävillä ja kommentoitavana (liitteissä lausuntojen koonti) 58
Kuopion kaupungin vuoden 2026 talousarvioesitys kääntää katseen kasvuun ja elinvoimaan .. 59
Uuden johtamisjärjestelmän kautta tehokkuutta ja tuottavuutta Kuopion kaupungin toimintaan 64
Osavuosikatsaus tammi-syyskuu 2025 66
Talouden kuukausiraportti tammi-lokakuu 2025 68
Palveluverkkosuunnitelma etenee kaupunginhallituksen käsittelyyn 69
Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 1.12.2025/ Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma: varhaiskasvatus ja perusopetus 71
Vuosi 2026 73
Palveluverkkosuunnitelman lisäselvitys kuntalaisten kommentoitavaksi 73
Kuopion talouden tasapainotus tuottaa tulosta – miten matkaa on kuljettu? 75
Kuntalaiset kommentoivat palveluverkkosuunnitelmaa – koonti kyselyn tuloksista julkaistu .. 78
Kuopion talouden tasapainotus on edennyt suunnitellusti – kaupungin tilinpäätöksen alijäämäennuste -2,8 miljoonaa euroa 80
Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 2.2.2026/Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma: varhaiskasvatus ja perusopetus ja kaupunginvaltuuston päätös 16.2.2026 81
Kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.2.2026 84
Katsaus palveluverkkopäätöksen toimeenpanon etenemiseen/Sivistysjohtaja Pekka Vähäkangas 86
Kaupunginvaltuuston päätökset 23.3.2026: mm. talousarviopoikkeamat 2025 ja Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026–2029 87
Tilinpäätös 2025: Miinus jäi maltilliseksi – Kuopion kaupunki saavutti tasapainotustavoitteet viime vuonna 89
Osavuosikatsaus tammi-maaliskuu 2026 (Kh ja Kv) 93
Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 25.5.2026, mm. pelastusasemien myynti, vuoden 2026 talousarviomuutokset 95
Talousarviokehys vuodelle 2027 ja talousarvion valmisteluperiaatteet 97
Vuosi 2027 100

3. Usein kysytyt kysymykset 101
4. Aiheesta kirjoitettuja blogeja 116
Kaupunginjohtajan blogi 6.5.2024: Talouden tasapainotusohjelma 116
Apulaiskaupunginjohtajan blogi 13.5.2024: Talouden tasapaino ja verkostopäätökset 118
Kaupunginjohtajan blogi 15.5.2024: Huomioita talouden tasapainotusohjelman mittakaavoista ja lähtökohdista 120
KH:n puheenjohtajan blogi 20.5.2024: Talouden tasapainotus etenee keskustelujen kautta kohti arvopohjaisia valintoja 122
Hallintojohtajan blogi 3.6.2024: Talouden tasapainottaminen vaatii hyvää ja osaavaa hallintoa 126
Kaupunginjohtajan blogi 23.1.2025: Vastakkainasettelusta yhteiseen ymmärrykseen – kutsu keskusteluun 128
Kaupunginjohtajan blogi 18.2.2026: Talouden tasapainotustoimet purevat – vaikutukset näkyvät organisaation sisällä 130

1. Talouden tasapainotusohjelman valmistelu

Tavoitteena on tasapainoinen talous vuonna 2027, mikä vaatii yhteensä 35 M€ säästöt vuoteen 2027 mennessä. Säästöt eivät ole kertaluonteisia, vaan ne ovat **pysyviä** toimintakatetta alentavia tulojen lisäyksiä tai menojen vähennyksiä, rakenteellisia muutoksia palveluverkossa, palveluiden tuottamisessa, henkilöstössä ja omaisuudessa sekä konsernirakenteessa. Lisäksi investointitaso on jatkossa pienempi. Palveluiden tuottamisen kustannusten ja sisällön tulee vastata paremmin sitä rahamäärää, jonka mm. kuntalaisten verotus vuosittain tuo kaupungille. Pyrkimyksenä on, että vuoteen 2027 mennessä Kuopion kaupungin budjetti on pysyvästi 35 miljoonaa euroa pienempi.

Tiekartta

Taustatietoja ja linkkejä

Vuoden 2024 talousarvion valmistelun käynnistämistä varten kaupunki tilasi **Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy:ltä selvityksen** Kuopion kaupungin talouden tilannekuvasta 2023-2032. Selvityksen mukaan nykyinen menojen kasvuvauhti sekä raskas investointitaso ylittävät odotettavissa olevan verotulojen ja valtionosuuksien vuosittaisen kehityksen. Tämän arvioidaan johtavan tulevien vuosien aikana kaupungin velkamäärän nousuun ja jatkuvaa talouden alijäämäisyyttä. Ilman poikkeuksellisia ja kertaluontoisia eriä Kuopion talous olisi ollut alijäämäinen jo useamman vuoden ajan. Hankala suhdannetilanne, investoinnit, lainamäärä, Sote-uudistus (2023) ja TE-uudistus (2025) vaikuttavat tuleviin vuosiin. Lisäksi viime vuodet kuntataloutta vahvistaneet väliaikaiset rahoituserät poistuvat (mm. koronatuet, sote-uudistuksen jälkeiset verohännät). Kuopion kaupungin talous on siis kehittynyt negatiivisesti jo pidemmän aikaa. Kuntalain tasapainovaatimuksen mukaan kaupungin talous on kriisiytymässä, mikäli tasapainottaviin toimenpiteisiin ei ryhdytä. Kuntalain tasapainovaatimus edellyttää 35 miljoonan euron taloudellisia vaikutuksia suunnittelukauden loppuun 2027 mennessä.

Kuopion taloudellinen tilanne –satunnaisista eristä puhdistettu tulos

Tuloslaskelma				Veronkorotus		5 079			
Kuopio	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Toimintakate 1000 €	**-592 842**	**-604 980**	**-599 113**	**-620 123**	**-660 008**	**-689 551**	**-705 866**	**-762 832**	**-296 291**
Verotulot yhteensä 1000 €	**445 125**	**443 860**	**452 739**	**441 274**	**464 000**	**486 187**	**524 225**	**549 551**	**308 069**
Valtionosuudet 1000 €	**178 715**	**198 225**	**197 311**	**197 256**	**203 289**	**248 504**	**230 764**	**244 657**	**40 061**
Rahoitustulot ja -menot netto 1000 €	**6 582**	**6 689**	**6 585**	**13 178**	**9 205**	**12 082**	**11 977**	**13 136**	**4 825**
Vuosikate 1000 €	**37 580**	**43 794**	**57 522**	**31 585**	**16 486**	**57 222**	**61 099**	**44 512**	**56 665**
Poistot 1000 €	51 924	53 399	48 339	48 135	54 646	47 831	48 775	48 965	54 252
Arvonalentumiset 1000 €									-180
Satunnaiset tulot 1000 €	270	5 181	0	13 284	92 867	9 213	0	0	0
Satunnaiset menot 1000 €	0	4 401	0	898	0	0	0	0	
Tuloslaskelman tulos 1000 €	**-14 074**	**-8 825**	**9 183**	**-4 164**	**54 707**	**18 604**	**12 325**	**-4 453**	**2 232**
Poistoerojen muutos 1000 €	559	464	389	216	211	171	-145	-129	47
Varausten muutos 1000 €	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rahastojen muutos 1000 €	0	0	0	0	0	402	0	0	
Ali/ylijäämä 1000 €	**-13 515**	**-8 361**	**9 572**	**-3 948**	**54 918**	**19 177**	**12 470**	**-4 324**	**2 279**
Oikaistu tulos	**-14 344**	**-9 605**	**9 183**	**-16 550**	**-38 160**	**4 312**	**7 536**	**-9 274**	**2 232**
Kumulat. edellisen tilik. ja kuluvan tilikauden jäämät 1000 €	**105 850**	**98 195**	**106 091**	**102 143**	**157 061**	**176 238**	**188 709**	**184 385**	**186 664**
Kumulat. edellisen tilik. ja kuluvan tilikauden jäämät 1000 € OIKAISTU	**105 850**	**96 245**	**105 428**	**88 878**	**50 718**	**55 030**	**62 566**	**53 292**	**55 524**
Asukasluku	116 923	117 740	118 209	118 664	119 282	120 210	121 543	122 594	124 011
Verotettava tulo (laskennallisesti)	1 865 811	1 875 497	1 896 429	1 845 371	1 950 698	2 031 788	2 109 965	2 204 859	
Veroprosentti	20,53	20,53	20,50	20,50	20,50	20,75	20,75	20,75	8,11

Investoinnit

INVESTOINTILAJI (1000 €, NETTO)	Hyväksytty TA2024	2025	2026	2027	Yhteensä 2024-2027
ICT	2 374	1 850	2 750	2 400	9 374
Maanhankinta	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Koneet ja kalusto, kaikki	2 946	2 805	4 935	4 355	15 041
Muut	-600	-605	-520	-520	-2 245
Yhdyskuntarakentaminen	**33 085**	**36 265**	**37 030**	**45 470**	**151 850**
Kadut ja tontit, uudet alueet		8 900	9 050	20 900	38 850
Elinkeinoalueet		3 800	5 350	6 250	15 400
Katu- ja tieverkon saneeraus, sillat		13 600	7 400	7 050	28 050
Muut		1 610	1 110	1 110	
Liikuntapaikat		4 150	6 750	4 710	15 610
Ulkoilu-, virkistys- ja leikkipaikat		2 300	3 015	2 425	7 740
Puistot, yleiset alueet		1 905	4 355	3 025	9 285
Talonrakennus	**39 930**	**39 410**	**46 560**	**38 610**	**164 510**
Koulut	7 070				
Uudiskohteet		20 600	27 750	20 600	
Peruskorjauskohteet			100	4 400	
Päiväkodit	13 500				
Uudiskohteet		11 550	9 450	5 850	
Peruskorjauskohteet		500	3 000	500	
Hyvinvoinnin edistäminen	15 860				
Uudiskohteet					
Peruskorjauskohteet		260	260	1260	
Pienet peruskorjauskohteet	3500	6500	6000	6000	
YHTEENSÄ	**80 235**	**82 225**	**93 255**	**92 815**	**348 530**
Tavoitteesta n. 75 M€/vuosi		-7 225	-18 255	-17 815	-43 295

Taulukossa on esitelty investointitarpeet vuosina 2024-2027, jotka ovat keskimäärin 87 M€/ vuodessa. Mikäli investointitaso pudotetaan pysyvästi 75 M€:oon/vuosi, suunniteltuja investointeja tulee laskea yhteensä 43 M€:lla suunnitelmakaudella.

Kaupunginhallitus reagoi havaintoihin käynnistäen talouden tasapainottamistyön joulukuussa 2023. Talouden tasapainotustyön tavoitteena on saada Kuopion kaupungin talous tasapainoon vuoteen 2027 mennessä. Valmistelua varten kaupunki nimesi **ohjausryhmän**, johon kuuluvat kaupunginhallituksen jäsenet, valtuustoryhmien puheenjohtajat, kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto sekä kaupunginjohtajan johtoryhmä ja työn tueksi ovat **FCG:n** asiantuntijat.

Tasapainotustyön pohjaksi haastateltiin johtavat viranhaltijat ja luottamushenkilöt. Viranhaltijoiden **työryhmätyöskentely** alkoi neljän eri teeman kautta: Palveluverkko ja investoinnit, palveluiden tuottaminen, omaisuus ja konsernirakenne, henkilöstö.

Kuntalaisten ja henkilöstön kuulemiseksi järjestettiin kyselyt, joiden tulokset huomioitiin osana valmistelua.

Tasapainotusohjelma eteni kaupunginhallituksen päätöskäsittelyyn 6.5.2024 Kaupunginvaltuusto hyväksyi tietyin muutoksin lopullisen ohjelman 20.5.2024 periaatteena tulevien vuosien talouden tasapainottamiselle. Tämän jälkeen tasapainotustoimenpiteet etenevät vuoden 2025 talousarvioon ja kaupungin päätöksentekoprosessin mukaisiin toimielimiin.

Tärkein kriteeri tasapainotuksen seurannassa on Kuopion kaupungin talouden kehittyminen toivottuun suuntaan. Mikäli tasapainotusohjelman seurannan yhteydessä osoittautuu, että päätetyt toimenpiteet ovat riittämättömiä talouden tasapainon saavuttamiseksi, keinovalikoimaa voidaan

laajentaa mm. veronkorotuksiin ja taloudellis-tuotannollisin perustein käynnistettäviin yhteistoimintaneuvotteluihin.

Linkkejä lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Tilinpäätös 2023: Hyvinvointialueuudistuksen jälkeinen Kuopio jatkoi kasvuaan taloushaasteiden keskellä

FCG:n talous- ja toiminta-analyysiin

Kuopion kaupungin talouden tasapainotustyö käynnistyi

Kuopion kaupungin talouden tasapainotustyö jatkuu

Ohjausryhmä

Talouden tasapainotustyön valmistelua varten kaupunki nimesi ohjausryhmän, johon kuuluvat kaupunginhallituksen jäsenet, valtuustoryhmien puheenjohtajat, kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto sekä kaupunginjohtajan johtoryhmä ja työn tueksi ovat FCG:n asiantuntijat.

Kokoonpano

Kaupunginhallitus
Aleksi Eskelinen pj./OHRYn pj.
Allu Koskinen 1. vpj.
Tiina Kaartinen 2. vpj.
Björn Cederberg
Miia Eskelinen-Fingerroos
Vuokko Hämäläinen
Kaisa Kantele
Hannu Kokki
Vesa Linnanmäki
Sallamaarit Markkanen
Pekka Niiranen

Valtuustoryhmien pj:t
Markku Rossi. Kesk.
Jukka Savolainen, Kok.
Jaakko Kosunen, SDP
Marja Berg, Vihr.
Soile Sirkka, VAS
Risto Pirinen, PS
Björn Cederberg, KD
Pekka Timonen, VL
Teemu Soini, LIIK

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto
Marko Kilpi, pj.
Leila Savolainen 1. vpj.
Harri Auvinen 2. vpj.

Virkamiehet
Soile Lahti, kaupunginjohtaja
Pekka Vähäkangas, akj.
Jari Kyllönen, akj.
Sirpa Lätti-Hyvönen, strategiajohtaja
Tero Oinonen, hallintojohtaja
Kirsi Soininen, markkinointijohtaja
Marja-Leena Martikainen, talousjohtaja
Hannu Väänänen, toimitilajohtaja
Anu Tiikasalo, henkilöstöjohtaja
Jaana Kuuva, taloussuunnittelupäällikkö, OHRY:n sihteeri

Pelisäännöt, viestintä ja linkkejä

Talouden sopeutustavoitteeksi asetettiin tasapainoinen taloussuunnitelma ja pitkän tähtäimen talouden tasapaino niin, että Kuopio pystyy turvaamaan kaupungin kasvun ja kehityksen kannalta tärkeät investoinnit, jotka luovat vetovoimaa ja pitkän aikavälin elinvoimaa.
Ohjausryhmä on kokoontunut seitsemän kertaa valmisteluvaiheessa. Ohjausryhmä linjasi ensimmäisessä kokouksessaan tasapainotustyön **pelisäännöistä** seuraavasti:

- Sitoudutaan saavuttamaan asetettu euromääräinen tavoite. Jos joku esitys ei käy, tilalle pitää tuoda korvaavan taloudellisen vaikutuksen sisältävä ratkaisu. Toimenpiteiden taloudelliset vaikutusarviot pohjautuvat FCG:n ja talousyksikön tekemiin laskelmiin.
- Puhutaan asioista avoimesti ja rakentavasti ketään syyllistämättä. Hyväksytään, että näkökulmia asioihin on monia. Ollaan avoimia uusille ideoille - maailma eikä Kuopio ole valmis.
- Kiellettyjä aiheita ei ole, mutta ei puhuta liitoskunnista - on vain yksi Kuopio, jossa erilaisia alueita. Liitoskuntien sijasta puhutaan esimerkiksi Kuopion maaseututaajamista.
- Kaikki materiaalit tulee toimittaa etukäteen ennen kokouksia perehdyttämistä varten.

Viestinnän tavoitteet

Periaatteena avoimuus, osallisuus ja vuorovaikutus, kriisitietoisuuden lisääminen, syvempi ymmärrys toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Viestinnän tavoitteena on pitää kaupungin henkilöstö ja kuntalaiset ajan tasalla tasapainotustyön etenemisestä. Tavoitteena on vähentää avoimen viestinnän avulla henkilöstön ja kuntalaisten epätietoisuutta ja aiheeseen liittyviä mahdollisia huolia. Viestinnän sävynä on arkirealismi; sopeutustarve on vaativa, mutta ei mahdoton.

Viestinnällä herätetään kaupunkilaisten kriisitietoisuutta ja tavoitteena on saada aikaan syvempi ymmärrys toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Tuodaan esille myös positiivisia asioita, vaikka talouden kuva on synkkä. Tavoitteena on viestiä ja luoda uskoa siitä, että tilanne käännetään päättäväisellä yhteisellä tekemisellä.

Vastuu: markkinointi. ja viestintäyksikkö

Kohderyhmät: Henkilöstö, kuntalaiset, sidosryhmät

Kanavat:
• työryhmän sisäinen viestintä: Teams, sähköposti,
• henkilöstö: KUHA-intranet, henkilöstön Facebook, sähköposti, erikseen sovittaessa tiedotustilaisuus
• kuntalaiset: kaupungin verkkosivut (kuopio.fi), kaupungin some-kanavat (X, Facebook)
• media, erikseen sovittaessa tiedotustilaisuus
• sidosryhmät: sähköposti

Linkkejä lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupungin talouden tasapainotustyö käynnistyi

Kuopion kaupungin talouden tasapainotustyö jatkuu

Työryhmät

Kokoonpano

Palveluverkko, investoinnit
Jari Kyllönen
Silja Silvennoinen
Marika Savukoski
Hannu Väänänen
Lauri Lytsy
Pekka Vähäkangas
Jusa Ruotsalainen
Janne Hentunen
Ismo Heikkinen
Jaana Kuuva
Iiro Lyytinen
Katri Hiltunen
Ilkka Laine

Palveluprosessit/palvelutuotanto
Sirpa Lätti-Hyvönen
Janne Hentunen
Silja Silvennoinen
Marika Savukoski
Tero Oinonen
Jari Torvinen
Anne Simonen-Ruuskanen
Tanja Ahonen
Heini Piironen

Omaisuus/konsernirakenne
Soile Lahti
Jari Kyllönen
Hannu Väänänen
Marja-Leena Martikainen
Iiro Lyytinen

Henkilöstö
Anu Tiikasalo
Seija Pärnänen
Eemeli Ylinen
Anne Simonen-Ruuskanen
Pekka Savolainen
Ilkka Kokkonen (henk.ed.)
Sari Kinnunen (henk.ed.)
Marika Savukoski
Silja Silvennoinen
Sirpa Lätti-Hyvönen
Tarja Savolainen

Tehtävät

Työryhmät valmistelivat yhdessä FCG Oy:n asiantuntijoiden kanssa ohjausryhmälle ehdotukset strategisista, valtuustotasoisista linjauksista ja periaatteista, joiden perusteella viranhaltija- ja talousarviovalmistelu voitaisiin toteuttaa.

Päälinjausten lisäksi työryhmien tehtävänä oli koostaa konkreettisten toimenpiteiden valikoima, jotka toteuttamalla asetettuihin euromääräisiin tavoitteisiin on mahdollista päästä. Ohjausryhmä edellytti, että vaihtoehtoisia, konkreettisia toimenpiteitä on niin paljon, että valtuustolla on aikanaan mahdollisuus tehdä valintoja toimenpiteiden välillä.

Teematyöryhmien yhteenvetojen (linjaukset ja konkreettisten vaihtoehtojen valikoima) perusteella ohjausryhmä muodosti yhtenäisen esityksen hallitukselle ja valtuustolle.

Teemat

Palveluverkko, investoinnit
Koulut, päiväkodit, asukastilat, liikuntapaikat, kirjastot, hallinnon tilat, maankäytön ja kaavoituksen mahdollisuudet, käytöstä poistetut kiinteistöt ja kiinteistökehitys.

Palveluprosessit/palvelutuotanto
Palveluiden tuottamiseen liittyvät maksut ja taksat, vapaaehtoiset palvelut ja niiden taso, avustaminen, pakollisten palveluiden sisältö ja laatutaso, avustaminen, pakollisten palveluiden sisältö ja laatutaso, henkilöstöohjeistus ja -johtaminen, hankkeet, digitalisaatio, työllisyyden hoito.

Omaisuus/konsernirakenne
Inhouse-yhtiöiden tuottavuus ja palveluiden hinta, yhtiöjärjestelyt, tuottotavoitteiden asettaminen ja sopimustarkastelut.

Henkilöstö
Henkilöstö ja muiden keinojen vaikutukset henkilöstöön, henkilöstön johtaminen, henkilöstöohjeistus, pelinsäännöt, varahenkilöjärjestelyt, sairauspoissaolot.

Valmistelun vaiheet ja linkkejä

Tasapainotustyön käynnistymisvaiheessa mitään keinoa ei rajattu pois. Tasapainotustyön ohjausryhmän tavoitteena oli muodostaa esitys, johon voidaan sitoutua yli valtuustokauden: tasapainotustavoite ja velvoite sitoo myös tulevaa valtuustoa.

Tasapainotustyön pohjaksi haastateltiin johtavat viranhaltijat ja luottamushenkilöt. Haastattelujen perusteella tunnistettiin sopeutumisen ydinkysymykset, eli sellaiset isot teemat, joiden ympärille kaupungin pitkän tähtäimen toiminnan uudistuminen voi rakentua.

Ohjausryhmä on ohjannut virkavalmistelua. Valtuustoa on informoitu ohjausryhmän työskentelystä säännöllisesti: Valtuustolle järjestettiin kaksi erillistä infotilaisuutta. Työryhmien työn (kooste mahdollisista konkreettisista keinoista ja ehdotukset valtuustotasoisiksi linjauksiksi) valmistumisen jälkeen pidettiin valtuustoseminaari tasapainottavien keinojen kokonaisuuden arvioimiseksi. Loppuraportissa esitettiin kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle päätettäväksi teemaryhmittäin linjaukset, joiden pohjalta viranhaltijat voivat valmistella tuleviin talousarvioihin tasapainottamistoimenpiteet hallintosäännön mukaisesti.

Kaupunginvaltuuston yhteinen seminaari talouden tasapainotusohjelmasta järjestettiin 29.4.2024, jota ennen valtuustoryhmillä oli aineisto käytössä ryhmien kantojen muodostamiseksi. Viimeisessä ohjausryhmän kokouksessa 30.4.2024 käytiin läpi tavoitteet, joihin kaikki valtuustoryhmät voivat sitoutua ja asiat, joista ryhmät ovat eri mieltä. Ohjausryhmä määritteli teema- ja alateematasolla, mille tasolle euromääräiset tavoitteet asetetaan.

Ohjausryhmässä asetettiin sitova tavoite tasapainotustyölle, 35 miljoonaa euroa, ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Palveluverkon sopeutuksen euromäärä jäi valtuuston ratkaistavaksi ja ovat pitkän aikavälin suunnittelua jopa vuoteen 2030.

Taulukko talouden tasapainotusohjelman loppuraportista 2.5.2024

Yhteenveto sopeutustoimenpiteiden talousvaikutuksista

Teemat	Heti	TA 2025	Sopeutuskauden aikana 2026-2027	Sopeutuskauden ulkopuolella	Yhteensä
Palveluverkko ja investoinnit	137 000	1 300 000	4 328 000	2 858 000	8 623 000
Palvelut, palveluprosessit ja hallinto	188 000	7 525 000	6 340 000	0	14 053 000
Omaisuus ja konsernirakenne	0	0	4 800 000	0	4 800 000
Henkilöstö	0	1 000 000	3 750 000	0	4 750 000
Toimenpiteet yhteensä	**325 000**	**9 825 000**	**19 218 000**	**2 858 000**	**32 226 000**

- Edellä esitettyjen toimenpiteiden lisäksi kaupunki saa kertaluontoisia omaisuuden myyntituloja ja mahdollisista yhtiöjärjestelyistä saatavia tuloja.
- Kertaluonteisia eriä (koulujen alaskirjaukset, kiinteistöjen myynnit, sote- ja pelastusasemien myynnit, purkukustannukset ja konserniyhtiöiden tasetarkastelut ym.) ei ole laskettu mukaan taloutta tasapainottaviin toimenpiteisiin.
- Yhdessä esitettyjen linjausten toteuttamisen kanssa asetettu tasapainotustavoite 35 M€ on mahdollista saavuttaa.
- **Mikäli tasapainotusohjelman seurannan yhteydessä osoittautuu, että päätetyt toimenpiteet ovat riittämättömiä talouden tasapainon saavuttamiseksi, keinovalikoimaa voidaan laajentaa mm. veronkorotuksiin ja taloudellis-tuotannollisin perustein käynnistettäviin yhteistoimintaneuvotteluihin.**

Ohjausryhmä jäi erimieliseksi palveluverkkoa koskevista linjauksista sekä euromääräisen tavoitteen että sisällön osalta. Tältä osin tasapainotusohjelma etenee päätöksentekoon virkavalmistelun pohjalta seuraavilla teemoilla:

- Palveluverkko ja investoinnit
- Palvelut, palveluprosessit ja hallinto
- Omaisuus ja konsernirakenne
- Henkilöstö

Ohjausryhmä on varmistanut, että Kuopion kaupungilla on riittävä määrä riittävän vaikuttavia konkreettisia keinoja tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kuopion kaupunginvaltuusto käsitteli 20.5.2024 kokouksessaan talouden tasapainotusohjelmaa ja äänesti yli 30 kertaa useasta muutosehdotuksesta ohjelmaan liittyen. Valtuusto päätti asettaa Kuopion talouden tasapainotuksen tavoitteeksi yhteensä 35 miljoonan euron taloudelliset vaikutukset suunnittelukauden loppuun vuoteen 2027 mennessä. Valtuusto päätti hyväksyä talouden tasapainotustyön linjaukset ja linjausten taloudelliset tavoitteet äänestystulosten mukaisin muutoksin.

Linkkejä lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupungin talouden tasapainotustyö etenee helmikuun lopussa osallistamisvaiheeseen

Kuopion kaupungin talouden tasapainotusohjelma valmistuu huhtikuun lopussa

Tavoitteena taloudellisesti tasapainoinen Kuopio - talouden tasapainotusohjelma on valmis päätöksentekoon

Talouden tasapainotusohjelman loppuraportti

Kuntalais- ja henkilöstökyselyn tulokset

Kysely oli auki 27.2.–11.3.2024, jonka aikana kyselyyn saatiin 2430 vastausta. Tämä vastaa noin 2 % asukkaista. Suurin vastaajaryhmä (70 %) oli 31–60-vuotiaita työssäkäyviä kuopiolaisia, 20 % eläkeläisiä. Henkilöstökyselyyn vastasi 814 henkilöä (20 % koko henkilöstöstä), joista lähes puolet oli kasvun ja oppimisen palvelualueelta.

Kysely oli jaettu kolmeen teemaan ja lisäksi henkilöstölle oli oma kysymys. Teemat myötäilivät konsulttien aiemmin tekemän analyysin sekä viranhaltijoista ja henkilöstön edustajista koottujen työryhmien työstämiä aiheita:

- palveluverkko (tasapainotustavoite 10–12 miljoonaa euroa),
- palveluiden tuottaminen (tasapainotustavoite 5–8 miljoonaa euroa),
- omistaminen ja omistajaohjaus (tasapainotustavoite 4–7 miljoonaa euroa).

Peruspalvelut nähtiin tärkeänä painopisteenä

Kuntalaiset ja kaupungin henkilöstö painottivat peruspalveluita investoinneista kysyttäessä. 70 % kuntalaisista ja 91 % henkilöstöstä näkevät peruspalveluinvestoinnit tulevaisuuden painopisteenä mieluummin kuin vetovoimainvestoinnit.

Kaupungin tilojen tilankäyttöä voidaan tehostaa

Kuntalaiset (39 %) ja henkilöstö (48 %) näkivät mahdolliseksi kiinteistöjen myynnin ja/tai purkamisen. Lisäksi vastaajat korostivat tilojen muunneltavuutta uusia käyttötarkoituksia varten sekä toimintojen yhdistämistä samoihin tiloihin.

Koulu- ja päiväkotiverkosto jakoi mielipiteitä

Tasavertainen palveluverkko tarkoittaa, että esimerkiksi lapsille suunnattuja palveluita on siellä, missä lapsia on eniten. Lapsimäärä on huomattavasti suurempi ja kasvussa keskustaajamassa ja vähenee keskusta-alueen ulkopuolella.

46 % kuntalaisista ja 48 % henkilöstöstä ovat valmiita tiivistämään palveluverkostoa kokoamalla palvelut suurimpiin taajamiin ja tekemällä kuntien välistä yhteistyötä maaseudulla.
45 % kuntalaista ja 47 % henkilöstöstä ovat valmiina korottamaan kunnallisveroa niin, että kouluverkosto sekä palvelun laatu säilyvät ennallaan.
8 % kuntalaisista ja 5 % henkilöstöstä tasapainottaisi heikentämällä opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatua, mutta säilyttämällä palveluverkoston entisellään.

Liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien tärkeys korostui

Kunta tuottaa pakollisia, lakisääteisiä palveluita ja vapaaehtoisesti valitsemiaan palveluita. Kuntalaiset ja henkilöstö arvostivat vapaaehtoisista palveluista eniten ulkoilureittien ja ulkoliikuntapaikkojen ylläpitoa ja kunnostusta sekä uimahalleja ja kuntosaleja. Tärkeänä pidettiin myös koulujen iltapäiväkerhotoimintaa, kansalaisopiston toimintaa, leikkipuistoja ja avointa varhaiskasvatusta.

Lakisääteisistä palveluista tärkeänä pidettiin koulujen maltillisia ryhmäkokoja sekä jalankulku- ja pyöräilyväylien ja katujen laadukasta kunnossapitoa.

Käyttömaksuja ja veroja ollaan valmiita korottamaan palveluiden säilyttämiseksi

Kuntalaiset olivat myös valmiina maksamaan itse enemmän käyttämistään palveluista eli maksamaan lisää asiakasmaksuja. Vaihtoehtoisesti kuntalaiset näkivät veronkorotukset mahdollisena palveluiden ylläpitämiseksi. Palveluiden määrää tai laatua oli valmis alentamaan talouden kuntoon saamiseksi alle 20 % vastaajista.

Kaupungin omistamien yhtiöiden myynti jakoi mielipiteitä

Kyselyssä tiedusteltiin, ovatko kuntalaiset ja henkilöstö valmiita myymään kaupungin omistuksia yhtiöissä talouden tasapainottamiseksi. 41 % vastaajista oli valmiita myymään omistuksia, noin kolmannes ei halunnut luopua omistuksista ja vajaa kolmannes ei osannut sanoa mielipidettään.

Veronnosto vai palveluissa säästäminen?

26 % säästäisi ensisijaisesti palveluista, niiden laadussa ja verkoston laajuudessa. 49 % kuntalaisista olisivat valmiita säästämään palveluista, mutta korottamaan myös vähän verotusta. 25 % korottaisi mielellään veroja koskematta palveluiden laatuun.

Investoinnit nousivat avointen vastausten säästökeinoissa kummankin vastaajaryhmän kärkeen

Avoimissa vastauksissa kuntalaiset antoivat ideoita säästökeinoihin ja lisätulojen saamiseksi. Useimmin vastauksissa mainittiin hallinnon ja organisaation tehostaminen, investointitaso sekä henkilöstö. Kaupungin henkilöstön vastauksissa korostuivat investointitaso, tilankäytön tehokkuus ja kaupungin omistaminen yhtiöiden tarkastelu.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuntalaiskyselyn tulokset koottuna

Päätöksenteko, vaikutusten arviointi, viestintä ja osallisuus

Esitys tasapainotusohjelmaksi on luonteeltaan strateginen periaatepäätös, jossa määritellään sekä euromääräiset tavoitteet että jatkovalmistelun periaatteet, kriteerit ja reunaehdot, joihin kaupungin päätöksentekijät ja valmistelijat voivat sitoutua pitkällä tähtäimellä.

Ohjausryhmä on ohjannut virkavalmistelua. Loppuraportissa esitettiin hallitukselle ja edelleen valtuustolle päätettäväksi teemaryhmittäin linjaukset, joiden pohjalta viranhaltijat voivat valmistella tuleviin talousarvioihin tasapainottamistoimenpiteet hallintosäännön mukaisesti. Palveluverkoston osalta ohjausryhmä jäi erimieliseksi.

Valtuusto päätti linjauksista ja (euromääräisistä) tavoitteista 20.5.2024. Valtuusto sitoutuu talouden tasapainottamiseen yli ajan ts. seuraava valtuusto jatkaa ko. linjausten ja tavoitteiden mukaisesti tasapainotustyötä.

Lautakunnat ja valtuusto(t) päättävät (hallintosäännön mukaisin päätäntävaltuuksin) yksittäisistä toimenpiteistä tulevien talousarvioiden valmistelun yhteydessä, yleisten linjausten ja tavoitteiden mukaisesti.

Poikkihallinnollisella työryhmätyöskentelyllä pyrittiin varmistamaan, että linjausten ja tavoitteiden edellyttämät keinot ovat toteutettavissa ja lainsäädännön näkökulmasta mahdollisia, ja että ne eivät ole ristiriidassa toimialueiden välillä.

Työryhmissä arvioitiin toimenpiteistä johtuvia henkilöstövaikutuksia sekä euromääräisiä vaikutuksia. Vaikutuksia kuntalaisten kokemaan palveluun ja/tai palvelulaatuun arvioitiin teemaryhmittäin yleisellä tasolla.

Kuntalaisten ja henkilöstön kuulemiseksi järjestettiin kyselyt, joiden tulokset huomioitiin osana valmistelua.

Varsinainen vaikutusten ennakkoarviointi tehdään osana jatkovalmistelua siinä vaiheessa, kun yksittäiset toimenpiteet valmistellaan täytäntöönpantavaksi. Samalla kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua ja tulla kuulluksi päätöksenteossa.

Talouden tasapainotusohjelman toteutusvaiheessa osallisuus on olennaisessa asemassa päätöksiä tehtäessä. Osallisuudelle on oltava erilaisia keinoja, jotta kaikki voivat jotain kautta saada ajatuksensa kuuluville. Kyselyistä, palautteista ja avoimista keskustelutilaisuuksista tiedotamme eri kohderyhmille.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuntalaisten osallistuminen

Kaupunginvaltuuston päätös talouden tasapainotusohjelmasta 20.5.2024

Kaupunginvaltuusto
1. asettaa Kuopion talouden tasapainotuksen tavoitteeksi yhteensä 35 miljoonan euron taloudelliset vaikutukset suunnittelukauden loppuun vuoteen 2027 mennessä
2. hyväksyy oheiset talouden tasapainotustyön linjaukset ja linjausten taloudelliset tavoitteet
3. merkitsee talouden tasapainottamisen loppuraportin tiedokseen

Tavoitteena on tasapainoinen talous vuonna 2027, mikä vaatii yhteensä 35 M€ säästöt vuoteen 2027 mennessä. Säästöt eivät ole kertaluonteisia, vaan ne ovat **pysyviä** toimintakatetta alentavia tulojen lisäyksiä tai menojen vähennyksiä, rakenteellisia muutoksia palveluverkossa, palveluiden tuottamisessa, henkilöstössä ja omaisuudessa sekä konsernirakenteessa. Lisäksi investointitaso on jatkossa pienempi. Palveluiden tuottamisen kustannusten ja sisällön tulee vastata paremmin sitä rahamäärää, jonka mm. kuntalaisten verotus vuosittain tuo kaupungille. Pyrkimyksenä on, että vuoteen 2027 mennessä Kuopion kaupungin budjetti on pysyvästi 35 miljoonaa euroa pienempi.

Toimenpidekokonaisuus investoinnit ja palveluverkosto yhteensä 4,135 M€

Investoinnit, 0,63 M€

- Taloussuunnittelukaudelle asetetaan investointiputki, jonka sisällä valitut investoinnit voidaan toteuttaa. Tavoitteena on alentaa neljän vuoden taloussuunnittelukauden aikana (2025-2028) investointitaso 300 miljoonaan euroon, joka tarkoittaa keskimäärin 75 miljoonaa euroa/vuosi.
- Jokaiselle investointihankkeelle tulee esittää kustannushyötyanalyysi, josta on käytävä ilmi investoinnin konkreettiset tuottavuutta lisäävät elementit ja niiden euro- ja henkilötyövuosimääräiset vaikutukset. Kustannushyötyanalyysissa on esitettävä, mitkä palvelut ja/tai kiinteistöt investointi korvaa ja mitä käytöstä poistuville tapahtuu. Päällekkäisistä ja rinnakkaisista investoinneista pääsääntöisesti pidättäydytään.

- Investointihankkeet priorisoidaan kustannushyötyanalyysin perusteella. Eniten kustannuksia säästävät / tuloja lisäävät / tuottavuutta parantavat hankkeet ovat ensisijaisia. Mikäli investointiputkessa on tilaa, voidaan toteuttaa käyttötalouden nettokustannuksia lisääviä hankkeita (joilla on mahdollisesti vetovoimaa, houkuttelevuutta, kilpailukykyä tms. aineettomia hyötyjä lisääviä vaikutuksia).
- Investointien toteutuksessa on kartoitettava yhteistyömahdollisuuksia yritysten, pääomasijoittajien yms. kanssa.

Palveluverkko, varhaiskasvatus; 1,3 M€

Uudet, terveet, turvalliset ja nykymuotoiseen kasvatukseen ja opetukseen suunnitellut toiminnalliset tilat parantavat kasvatuksen ja opetuksen laatua. On erityisen tärkeää, että kasvatus ja opetus noudattavat samoja periaatteita ja näyttäytyvät lapselle eheänä kasvun- ja opinpolkuna. Varhaiskasvatuksen käyttöasteen nostamisella ja tarjoamalla varhaiskasvatuspalvelut lähipalveluna vaikutetaan tuleviin investointitarpeisiin.

- Uusia palvelukiinteistöjä toteutettaessa pyritään siihen, että koulu ja päiväkoti sijaitsevat yhtenäisessä palvelukeskuksessa.
- Uudet ja peruskorjattavat päiväkodit ovat kooltaan 6-10 ryhmäisiä kaupunkialueella ja vähintään 2-3 ryhmäisiä maaseutualueella.
- Varhaiskasvatuksen toiminta siirretään pienistä, 1-2 ryhmäisistä ja huonokuntoisista yksiköistä suurempiin, terveellisiin ja turvallisiin yksiköihin.
- Palveluverkkosuunnittelussa huomioidaan myös saavutettavuus sekä yhdyskunta- ja liikennejärjestelmäsuunnittelun näkökulmat (mm. asiointiliikenteen yleisimmät suunnat sekä yksiköiden saavutettavuus jalan tai joukkoliikenteellä). Varhaiskasvatuksen palveluverkossa huomioidaan vaikutukset huoltajien työssäkäyntiin ja yritystoiminnan harjoittamisen mahdollisuuksiin. (Äänestys 5)

Palveluverkko, perusopetus; 2,2 M€

- Keskitetään maaseudun palvelut suurimpiin taajamiin sekä elinvoimaisimpiin kyläkeskuksiin ja vahvistetaan maaseutualueiden keskustaajamien ja kehittyvien kyläkeskusten elinvoimaa sekä opetuksen laatua.
- Valtuuston päätettäväksi valmistellaan kaupunkitasoinen perusopetuksen palveluverkkoselvitys. Tässä yhteydessä arvioidaan myös aiemmin päätetty keskisen kaupunkialueen yläkouluselvitys. (Äänestys 6)
- Tiivistetään yhteistä verkostosuunnittelua naapurikuntien kanssa.
- Mikäli koulujen oppilasmäärät alittavat valtuuston asettamat raja-arvot, käynnistetään jatkossa säännönmukaisesti lakkauttamisprosessi:
    - 1-6 koulujen tulee olla vähintään yksisarjaisia kaupunkialueella (yksi sarja tarkoittaa 23 oppilasta/ vuositaso)
    - 1-6 koulujen tulee olla vähintään 3-opettajaisia muualla
    - Luokkien 7-9 osalta opetus toteutetaan pääsääntöisesti vähintään 2-sarjaisissa kouluissa, kuitenkin huomioiden verkoston saavutettavuus ja kohtuulliset koulumatkat (yksi sarja tarkoittaa 23 oppilasta/vuositaso).

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen palveluverkko

- Asukastoiminnan tilat: Mikäli kyseisistä rakennuksista, joissa asukastilat sijaitsevat, luovutaan, asukastoimintaa toteutetaan muissa kaupungin omistamissa tiloissa, esimerkiksi kirjastoissa sekä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Korvaavia uusia tiloja ei järjestetä.
- Palvelukeskusten liikuntatilat: Mikäli Pohjois-Savon hyvinvointialue luopuu jostakin Kuopion alueella sijaitsevasta palvelukeskuksesta, niin korvaavia uusia liikuntatiloja niissä sijaitseville liikuntatiloille ei järjestetä.
- Kirjastopalvelut: Keskeisen kaupunkialueen lähikirjastoverkkoa mukaan lukien Kurkimäen lähikirjasto tarkastellaan alueiden kehittämisen yhteydessä.

Toimenpidekokonaisuus palvelut, palveluprosessit ja hallinto yhteensä 14,841 M€

Avustukset; 0,87 M€

- Parannetaan avustusten vaikuttavuutta ja kehitetään avustusprosessia.
- Leikataan avustustasoa asteittain vuosina 2025-2027.
- Kehitetään kaupunkitasoisesti osallisuusmalleja ja lähidemokratiaa. Kehitystyössä huomioidaan alueiden erilaisuus ja erilaiset tarpeet säilyttämällä pitäjäraadit sekä kehittämällä niiden toimintaa.

Palvelutaso; 1,826 M€

- Supistetaan ja/tai lakkautetaan täydentäviä ei-lakisääteisiä palveluja, kun niiden merkitys vähentynyt lainsäädännön muuttuessa, kysyntä on vähäistä tai palvelun käyttäjämäärä pieni.
- Pudotetaan kunnossapidon palvelujen laatutasoa, kuitenkin niin, että pidemmällä aikajänteellä laatu pyritään turvaamaan palveluprosesseja kehittämällä ja tuottavuutta parantamalla.
- Supistetaan päiväkotien aukioloaikoja.
- Tehostetaan kulttuurilaitosten palveluja toiminnallisesti vaarantamatta myyntitulojen kasvua.

Palvelujen järjestäminen ja hankinnat; 6,058 M€

- Arvioidaan palvelujen tuottamistapoja ja siirretään palveluja omaksi tuotannoksi tai vastaavasti ostopalveluksi, mikäli se on taloudellisesti kannattavampaa. Kehitetään palvelujen kustannuslaskentaa vertailun tueksi.
- Luovutaan sopimuskauden päättyessä perusopetuksen kannalta tarpeettomista kiinteistä palvelusopimuksista ja hankitaan palveluja tarpeen mukaan.
- Lisätään ICT-palvelujen, laitehankintojen ja tietoliikennekustannusten kustannustehokkuutta.
- Parannetaan sidosyksikköhankintojen tuottavuutta yhteistyössä sidosyksiköiden kanssa. Viedään tuottavuustavoitteet palvelusopimuksiin.
- Kunnallistekniikan rakentamishankkeiden suunnittelu-toteutusprosessi sekä tilaajan ja tuottajan roolit uudistetaan suoraviivaisemmaksi ja tehokkaammaksi kokonaisuudeksi.
- Kehitetään kaupungin hankintaosaamista ja päivitetään hankintaohjelma, jolla tavoitellaan hankintojen ja hankintaprosessien kustannustason tehostamista. (Sallamaarit Markkasen yksimielinen muutosehdotus)

Hallinto ja organisointi; 3,84 M€

- Tehostetaan varhaiskasvatuksen hallintoa ja nostetaan palvelujen käyttöastetta.
- Tarkistetaan koulujen budjettikertoimet ja uudistetaan budjetointijärjestelmä. Budjettikertoimien tarkistaminen ei voi johtaa luokkakokojen kasvuun.
- Valmistellaan ja päätetään toimenpiteistä työmarkkinatuen kuntaosuuden pienentämiseksi.
- Kehitetään keskitettyjä hallinnon tukipalveluja ja prosesseja.
- Vähennetään kansainvälisen toiminnan ja edustus- ja vieraanvaraisuuskuluja Kuopio250 -juhlavuoden jälkeen.
- Arvioidaan ja uudistetaan operatiivinen ja poliittinen johtamisjärjestelmä.

Tulot ja palvelumaksut; 2,25 M€

- Kasvatetaan kulttuuri- ja liikuntapalvelujen tulotavoitetta sekä asiakasmäärää kasvattaen että maksuja korottaen.
- Asetetaan tuottotavoite hanketoiminnalle.
- Vahvistetaan kaupungin verotulokehitystä ja veropohjaa kaupungin työpaikkakasvuun perustuvalla, kasvua ja elinvoimaa vahvistavalla Elinvoima ja kasvava Kuopio –ohjelman toimenpitein.
- Tehostetaan kaupungin metsäomaisuuden myyntiä. Sovittu hankintamäärä jaksotetaan 5 vuoden ajalle, jolloin kyseisenä aikana teemme puunmyyntiä 200.000 kiintokuutiota.
- Tehostetaan kaupungin omistamien tilojen vuokrausta ulkopuolisille tapahtumajärjestäjille.

Toimenpidekokonaisuus omaisuus ja konsernirakenne yhteensä 5,3 M€

Omaisuus ja konsernirakenne, operatiiviset toimenpiteet; 2,05 M€

- Luovutaan tehokkaasti palvelutuotannolle tarpeettomista tiloista. Tämä vähentää ylläpitokustannuksia, korjausvelkaa ja vuokrariskiä. Aloitetaan toimenpiteet heti tunnistetuissa kiinteistöissä.
- Puretaan rakennuksia tehokkaammin.
- Mikäli kaupunki tarvitsee palvelutuotantoonsa kiinteistön tontin.
- Rakennus ei kunnon tai sijainnin puolesta sovellu myytäväksi tai muutoin eteenpäin luovutettavaksi.
- Selvitetään kiinteistökehityksen organisointivaihtoehdot.
- Kaupunki ei tulevaisuudessa toimi hyvinvointialueen kiinteistöinvestorina.
- Viedään erityisesti inhouse-yhtiöiden palvelusopimuksiin tuottavuus- ja tehokkuusvaatimukset.
- Tarkastellaan inhouse-yhtiöiden tarjoamien palvelujen vaihtoehtoisia tuotantotapoja.
- Tehdään konserniyhtiöiden tasetarkastelu ja kotiutetaan mahdolliset yhtiön käyttöpääoma- ja investointitarpeen ylittävät jakokelpoiset pääomat.
- Luovutaan tappiota tuottavista omaisuuseristä (sijoitukset).

Omaisuus ja konsernirakenne, operatiiviset järjestelyt; 0,75 M€

- Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat – yhtiö puretaan kaupungin taseeseen

    - Yhtiöllä on kiinteäkorkoisia lainoja, joiden osalta järjestely vaatii neuvottelua Kuntarahoituksen kanssa
- Tehdään tarkistukset konsernirahoituksen hinnoitteluun
    - Lainojen korkojen ja takausprovisioiden tarkastus sopimukset ja yleinen korkotaso huomioiden.
    - Uusia provisiottomia takauksia ei myönnetä.

Omaisuus ja konsernirakenne, strategiset toimenpiteet; 2,5 M€

- Yhtiöille, joiden liikevaihto muodostuu markkinoilla (=ei omistajalta), asetetaan tuloutustavoite. Tuloutustavoitteen tarkastaminen/asettaminen kohdentuu seuraaviin yhtiöihin ja siinä huomioidaan toimialakohtainen regulaatio (energia, vesi, asuminen)
    - Kuopion Energia, Kuopion Vesi, Niiralan Kulma, Kuopion Pysäköinti

Omaisuus ja konsernirakenne, strategiset järjestelyt

- Kuopion Pysäköinti Oy:n osalta selvitetään mahdollisuus keventää tasetta myymällä Kauppakeskus Apaja.
- Selvitetään edellytykset Kuopion Opiskelija-asunnot Oy:n ja Niiralan Kulma Oy:n yhdistymiselle.
- Sidosyksikköyhtiöiden osalta strategiset järjestelyt käsitellään omistajapoliittisissa linjauksissa 2024. Lähtökohtaisesti:
    - Säilytetään vähintään 10 % omistuksen keskeisimmissä sidosyksiköissä.
    - Omistusta voidaan keventää yhtiöissä, joissa asiakkuuden suhteellinen osuus on pienempi kuin omistusosuus, kun keventäminen on taloudellisesti järkevää.

Henkilöstö 4,75 M€

- Käynnistetään toimenpiteet työssäolopäivien lisäämiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi.
- Käynnistetään neuvottelut paikallisten ratkaisujen muutoksista kuten ylimääräisestä lomaviikosta luopumisesta ja omaehtoisen opiskelun tukemisen kriteereistä.
- Tarkastellaan työterveyshuollon sopimuksen sisältö.
- Asetetaan tavoite työkyvyttömyyseläkevakuutusmaksujen alentamisesta – tavoite työkyvyttömyysmaksuprosentiksi 1,16 %.
- Investoidaan ennakoivan henkilöstösuunnittelun työkaluun, joka edesauttaa palvelutarpeeseen perustuvan henkilöstöresurssin suunnittelussa
- Varmistetaan, että kaupungilla on käytössään sopiva määrä palvelujensa tuottamiseen tarvittavaa osaamista
- Tehostetaan tuleville vuosille tarvittavan henkilöstöresurssin arviointia (tiedolla johtaminen)
- Kohdennetaan henkilöstöresurssit palvelutarpeen mukaan / sisäinen liikkuvuus.
- Käynnistetään henkilöstöohjeiden tarkistaminen sekä paikallisten sopimusten tarkastelu ja uudelleen arviointi.

Toimenpidekokonaisuudesta työssäolopäivien lisääminen 1,5 milj. euroa, henkilöstösuunnittelun tehostaminen 1,0 milj. euroa, henkilöstöohjeiden tarkistamisen vaikutus 2,25 milj. euroa, yhteensä 4,75 milj. euroa.

Linkkejä lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunginvaltuuston päätöstiedote 20.5.2024

Tasapainotusohjelmaan ja esitettyihin linjauksiin voi tutustua kokouslistan liitteessä: https://kuopio.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024299-3

Kaupunginvaltuusto käsitteli talouden tasapainotusohjelman ja äänesti yli 30 kertaa useasta muutosehdotuksesta ohjelmaan liittyen. Äänestystulokset ovat luettavissa kokouspöytäkirjasta: Dynasty tietopalvelu : Kuopion kaupunki (oncloudos.com)

2. Talouden tasapainotusohjelman toteuttaminen

Vuosi 2024

Kaupungin talouden äkkijarrutus vuonna 2024

Kuopion kaupunginhallitus keskusteli 17.6. kokouksessaan kuluvan vuoden taloustilanteesta. **Ensimmäinen osavuosikatsaus** osoitti huolestuttavasti, että alijäämä kasvaa edelleen. Kuopion kaupungin on nopeasti päästävä talousarvion mukaiselle tasolle tämän vuoden toiminnassaan.

Alijäämää olisi kertymässä yhteensä -24,6 M€. Samanaikaisesti valmistelussa ja päätöksenteossa ovat olleet talouden tasapainotusohjelman linjaukset, joiden tavoitteena on saada kaupungin talous tasapainoon vuoteen 2027 mennessä. Tasapainotavoite on karkaamassa yhä kauemmas, mikäli kuluvan vuoden alijäämä kasvaa. Tästä syystä on välttämätöntä, että kaupunki käynnistää välittömästi toimenpiteitä, joilla vakautetaan talouskehitys vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion mukaiseksi.

”Meidän on tehtävä välitön äkkijarrutus kaupungin talouteen. Säästöt eivät tule olemaan helppoja ratkaisuja – jo valmiiksi tiiviistä budjetista on vaikea kiristää”, kertoo kaupunginjohtaja Soile Lahti.

Taloustilannetta lähdetään oikaisemaan seuraavilla toimenpiteillä:

- Elinvoima- ja konsernipalveluissa tehdään henkilöjärjestelyjä ja pyritään siirtymään kokonaan sähköisen kokousmateriaalin käyttöön. Vaikutus 324.000 €.
- Yleishallinnossa pienennetään avustuksia ja ICT-kehittämishankkeita, vähennetään keskitettyä henkilöstökoulutusta ja pienennetään hankerahoitusta mm. jättämällä avaamatta tiettyjä hankehakuja. Vaikutus 487.000 €.
- Kaupunkiympäristön palvelualueella palvelujen ostoja ja henkilöstömenoja karsimalla ja satamamaksuja kasvattamalla pystytään parantamaan toimintakatetta 650.000 €:lla.
- Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella pidättäydytään osin käyttötaloushankinnoista ja markkinoinnista, tehdään henkilöjärjestelyjä sekä harkitaan tarkemmin matkustus- ja koulutusesityksiä. Vaikutus 324.000 €.
- Kasvun ja oppimisen palvelualueella 12 päiväkodin pilottihankkeena toteutetaan henkilöstörakenteen uudistaminen, lykätään päiväkodin johtajarekrytointia, käynnistetään opetuksen ICT-palveluissa kustannuksia alentavia toimia, hankkeita ei käynnistetä (jos vaaditaan omarahoitusosuutta) ja sijaisten käyttöä tiukennetaan. Matkustus- ja koulutusesitykset harkitaan kriittisesti. Vaikutus 973.000 €.
- Tilapalvelut siirtää tai poistaa korjausohjelmasta töitä 1,5 M€:lla.
- Koko kaupungin tasolla henkilöstöä kehotetaan pitämään palkattomia vapaita tai vaihtamaan lomarahoja vapaaksi. Henkilöstöpalvelu on arvioinut, että näillä toimilla voidaan kuluvana vuonna säästää henkilöstömenoista 968.000 €.
- Kaupungin rahoituskustannuksia pienennetään korkojohdannaissopimuksin. Konsernitilin uudet sopimusehdot kasvattavat korkotuloja. Vaikutus 638.000 €.

Koko kaupungin tasolla edellä selostettujen toimien vaikutus pienentää alijäämää yhteensä n. 5,9 M€, jolloin tavoite pysyä kuluvan vuoden alkuperäisessä talousarviossa on mahdollista saavuttaa. Palvelualueilla on lisäksi valmius karsia investointihankkeita ja niiden suunnittelua n. 1,5 milj. eurolla.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kaupungin talouteen äkkijarrutus – pikaisilla toimenpiteillä tavoitteena säästää lähes 6 M€

Osavuosikatsaus 2/2024

Kuopion kaupungin tilinpäätösennusteen mukaan kuluva vuosi tulee olemaan -24,0 M€ alijäämäinen. Kaupunginhallitus päätti kesäkuussa pikaisista säästötoimenpiteistä, joilla kuluvan vuoden menoja saataisiin kuriin. Tällä hetkellä arvioidaan, että niiden avulla saavutetaan n. 4,7 M€:n vaikutus, tavoite oli 5,9 M€. Nopeilla kertaluontoisilla säästötoimilla on pystytty patoamaan alijäämää, joka olisi muuten kasvanut nykyistäkin suuremmaksi, mutta toimet ovat kertaluonteisia.

Suurimmat ylitykset budjetissa ovat olleet Kasvun ja oppimisen palvelualueella perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Koulujen ja päiväkotien sekä niiden henkilöstön merkitys on valtava kaupungin taloudessa – lähes 70 % koko budjetista.

Taloustilannetta heikentää entisestään se, että tuloja ei kerry riittävästi investointimenojen katteeksi. Myös kaupungin pitkäaikaisten lainojen määrä noussee yli 0,5 M€. Talouskehitystä tänä vuonna heikentävät mm. valtionosuuksien heikentyminen, rakennusalan suhdanteesta johtuva tulojen väheneminen sekä heikko työllisyyskehitys.

Kuopion kaupungin henkilöstölle on suositeltu vapaaehtoisten palkattomien vapaiden pitämistä. Näiden määrä voi vielä loppuvuonna kasvaa ja hieman parantaa talouden tilannetta. Säästöjä henkilöstömenoissa on pystytty toteuttamaan n. 0,85 M€ ja niitä haetaan yhä lisää. Myös henkilöstötyövuosien määrää on saatu vähennettyä vuoden takaiseen verrattuna. Kansallisten palkkaratkaisujen vaikutus huonontaa henkilöstömenojen näkymää noin miljoonalla eurolla, vaikka henkilötyövuosia on saatu kaupungissa vähennettyä.

Kaupunginvaltuuston toukokuussa linjaamat talouden tasapainotustoimet ohjaavat kaupungin talousarviovalmistelua jo vuodelle 2025. Tavoitteena on tasapainoinen talous vuonna 2027, mikä vaatii yhteensä 35 M€ säästöt seuraavalle kolmelle vuodelle. Mikäli tasapainotusohjelman seurannan yhteydessä osoittautuu, että päätetyt toimenpiteet eivät riitä talouden tasapainon saavuttamiseksi, säästökeinoja joudutaan arvioimaan uudelleen. Ratkaisut eivät voi olla äkillisiä, kertaluonteisia säästöjä, vaan pysyviä, rakenteellisia muutoksia. Palveluiden tuottamisen kustannusten ja sisällön tulee vastata paremmin sitä rahamäärää, jonka mm. kuntalaisten verotus vuosittain tuo kaupungille.

Säästötavoite on Kuopiossa suuri ja se tulee vääjäämättä tuntumaan ja näkymään kaupungin palveluissa esimerkiksi palvelutason alenemisena. Terve talous on kuitenkin palveluiden ja kuntalaisten hyvinvoinnin perusta.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Osavuosikatsaus kertoo karua kieltä Kuopion kaupungin taloustilanteesta

KOP kouluverkkomuutokset, esitys lautakunnalle 3.9.2024

Kuopion kaupungin kasvun ja oppimisen (KOP) lautakunnalle esitetään 3.9.2024 muutoksia kouluverkkoon osana kaupungin talouden tasapainottamisohjelmaa. Esitykset koskevat Palonurmen ja Pulkonkosken koulujen lakkauttamista 1.1.2025 alkaen. Mahdollisia kouluverkkomuutoksia käsitellään myös kaupunginhallituksen ja valtuuston kokouksissa.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen säästövaade vuodelle 2025 on 12,9 M€, josta perusopetuksen osuus on 5,2 M€. Kasvun ja oppimisen palvelualue on kaupungin toiminnasta euro- ja henkilömääräisesti suurin toimiala. Kouluverkkoa on tarkasteltava osana näin suurta talouden sopeutusta. Kouluverkkoa supistamalla pyritään välttämään opetusryhmien kasvu ja oppilaan tuen väheneminen.

Säästötoimet koskevat kaikkia kuopiolaisia. Kuopiolaisille halutaan antaa kuntalain mukaiset vaikutusmahdollisuudet, jonka vuoksi esityksiin pyydetään nyt kommentteja ja mielipiteitä kyselyn avulla.

Asiasta tarkempaa tietoa sekä mahdollisuus kommentointiin on tämän linkin takana:

https://sway.cloud.microsoft/PWpiETZBaFYIdooK?ref=Link

Kuntalaisten kommentit käsitellään kasvun ja oppimisen lautakunnan kokouksessa 3.9.2024. Kommentointiaikaa on perjantaihin 30.8.2024 klo 13 asti.

Miksi kouluverkosta täytyy säästää?

Kuopiolaisten lasten ja nuorten määrä on vähenemässä. Ennusteen mukaan vuonna 2030 peruskoulun aloittaa 961 kuopiolaista lasta. Koulun aloittavia oppilaita on tuolloin 8,3 % nykyistä vähemmän. Oppilasmäärien väheneminen kohdistuu voimakkaimmin maaseutukouluihin. Lisäksi ikäluokkien kutistuminen pienentää Kuopion kaupungin saamia valtionosuuksia. Kun lasten määrä vähenee, koulutus täytyy järjestää entistä pienemmällä rahamäärällä.

Toinen kouluverkkoon liittyvä suuri kustannus on koulujen korjausvelka. Kuopiossa on useita kouluja, jotka ovat välittömän peruskorjauksen tarpeessa. Peruskorjaus ei ole järkevä investointi, mikäli koulussa on vähän oppilaita, oppilasmäärä on vähenevä ja oppilaat on mahdollista kuljettaa toiseen kouluun. Kouluverkkoon esitetään muutoksia, jotta opetuksen laatu (esim. opetusryhmien koko ja oppilaan tuki) on mahdollista säilyttää. Säästämme mieluummin seinistä kuin opetuksesta.

Kaupunginvaltuuston linjaukset koulujen kokoihin

Kuopion kaupunginvaltuusto on viime keväänä linjannut, että mikäli koulujen oppilasmäärät alittavat valtuuston asettamat raja-arvot, käynnistetään jatkossa säännönmukaisesti lakkauttamisprosessi:

- Alakoulujen tulee olla vähintään yksisarjaisia kaupunkialueella (yksi sarja tarkoittaa noin 23 oppilasta/vuositaso)
- Alakoulujen tulee olla vähintään kolmeopettajaisia muualla kuin kaupunkialueella
- Yläkoulujen opetus toteutetaan vähintään kaksisarjaisissa kouluissa (yksi sarja tarkoittaa noin 23 oppilasta/vuositaso), kuitenkin huomioiden verkoston saavutettavuus ja kohtuulliset koulumatkat

Palonurmen ja Pulkonkosken koulut eivät täytä valtuuston asettamia raja-arvoja, jonka vuoksi lakkauttamisprosessi nyt aloitetaan. Muun kouluverkon osalta tarkastelu tehdään talouden tasapainotusohjelman mukaisesti syksystä 2024 alkaen.

Lisäksi kaupunginvaltuusto linjasi osana talouden tasapainotusohjelmaa, että palvelutuotannolle tarpeettomista tiloista on luovuttava mahdollisimman pian. Tämä vähentää ylläpitokustannuksia ja korjausvelkaa. Jos esitetyistä koulukiinteistöistä ei luovuta, niihin joudutaan tekemään laajat peruskorjaukset (yht. n. 4 M€) ja säästövaatimus kasvaa entisestään.

Keskustelutilaisuudet

Keskustelutilaisuudet pidettiin Palonurmen koululla 17.9.2024 klo 18-20 ja Pulkonkosken koululla 19.9.2024 klo 18-20.

Palonurmen ja Pulkonkosken koulujen lakkauttamispäätökset uudelleenvalmisteluun

Kuopion kaupunginjohtaja tulee esittämään 23.9.2024 kaupunginhallitukselle, että se peruuttaa esityksensä kaupunginvaltuustolle ja palauttaa lakkauttamispäätökset uudelleen valmisteluun kasvun ja oppimisen lautakunnalle.

Tällä halutaan varmistaa, että asukkaiden mielipiteet tulevat kunnolla huomioiduksi päätöksenteossa ja että päätöksen vaikutustenarviointi on tehty tarpeeksi laajasti ja yksityiskohtaisesti. Asian valmistelu ei vastannut niitä kriteereitä tai arvolupauksia, joita kaupungin päätöksenteolta toivotaan ja vaaditaan.

Kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet ja keskeiset viranhaltijat vierailevat molemmilla kouluilla avoimissa keskustelutilaisuuksissa kuulemassa oppilaita, huoltajia ja muita aiheesta kiinnostuneita. Näistä keskustelutilaisuuksista kirjoitetaan muistiot päätöksenteon tueksi. Lisäksi päätöksenteossa otetaan huomioon aiemmin tehdyn kyselyn kommentit ja mielipiteet.

Kun valmistelua on täydennetty edellä mainittujen aiheiden osalta, asia palaa uudelleen kasvun ja oppimisen lautakunnan käsittelyyn.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kasvun ja oppimisen lautakunnalle esitetään muutoksia kouluverkkoon

Palveluverkoston tarkastelu

Keskustelutilaisuudet Pulkonkosken ja Palonurmen kouluilla

Kasvun ja oppimisen lautakunta päätti lakkauttaa Palonurmen ja Pulkonkosken koulut 1.8.2025 alkaen

Palonurmen ja Pulkonkosken koulujen lakkauttamispäätökset uudelleenvalmisteluun

Palveluverkoston selvitystyö

Kuopion kaupunki on aloittanut laajan palveluverkostoselvityksen, jota työstetään marraskuusta 2024 kevääseen 2025. Tavoitteena on selvittää Kuopion kaupungin kasvatus-, opetus- ja vapaa-ajan palveluverkostoa tulevan päätöksenteon pohjaksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuussa 2024 talouden tasapainotusohjelman ja edellytti kaupunkitasoisen palveluverkostotarkastelun tekemistä. Valtuuston asettaman tarkastelun tavoitteena on myös tiiviimpi yhteistyö peruspalveluiden järjestämisessä yli kuntarajojen sekä yhteisten ratkaisujen etsiminen esimerkiksi kuljetusten, yhteistyöalueiden, henkilöstön ja tilojen käytön näkökulmasta.

Palveluverkostoselvityksen avuksi kilpailutettiin asiantuntijakumppani. Kilpailutuksessa saatiin yksi kriteerit täyttävä tarjous FCG:ltä, joka valittiin kumppaniksi työhön. FCG:llä on tarpeellista asiantuntijuutta kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoihin, oppimisympäristöihin ja rakennuksiin liittyvään kehittämiseen.

Selvitystyö on aloitettu laajalla lähtötietojen kartoittamisella muun muassa nykyisen palveluverkoston toimivuudesta, tehokkuudesta ja kattavuudesta. Lopputuloksena syntyy suunnitelma palveluverkoston kehittämiseksi sekä skenaariot ja suositukset uudelle palveluverkostolle. Työtä ohjaa ohjausryhmä ja sitä tullaan käsittelemään eri luottamushenkilöfoorumeilla. Päätöksentekovaiheessa asiasta laaditaan laaja lapsivaikutusten arviointi.

Selvityksen tuottamista ratkaisuista on tarkoitus päättää välittömästi selvitystyön päättyessä. Päätöksenteko asiasta tapahtuu tavanomaisen päätöksentekojärjestelmän mukaisesti, jossa virkavalmistelun pohjalta päätöksiä tekevät päättävät toimielimet kuten lautakunnat, kaupunginhallitus ja -valtuusto. Tavoitteena on, että nykyinen kaupunginvaltuusto käsittelee palveluverkostoselvityksen ja päättää sen toimenpiteistä kevään 2025 aikana.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunki on aloittanut laajan palveluverkostoselvityksen

YT-neuvottelut

Kuopion kaupungin taloustilanne jatkuu vaikeana ja edellyttää jo päätettyjen ratkaisujen ohella lisätoimia. Talouden tervehdyttämiseksi kaupunki hakee yhdessä henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa pitkävaikutteisia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia ja uudistuksia, jotka johtavat tehtävien ja työmäärän vähenemiseen.

”Raskain mielin totesimme, että lautakuntien talousarvioesitysten ja talousarviokehyksen välisen kuilun kattamiseksi ei meidän käsissämme ole muuta ulospääsyä kuin henkilöstökustannusten alentaminen”, kertoo kaupunginjohtaja Soile Lahti.

Kaupunginjohtaja esitti maanantaina 16.9.2024 kokoontuvalle kaupunginhallitukselle, että Kuopion kaupunki aloittaa tuotannollisista ja taloudellisista syistä koko kaupungin henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Neuvotteluilla tavoitellaan pysyviä säästöjä vuoden 2025 aikana yhteensä 5 miljoonan euron edestä. Henkilöstön vähentämistarve on noin 90 henkilötyövuotta. Kuopion kaupungilla on tällä hetkellä n. 3 800 työntekijää.

”Vähennyksissä pyritään hyödyntämään eläköitymisiä sekä tehtävien ja toiminnan uudelleenjärjestelyitä, mutta on kuitenkin mahdollista, että tavoitteen saavuttamiseksi joudutaan henkilöstöä myös irtisanomaan ja osa-aikaistamaan”, kertoo Kuopion kaupungin henkilöstöjohtaja Anu Tiikasalo.

Kuopion kaupunginvaltuusto on keväällä 2024 hyväksynyt talouden tasapainotuksen ohjelman, jota toimeenpannaan seuraavien vuosien aikana. Tavoitteena on tasapainoinen talous vuonna 2027, mikä vaatii yhteensä 35 miljoonan euron vuosittaiset, pysyvät säästöt kaupungin budjetista. Valtuusto linjasi jo keväällä, että mikäli tasapainotusohjelman seurannan yhteydessä osoittautuu, että päätetyt toimenpiteet ovat riittämättömiä talouden tasapainon saavuttamiseksi, keinovalikoimaa voidaan laajentaa mm. veronkorotuksiin ja yhteistoimintaneuvotteluihin. Yhteistoimintaneuvottelut eivät poista tarvetta jatkaa pidemmän aikavälin talouden tasapainotustyötä päätetyn ohjelman mukaisesti.

”Yt-neuvotteluiden taustalla oleva hankala talouden tilanne ei ole Suomen kuntakentässä poikkeuksellinen. Vaikeaan tilanteeseen vaikuttavat muun muassa pitkittynyt taloustaantuma ja kuntien menokehityksen raju kasvu sekä valtionosuuksien heikentyminen hyvinvointialueiden perustamisen jälkeen”, avaa tilannetta Kuopion kaupungin talousjohtaja Marja-Leena Martikainen.

Yhteistoimintaneuvottelut kestävät kuusi viikkoa siten, että ne päättyvät 4.11.2024. Neuvotteluiden pöytäkirjat eivät ole julkisia ennen päätöksentekoa.

LISÄYS 28.10.2024: Yhteistoimintaneuvottelut ovat nyt puolessa välissä ja neuvottelijat ovat kokoontuneet 23.9.2024 olleen yhteistyötoimikunnan kokouksen jälkeen kolme kertaa. Neuvotteluja on päätetty jatkaa 11.11.2024 asti. Kaupunginhallitus käsittelee yt-neuvottelutuloksen ylimääräisessä kokouksessaan 13.11.2024.

Neuvotteluissa on käsitelty tähän mennessä mm. eläköitymisten hyödyntämistä henkilöstön vähentämisessä, sijaisten käytön periaatteita, henkilöstön esittämiä säästöideoita sekä rekrytointitarpeita, joita ei ole voitu yt-neuvottelujen vuoksi nyt toteuttaa. Neuvotteluissa pyritään edelleen välttämään irtisanomisia ja löytämään ensisijaisesti muita keinoja säästötavoitteeseen pääsemiseksi. Palvelualueet ovat saaneet aikaan lisäsäästöjä, jotka koskevat pääosin palvelujen ostoa.

Kuopion kaupungin yhteistoimintaneuvottelut päättyivät maanantaina 11.11.2024

Kuopion kaupungin yhteistoimintaneuvottelut päättyivät maanantaina 11.11.2024. Neuvotteluiden tuloksena löydettiin säästöjä n. 2,7 miljoonan euron verran. Neuvottelutulos saatiin muun muassa hyödyntämällä eläköitymistä ja muuta luonnollista poistumaa sekä töitä uudelleen järjestelemällä ja toimintaa tehostamalla. Lisäksi tuloksen saavuttamiseksi henkilöstöä kannustetaan palkattomien vapaiden pitämiseen myös ensi vuonna. Yhteistoimintaneuvottelujen aikana palvelualueet löysivät lautakuntien talousarvioesitykseen sisältymättömiä vaihtoehtoisia säästöratkaisuja, joita voidaan hyödyntää henkilöstömenojen säästötavoitteen saavuttamisessa. Työnantaja ei neuvotteluissa esittänyt henkilöstön irtisanomisia, osa-aikaistamisia eikä lomautuksia.

”Neuvottelutulos on työnantajan näkökulmasta kohtuullinen ja riittävä neuvotteluille asetettuun tavoitteeseen nähden. Näyttää siltä, että kaupunki onnistuu muodostamaan vuodelle 2025 talousarvion, joka on talouden tasapainotusohjelmassa asetetun tavoitetason mukainen”, kertoo kaupunginjohtaja Soile Lahti.

”Henkilöstöjärjestöjen osalta myönteistä oli, ettei henkilöstöä tarvinnut irtisanoa, osa-aikaistaa tai lomauttaa. Olemme kuitenkin huolissamme siitä, että työntekijöiden vähentyminen vaikuttaa jäljelle jäävän henkilöstön jaksamiseen ja laskee Kuopion kaupungin palvelutasoa”, sanoo henkilökuntaneuvoston puheenjohtaja, JUKOn pääluottamusmies Ilkka Kokkonen.

”Kävimme läpi neuvotteluissa useita säästötoimenpiteitä, joita oli pyydetty myös koko kaupungin henkilöstöltä. Neuvotteluprosessi oli vaativa, koska talouden tasapainotustyö pitää sisällään jo valmiiksi paljon henkilöstösäästöjä”, kommentoi Kuopion kaupungin henkilöstöjohtaja Anu Tiikasalo.

Kaupunginjohto on tiistaina 12.11. henkilöstötilaisuudessa kertonut kaupungin henkilöstölle yt-neuvotteluiden päättymisestä ja neuvottelutuloksesta. Kaupunginhallitus käsittelee yt-neuvottelutuloksen ylimääräisessä kokouksessaan keskiviikkona 13.11.2024.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunginjohtaja esittää, että Kuopion kaupunki aloittaa yt-neuvottelut

Kaupunginhallituksen päätöstiedote 16.9.2024

Kuopion kaupungin yhteistoimintaneuvottelut päättyvät – tulos tyydytti neuvotteluosapuolia

Kuntalaistilaisuudet

Kuopiossa järjestetään kolme keskustelutilaisuutta, joissa esitellään tilannekuva Kuopion taloudesta sekä keskustellaan keinoista, kuinka edetä taloushaasteiden asettamissa paineissa. Säästöt koskettavat meitä kaikkia. Etsitään yhdessä ratkaisuja Kuopion parhaaksi!

Ennen tilaisuuksia pyydetään tutustumaan Talouden tasapainotusohjelmaan liittyviin kysymyksiin ja vastauksiin soitteessa: www.kuopio.fi/usein-kysytyt-kysymykset-talouden-tasapainotuksesta/ Viranomaisille ja asiantuntijoille voi esittää myös oman kysymyksen etukäteen osoitteessa: verkkotoimitus@kuopio.fi.

Tilaisuuksissa voi osallistua myös digitaalisesti jättämällä ideansa Mentimeter-järjestelmässä.

- to 24.10. Klo 17–19 Maaninkajärven koulu, auditorio, Maaningantie 49.
  Esteetön saapuminen A- tai G-ovesta.
- ti 29.10. Klo 17–19 Hiltulanlahden koulu, ruokala, Hiltulanlahdenkatu 7.
  Esteetön saapuminen A-ovesta.
- ke 30.10. Klo 17–19 Taidelukio Lumit, liikunta-/juhlasali, Koljonniemenkatu 48.
  Esteetön saapuminen A-ovesta.

Tilaisuuksien ohjelma

17.00	Tilaisuuden avaus, kaupunginvaltuuston varapuheenjohtajat Harri Auvinen/Leila Savolainen
17.10	Kuopion kaupunginjohtajan tilannekatsaus, kaupunginjohtaja Soile Lahti
17.30	Vuoropuhelu talouden tasapainotusohjelmasta Keskustelua johtaa Harri Auvinen/Leila Savolainen
18.45	Yhteenveto
19.00	Tilaisuus päättyy

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kutsu kaikille kuopiolaisille kuntalaistilaisuuteen

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2025

Kuopion kaupunginjohtaja Soile Lahden talousarvioesitys vuodelle 2025 on valmisteltu -12,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, mikä on selkeästi parempi kuin kaupunginhallituksen asettama talousarviokehys. Kaupunginjohtajan esitys pohjautuu lautakuntien talousarvioesityksiin, jotka sisältävät merkittäviä säästöjä kaikkiin kaupungin toimintoihin. Nämä säästöt ovat välttämättömiä, jotta kaupungin talous etenee kohti tasapainoa suunnitellulla tavalla ja kaupunginvaltuuston keväällä 2024 päättämien linjausten mukaisesti. Tässä vuoden 2025 talousarviossa tasapainotustoimien tuomat uudistukset konkretisoituvat.

Kaupungissa on tehty talouden vakauttamistoimia ja syksyllä käytiin koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Toimet talouden tasapainoon saamiseksi ovat osoittautumassa vaikuttaviksi.

"Tilanteen hienoisesta kohentumisesta johtuen säästöjen kohdentumista lasten ja nuorten palveluihin on ensimmäisiin arvioihin verrattuna voitu kohtuullistaa huomattavasti – vaikeimmista sopeutuksista on voitu luopua. Tähän vaikuttavat myös talousarviovalmistelussa tehty kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintakatteen vahvistaminen 1,1 miljoonalla eurolla sekä syksyn yt-neuvottelut", kertoo Soile Lahti.

Talousarviovalmistelun keskeisimpiä tavoitteita on ollut lasten ja nuorten palveluiden ja hyvän elämän ohella turvata kaupungin veto- ja elinvoiman taso sekä lopulta verotulojen kehitys. Tämä näkyy niin käyttötalouden menoissa kuin investoinneissa.

Veroprosentit säilyvät ennallaan, valtionosuuksien muutos haastaa Kuopiota
Kaupungin verorahoitus, eli verotulot ja valtionosuudet ovat vahvistumassa kuluvaan vuoteen verrattuna – osaksi veroratkaisujen vuoksi, kun kunnallisverotuksen ansiotulovähennys poistuu. Vaikka palkkasumman kehitys on jatkunut vahvana, työllisyyden näkymät eivät ole vallitsevassa talouden tilanteessa kovin positiiviset. Tämä tuo riskinsä verotulojen kehitykselle. Yhteisöveron kertymään on tulossa nollakasvun vuosi.

Valtionosuudet saavat merkittävän lisäyksen työvoimapalvelujen siirtyessä kuntien vastattavaksi, mutta siirtymä ei ole kuntien kannalta kustannusneutraali. Muiden tekijöiden osalta valtionosuuksiin saadaan indeksikorotuksia, tosin nekin indeksileikkurin kautta. Verotusratkaisujen tuoma positiivinen kehitys pienennetään samansuuruisella erällä valtionosuuksista.

Investoinnit kohdentuvat erityisesti lapsiin ja nuoriin – investointitaso maltillistuu valtuuston päättämälle tasolle

Kaupungin nettoinvestoinnit ovat talouden tasapainotusohjelman mukaisesti ensi vuonna 74 miljoonaa euroa, ja koko neljän vuoden investointiohjelman laajuus on noin 280 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen investointikohde on Pirtin koulun uudisrakennus, joka valmistuu lukuvuodelle 2026–2027.

Koulu- ja päiväkotirakentamista on koko neljän vuoden suunnitelmakaudelle arvioitu tehtävän miltei 100 miljoonalla eurolla. Suunnitelma sisältää kolmen koulurakennushanketta, Pirtin, Mölymäen ja Kettulan koulut. Useita uusia päiväkoteja rakennetaan ja peruskorjataan. Monet alueet saavat lukuisien pienten yksiköiden sijaan laadukkaammin toimivan suuremman kokonaisuuden. Näin esimerkiksi henkilöstön sijaisjärjestelyt pystytään hoitamaan sujuvammin, eikä lapsiryhmien arki häiriinny.

Kunnallistekniikkaan investoidaan noin 30 miljoonaa euroa vuodessa. Investointisuunnitelma pitää sisällään eri alueiden liikennehankkeita, kuten Karjalankadun sillat vuosina 2027 ja 2028. Savilahden asuntorakentaminen jatkuu ja kaavoitustyötä tehdään tulevina vuosina avautuviin uusiin alueisiin, kuten Itkonniemi ja Kelloniemi. Elinkeinoalueisiin investoidaan esimerkiksi Pienen Neulamäen alueella ja matkailun toimintaedellytyksien parantamiseen Tahkolla.

"Tulevat neljä vuotta ovat investointisuunnitelmassa selvästi maltillisemmat ja monia tarpeellisia hankkeita joudutaan lykkäämään. Samalla saadaan kuitenkin mahdollisuus miettiä uudenlaisia toteutustapoja ja ratkaisuja hankkeille, esimerkiksi tilojen käytössä tai yhteistyömahdollisuuksissa naapurikuntien kanssa. Elinvoimaa vahvistavia investointeja jatketaan, mutta aiempaa priorisoidummin", Soile Lahti kuvaa.

"Positiivista on, että olemme päässeet tasapainotustehtävässä oikealle uralle, jossa kehystavoitetta parempi talousarvio ensi vuodelle on ensimmäinen merkittävä askel. Talouden tasapainotus vaatii meiltä uudistumista ja panostusta elinvoimaan tulevina vuosina", visioi Soile Lahti.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2025 valmistui 19.11.2024. Talousarvion käsittely jatkui kaupunginvaltuuston ja -hallituksen yhteisinfossa 25.11. sekä kaupunginhallituksen kokouksissa 27.11. ja 2.12.2024. Kaupunginvaltuusto käsittelee talousarvion ensimmäisen kerran 9.12. ja päättää talousarviosta 2025 ja taloussuunnitelmasta 2025–2028 kokouksessaan 16.12.2024.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunki tekee kehystavoitetta paremman talousarvion – laajalla keinovalikoimalla ja yhdessä tekemällä ennakoitua parempi lopputulos

Kaupunginhallituksen talousarvioesitys vuodelle 2025, 2.12.2024

.

Vuosi 2025

Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttaminen uudestaan lautakunnan käsittelyyn

Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttaminen on tulossa uudestaan Kuopion kaupungin kasvun ja oppimisen lautakunnan käsittelyyn 28.1.2025. Asia etenee lautakunnasta seuraavaksi kaupunginhallituksen kautta valtuuston päätettäväksi.

Koulujen lakkauttamisen taustalla on kaupunginvaltuuston talouden tasapainotusohjelmassa keväällä 2024 linjaamat raja-arvot: mikäli koulujen oppilasmäärät alittavat asetetut raja-arvot, käynnistetään jatkossa säännönmukaisesti lakkauttamisprosessi. Kaupunkialueen ulkopuolella olevan alakoulun tulee linjauksen mukaisesti olla vähintään 3-opettajainen. Pulkonkosken ja Palonurmen koulut alittavat valtuuston asettaman raja-arvon koulujen koon osalta.

”Koulujen lakkauttaminen perustuu valtuuston hyväksymiin linjauksiin. Olemme saaneet paljon palautetta asiasta. On ymmärrettävää, että koulujen lakkauttaminen aiheuttaa huolta ja harmia alueen asukkaissa. Muutoksilla kuitenkin turvataan alueen lasten opetuksen edellytykset lähitulevaisuudessa. Kaupunki hoitaa lasten koulunkäynnin lakien ja säädösten mukaisesti turvallisessa ympäristössä koulukuljetukset mukaan lukien”, toteaa apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas.

Kaupunginhallitus palautti koulujen lakkauttamisen uudelleenvalmisteluun 23.9.2024. Tällä haluttiin varmistaa, että asukkaiden mielipiteet tulevat huomioiduksi päätöksenteossa ja että päätöksen vaikutustenarviointi on tehty riittävän laajasti ja yksityiskohtaisesti.

Osana uudelleenvalmistelua molemmilla kouluilla järjestettiin avoimet keskustelutilaisuudet oppilaille, huoltajille ja muille aiheesta kiinnostuneille. Keskustelutilaisuuksissa olivat paikalla keskeiset viranhaltijat. Oppilaille on järjestetty erillinen mahdollisuus tuoda esille omia näkemyksiään koulun lakkauttamisesta. Myös päätösten vaikutusten ennakkoarviointia on laajennettu kaupunginhallituksen viime syksynä hyväksymän päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin mukaiseksi.

Kouluverkoston tarkastelu jatkuu kevään ajan

Kuopion kaupunki on aloittanut laajan palveluverkostoselvityksen, jota työstetään marraskuusta 2024 kevääseen 2025. Tavoitteena on selvittää Kuopion kaupungin kasvatus-, opetus- ja vapaa-ajan palveluverkostoa tulevan päätöksenteon pohjaksi.

Kaupunginvaltuusto edellytti osana talouden tasapainotusohjelmaa kaupunkitasoisen palveluverkostotarkastelun tekemistä. Valtuuston asettaman tarkastelun yhtenä tavoitteena on tiiviimpi yhteistyö peruspalveluiden järjestämisessä yli kuntarajojen sekä yhteisten ratkaisujen etsiminen esimerkiksi kuljetusten, yhteistyöalueiden, henkilöstön ja tilojen käytön näkökulmasta. Selvitys ratkaisuineen on välttämätön myös palvelujen järjestämisen ja siihen liittyvien vastuiden vuoksi.

Selvityksen etenemistä voi seurata osoitteessa: www.kuopio.fi/palveluverkoston-tarkastelu

Kuopion kaupungin tilinpäätöksen alijäämäennuste 5,1 miljoonaa euroa

Talouden tasapainotustoimet purivat ennakoitua paremmin
Kuopion kaupungin tilinpäätöksen alijäämäennuste 5,1 miljoonaa euroa

Kuopion kaupungin tilinpäätöstä valmistellaan parhaillaan. Ennakkoarvio vuoden 2024 alijäämästä on n. -5,1 miljoonaa euroa. Alijäämä tulee olemaan selkeästi viime vuoden lopulla raportoituja tilinpäätösennusteita parempi. Alkuperäisessä talousarviossa alijäämä oli -20,5 miljoonaa euroa. Kaupunginhallitus käynnisti kesäkuussa talouden vakauttamistoimet, joiden tavoitteena oli kääntää kaupungin taloustilanne. "Yhteinen talouden tilannekuva sisäistettiin hyvin, mikä auttoi pääsemään tavoitteeseen. Määrätietoisesti tehtyjen toimenpiteiden vaikutus ylitti alun perin suunnitellun", iloitsee kaupunginjohtaja Soile Lahti.

Kaikkien kaupungin palvelualueiden talouden toteuma tulee olemaan talousarviota (valtuuston tekemien muutosten jälkeen) miltei 13 miljoonaa euroa parempi. Palvelualueet toteuttivat laajalla rintamalla talouden vakauttamista mm. palvelujen ostoja vähentämällä, kiinteistöjen korjaustoimia karsimalla ja hanketoimintaa supistamalla. Tehtäviä jätettiin täyttämättä, rekrytointeja lykättiin ja toimintoja järjesteltiin uudelleen. Henkilöstö käytti myös mahdollisuutta palkattomiin vapaisiin ja vaihtoi lomarahoja vapaaksi lähes miljoonan euron verran. Käytänteitä matkustamisessa, koulutuksissa ja erityisesti kaupungin vieraanvaraisuudessa muutettiin. Säästötoimenpiteet ovat voineet näkyä kuntalaistenkin suuntaan esimerkiksi palvelutason alenemisena.

Kasvun ja oppimisen palvelualueelle myönnettiin vuoden aikana yhteensä 5 miljoonan euron lisämäärärahat. Ennakkotietojen pohjalta voidaan todeta, että toteuma on pysynyt näissä puitteissa ja muodostaa hyvän lähtökohdan valtuuston vuosille 2025–2027 linjaamien talouden tasapainotustoimien jatkopäätöksille ja toimeenpanolle.

Verorahoituksessa ei koettu suuria yllätyksiä – alkuperäiseen talousarvioon verrattuna verotulot ja valtionosuudet paranivat ennakoidusti yli 5 miljoonalla eurolla.

Kaupungin rahoitukseen tehtiin taloutta kohentavia ratkaisuja. Uusilla ja päivitetyillä korkoinstrumenteilla saatiin säästettyä arviolta 1,3 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 tilinpäätös tulee olemaan edelleen alijäämäinen, eikä parantunut tilanne poista talouden tasapainotuksen tarvetta. Monet viime vuonna käytetyistä vakauttamistoimista olivat kertaluonteisia. Esimerkiksi kiinteistöjen korjaustoimista ei voida jatkuvasti tinkiä. Uudenlaisia tapoja toimia, tehtäväjärjestelyjä ja jokapäiväisiin palveluihin tehtyjä muutoksia voidaan hyödyntää jatkossakin.

"On myönnettävä, että vuoden 2024 ennakoitu alijäämä on positiivinen yllätys. Tilanteen paraneminen osoittaa, että meillä ei ole syksyllä ollut riittävää rohkeutta arvioissamme ulosmitata euroiksi sitä hyvää tekemistä, joka on ollut käynnissä talouden tasapainon eteen. Pääasia on kuitenkin, että vakautustoimiin ryhdyttiin ja viime vuoden tavoite jopa ylittyi", toteaa kaupunginjohtaja Soile Lahti.

"Kaupungin talous ei ole vielä tasapainossa, mutta suunta on oikea. Pääsemme toteuttamaan toimia vakaammalta pohjalta kuin aikaisemmin ajateltiin, ja tästä haluan kiittää kaupungin henkilöstöä ja päätöksentekijöitä." Kaupunginhallitus keskustelee tilinpäätöksen ennakkotiedoista kokouksessaan 3.2.2025. Tilinpäätös käsitellään ja allekirjoitetaan kaupunginhallituksen kokouksessa 31.3.2025.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Talouden tasapainotustoimet purivat ennakoitua paremmin

Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttaminen otto-oikeudella kaupunginhallituksen käsiteltäväksi

Kuopion kaupungin kasvun ja oppimisen lautakunta käsitteli kokouksessaan 28.1.2025 Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttamisia. Lautakunta päätti alkuperäisen esityksen vastaisesti pysäyttää koulujen lakkautusprosessit ja liittää koulujen jatkopohdinnat osaksi meneillään olevaa palveluverkostoselvitystä. Kuopion kaupunginhallitus päätti käyttää asiassa otto-oikeutta ja ottaa asian käsiteltäväkseen kokouksessa 10.2.2025.

Yhden opettajan koulu on turvallisuusriski

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapainotusohjelman viime vuoden toukokuussa ja sen yhteydessä linjasi raja-arvoja koulujen kokoon liittyen. Mikäli koulujen oppilasmäärät alittavat asetetut raja-arvot, käynnistetään säännönmukaisesti lakkauttamisprosessi. Kaupunkialueen ulkopuolella olevan alakoulun tulee linjauksen mukaisesti olla vähintään 3-opettajainen.

Pulkonkosken ja Palonurmen koulut alittavat raja-arvot ja ovat siten kaupunginvaltuuston linjausten mukaisesti liian pieniä yksiköitä perusopetuksen laadukkaaseen järjestämiseen ja oppilaiden koulutuksellisten perusoikeuksien toteuttamiseen. Sekä Palonurmen että Pulkonkosken koulut ovat molemmat muuttumassa 1-opettajaisiksi elokuusta 2025 alkaen. Tämä on turvallisuusriski – vastuu koko koulusta on liikaa yhdelle opettajalle, jonka täytyisi itsekin pitää vaikkapa ruokatauko koulupäivän aikana.

Kaupunginvaltuusto edellytti talouden tasapainotusohjelmassa myös kaupungin palveluverkoston tarkastelua. Palveluverkostoselvitys etenee ja on tulossa päätökseensä kuluvan kevään aikana. Palveluverkostoselvitys koskee pääasiassa valtuuston asettamat raja-arvot ylittäviä kouluja.

Tarjolla terveet ja ajanmukaiset oppimisympäristöt

Esitys Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttamiseksi on valmisteltu moitteettomasti, ja sen vaikutukset on arvioitu monipuolisesti sekä tarvittavassa laajuudessa. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet on varmistettu. Syyt, joiden takia asioiden käsittely palautettiin uudelleen valmisteluun syksyllä 2024, ovat nyt poistuneet.

Asian käsittelyn viivästyttäminen ei ole lasten edun mukaista. Kaupunki pystyy tarjoamaan turvalliset, terveelliset ja ajanmukaiset oppimisympäristöt muualla Maaningan ja Nilsiän taajamissa, peruskorjaustarpeessa olevien Pulkonkosken ja Palonurmen kiinteistöjen sijaan. Huomioiden koulujen muutokset 1-opettajaisiksi, kysymys on myös fyysisesti turvallisesta oppimis- ja työympäristöstä, josta kaupunki opetuksen järjestäjänä ja työnantajana on myös vastuussa.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttaminen otto-oikeudella kaupunginhallituksen käsiteltäväksi

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 3.2.2025

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 10.2.2025

Kuopion kaupunginvaltuuston päätöstiedote 24.2.2025

Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttamispäätösten taustalla halu toteuttaa oppilaiden sivistyksellinen perusoikeus

Kuopion kaupunki on saanut erilaisia tieto- ja esittelypyyntöjä Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkautuksiin liittyen. Aiheesta liikkuu myös paljon virheellistä tietoa julkisuudessa. Tämän vuoksi olemme koonneet seuraavaan listaukseen materiaalia ja taustoitusta koulujen lakkauttamispäätöksille.

1. Oppilaiden siirtäminen suurempaan yksikköön tehdään, jotta opetuksen laatu ja oppilaan muu tuki on mahdollista tarjota oppilaan tarvitsemalla ja lainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Näin pyritään varmistamaan, että oppilaiden sivistykselliset perusoikeudet toteutuvat samalla tavalla koko kaupungin alueella ja yhtäläisesti myös Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen oppilaille.

Kaupunki opetuksen järjestäjänä ei voi huolehtia opetussuunnitelman mukaisten velvoitteiden toteutumisesta 20–26 oppilaan koulussa tai tilanteessa, jossa esimerkiksi yksi opettaja opettaa kuuden eri vuosiluokkatason opetussuunnitelmaa yhtä aikaa. Tämä ei olisi myöskään olisi lapsen edun mukainen ratkaisu. Opettajalla on jakamaton vastuu oppilaistaan, mikä olisi yksin kannettavaksi liian suuri ja vaarantaisi myös oppilaiden turvallisuuden. Suurempiin yksiköihin on helpompi saada pysyvää ja kelpoista henkilöstöä ja järjestää oppilaiden tarvitsema tuki. Oppimisen tuen lainsäädäntömuutos asettaa opetuksen järjestäjälle tähän entistä suurempia vaatimuksia.

2. Kaupunki opetuksen järjestäjänä on juridisesti vastuussa koulun henkilöstön ja oppilaiden turvallisuudesta. Esimerkiksi 1-opettajaisessa kouluissa opettaja on vastuussa kaikesta koulussa tapahtuvasta eikä hänelle voida taata tarvittavia taukoja työpäivän aikana. Kysymys on oppilasturvallisuuden lisäksi opetushenkilöstön työturvallisuuden takaamisesta ja työnantajalle kuuluvasta työsuojeluvastuusta. 1-opettajainen koulu on opettajalle merkittävä työsuojelullinen ja terveysriski myös työterveyshuollon ja työsuojelun näkökulmasta. Se sisältää huomattavan psykososiaalisen kuormitustekijän ja siihen liittyy merkittävä sairastumisriski.

3. Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttamisen taustalla on kaupunginvaltuuston talouden tasapainotusohjelmassa keväällä 2024 linjaamat raja-arvot: mikäli koulujen oppilasmäärät alittavat asetetut raja-arvot, käynnistetään jatkossa säännönmukaisesti lakkauttamisprosessi. Kaupunkialueen ulkopuolella olevan alakoulun tulee linjauksen mukaisesti olla vähintään 3-opettajainen.

Pulkonkosken ja Palonurmen koulut alittavat valtuuston asettaman raja-arvon koulujen koon osalta. Nykyisellään 2-opettajaiset koulut ovat liian pieniä, jotta niissä voidaan tarjota laadukasta perusopetusta ja kaupunki haluaa varmistaa, että lasten sivistykselliset perusoikeudet toteutuvat myös näiden koulujen oppilaille. Oppilasmäärän kehityksestä ja talouden tasapainotustyön linjauksista johtuen koulut ovat muuttumassa 1-opettajaiseksi ensi syyslukukaudesta.

4. Kaupungin tavoitteena on luoda elinvoimaa maaseudulle ja koota palveluita näihin keskuksiin tilanteessamme, jossa oppilasmäärät koko alueella laskevat. Tarjolla olevat palvelut tai uudet koulutkaan eivät ole riittäneet pysäyttämään tätä kansallista kehitystrendiä Kuopiossakaan. Oppilaita ehdotetaan kuljetettavaksi lakkautettavista kouluista lähellä oleviin maaseutualueen muihin kouluihin Maaningan ja Nilsiän taajamiin. Oppilaita ei olla esittämässä kuljetettavan esimerkiksi kaupungin keskustaan.

5. Kuopiolaisten lasten ja nuorten määrä on vähenemässä. Ennusteen mukaan viiden vuoden päästä peruskoulun aloittaa 961 kuopiolaista lasta eli yli 8 % nykyistä vähemmän. Lisäksi ikäluokkien kutistuminen pienentää Kuopion kaupungin saamia valtionosuuksia. Kun lasten määrä

vähenee, koulutus täytyy järjestää entistä pienemmällä rahamäärällä. Lasten ja nuorten määrä ei kuitenkaan ole vähentynyt tasaisesti koko kaupungin alueella. Keskustaajaman alueella lasten määrä kasvaa.

Kaupungissa on tällä hetkellä yli 11 000 perusopetusoppilasta, ja kaupungin on tarkasteltava tilannetta kaikkien lasten kannalta. Jos koulujen määrästä aiheutuvia kiinteitä kuluja ei saada sovitettua pienenevien lapsimäärien tasolle, sopeutuspaineet kohdistuvat opetukseen erityisesti kaupungin keskustan ja lähiöiden kouluissa tavalla, joka saattaa vaarantaa heidän perusopetuksensa yhdenvertaista toteutumista. Koulu- ja oppilaskohtaiset kustannukset ovat jo ennestään pääsääntöisesti huomattavasti matalammat kaupunkialueella kuin maaseutualueilla.

Katso lisää koulu- ja yksikkökohtaisista kuluista:

- Perusopetuksen koulukohtaiset kulut 2024 ja informaatio
- Lukioiden oppilas- ja yksikkökohtaiset kulut 2024 ja informaatio

6. Kaupungin taloutta tasapainotetaan. Perusopetus ja varhaiskasvatus ovat kaupunginkäyttötaloudesta leijonanosa. Myös investoinneille asetettu katto koskettaa perusopetusta ja varhaiskasvatusta siten, että koulu- ja päiväkotikiinteistöihin tehtäviä investointeja on priorisoitava. Verkostosäästöjen lisäksi palvelutuotannosta ja palvelutasosta, palvelujen järjestämisestä sekä niiden hallinnosta ja organisoinnista on säästettävä yhteensä yli 11,5 miljoonaa euroa. Kaupunki ei voi saada talouttaan kuntoon ilman, että tasapainotus koskee myös kouluja ja päiväkoteja. Muutoksista huolimatta kaupunki tarjoaa lainmukaiset ja laadukkaat palvelut kaikille lapsille ja nuorille.

Laadukkaiden palveluiden tuottaminen vaatii myös toimintaan sopivia ja tehokkaita toimitiloja, jotka ovat samalla terveellisiä ja turvallisia. Panostuksesta huolimatta koulujen korjausvelka on kasvanut ja osa kouluista on elinkaarensa lopussa. Niiden peruskorjaus tai uusinvestointi ei ole järkevää, mikäli koulussa on vähän oppilaita, oppilasmäärä on vähenevä ja oppilaat on mahdollista kuljettaa toiseen kouluun ilman, että oppilaan koulumatka pitenee kohtuuttomasti aiemmasta. Näissä tilanteissa kaupunki luonnollisesti toimii perusopetuslain mukaisesti, eivätkä koulumatkat koskaan ole pituudeltaan lain vastaisia.

Pulkonkosken ja Palonurmen koulut ovat molemmat elinkaarensa päässä. Opetuksen jatkaminen niissä edellyttäisi peruskorjausta. Alustavan arvion mukaan peruskorjauskustannukset olisivat Palonurmen osalta 1 078 650 euroa ja Pulkonkosken osalta 1 432 800 euroa.

Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkautukset ovat kaupunginvaltuuston esityslistalla kokouksessa 24.2.2025: Kuopion kaupunginvaltuuston esityslistalla 24.2.2025

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkauttamispäätösten taustalla halu toteut-taa oppilaiden sivistyksellinen perusoikeus

12.5.2025 Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 12.5.2025/Lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle / Palonurmen koulun lakkauttaminen

Kuopion kaupunkia johdetaan tulevaisuudessa suurempina kokonaisuuksina

Kaupungin johtamisrakennetta tarkastellaan tänä keväänä osana toimintaympäristön muutoksia ja talouden tasapainotusohjelmaa. Tarkastelu pitää sisällään sekä luottamushenkilöorganisaation että virkajohtamisen järjestelmän. Tavoitteena on laajempi ja kattavampi johtamisen ja hallinnon uudistaminen erityisesti elinvoimanjohtamisen osalta. Kaupunkiorganisaatiota on tarkoitus johtaa isompina kokonaisuuksina – tällä haetaan taloudellista tehokkuutta.

Uusi elinvoimajaosto vahvistamaan elinvoima-asioiden painoarvoa poliittisessa päätöksenteossa

Uudistuksessa tavoitellaan entistä vahvemmin Kuopion elinkeinojen ja työllisyyden kehittämistä sekä kaupungin veto-, pito- ja elinvoiman lisäämistä. Elinvoima-asioiden painoarvo päätöksenteossa kasvaa uuden poliittisen elinvoimajaoston myötä. Elinvoimajaosto toimisi kaupunginhallituksen alaisuudessa. Operatiivisen johtamisen puolella on tarkoitus vastaavalla tavalla koota yhteen elinvoiman edistämiseen liittyvät operatiivisen johtamisen toiminnot.

Säästöjä syntyy toimielin- ja toimialarakenteen tiivistyessä

Uudistus kytkeytyy vahvasti myös talouden tasapainotusohjelmaan ja sen tavoitteisiin tehostaa toimintaa ja hallintoa sekä poliittista ja operatiivista johtamista.

Muutoksessa poliittisen johtamisen toimintaa sopeutetaan vastaamaan kaupungin nykyisiä tehtäviä hyvinvointialue- ja TE-uudistusten jälkeen.

Operatiivisen johtamisen tulevassa rakenteessa valmistelun tavoitteena on vähentää palvelualueita nykyisestä neljästä kahteen. Palvelualueiden sijaan toimialoja olisi jatkossa kaksi, sivistyksen ja elinvoiman toimialat, ja niitä johtaisivat toimialajohtajat.

Kaupungin organisaatiorakenteen tiivistäminen tapahtuu vaiheittain. Ensin uudistetaan luottamushenkilöiden toimielinrakenne 1.6.2025 alkaen ja kaupunkitasoiseen toimialamalliin siirrytään 1.1.2026 alkaen. Muutos johtaa sekä luottamushenkilö- että virkajohdon tehtävien määrän vähenemiseen.

Johtamisen rakenteisiin selkeyttä ja strategisuutta

Kaupungin ylin päättävä elin, kaupunginvaltuusto, ohjaa kaupunkikokonaisuutta uudistuvan kaupunkistrategian ja sitä toteuttavien ohjelmien kautta. Kaupunginhallitus puolestaan toteuttaa strategiaa ja varmistaa sen toimeenpanon yhdessä lautakuntien kanssa. Operatiivisen johtamisen järjestelmä toteuttaa strategiaa käytännön päätösten ja toimeenpanon tasolla.

Poliittisen johtamisjärjestelmän osuus uudistuksesta etenee valtuustoseminaarin 17.2.2025 ja ohjausryhmätyöskentelyn kautta päätöksentekoon maaliskuussa 2025. Operatiivisen johtamisen järjestelmän uudistus valmistellaan loppuun ja päätetään tämän jälkeen. Työtä ohjaa poliittisen ja operatiivisen johtamisen edustajista koottu ohjausryhmä, jonka kaupunginhallitus asetti kokouksessaan toukokuussa 2024.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunkia johdetaan tulevaisuudessa suurempina kokonaisuuksina

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 15.12.2025, mm. elinvoima- ja sivistysjohtajien virkojen täyttämiset ja määräaikaiset hoitamiset

Kuopion kaupungin talouden tasapainotustyö jatkuu edelleen (sis. linkin mediatiedotteeseen tilinpäätöksestä 2024)

Kuopion kaupunginvaltuusto päätti vuonna 2024 talouden tasapainotusohjelmasta, jonka tavoitteena on vuoteen 2027 mennessä saada kaupungin talous tasapainoon. Jotta tasapainoon päästään, on kaupungin sopeutettava talouttaan pysyvästi 35 miljoonalla eurolla vuosittain. Sopeutus koskee koko kaupungin palveluita, hankintoja, hallintoa, henkilöstöä ja johtamista. Lisäksi kaupungin on supistettava investointeja ja tuotettava lisää verotuloja kaupungille alijäämän kattamiseksi.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän talouden tasapainotusohjelman kokonaisuuteen kuuluu 29 miljoonan euron pysyvät sopeutustoimet:

- Palveluita, palveluprosesseja ja hallintoja sopeutetaan pysyvästi 14,8 M€
- Palveluverkkoa ja investointeja sopeutetaan pysyvästi 4,1M€
- Henkilöstöön kohdentuvia säästöjä on 4,8 M€
- Omaisuus- ja konserniin kohdentuvat vaikutukset ovat 5,3 M€
- tämän lisäksi tulee kertaluonteisia säästöjä.

Vaikka talouden suunta on saatu kääntymään, on vuoden 2024 tilinpäätös edelleen 6,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2025 talousarvio pitää sisällään yli 21 M€:n edestä sopeutustoimia. Henkilöstöön kohdentuvien säästöjen osalta kaupunki on käynyt kahdet yhteistoimintaneuvottelut, josta toinen koski koko kaupungin henkilöstöä (ks. lisää: Kuopion kaupungin yhteistoiminta-neuvottelut päättyvät – tulos tyydytti neuvotteluosapuolia). Syksyn 2024 yhteistoimintaneuvotteluissa päädyttiin 35,8 henkilötyövuoden säästöön. Tämä edellyttää jatkossakin erittäin tarkkaa henkilöstösuunnittelua.

Lisäksi tällä hetkellä on käynnissä työllisyyspalveluiden vastuualuetta koskevat yhteistoiminta-neuvottelut, jotka saadaan päätökseen 18.3.2025. Tavoitteena on löytää 2,5 M€ säästöä. Lisäksi kaupunki on tehnyt muutoksia mm. henkilöstön palkitsemiseen (ks. lisää: Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 20.1.2025).

Mikään yksittäinen asia ei ratkaise kaupungin taloutta, vaan kokonaisuus on merkittävä. Säästöjen lisäksi kaupunki tekee toimenpiteitä varmistaakseen verotulojen kasvun ja positiivisen elinvoiman kehittymisen. Kaupunki houkuttelee alueelle lisää investointeja, yrityksiä, työpaikkoja, osaajia ja asukkaita. Kun verotulovirta on myönteinen, pystyy kaupunki järjestämään jatkossakin asukkailleen palveluita.

Johtamisjärjestelmän uudistaminen tehostaa kaupungin omaa toimintaa ja tukee kaupungin kilpailukykyä

Kaupunginvaltuusto on asettanut tavoitteeksi laatia kaupungin johtamisjärjestelmää koskevan arviointi- ja uudistushankkeen. Uudistuksessa tavoitellaan entistä vahvemmin Kuopion elinkeinojen ja työllisyyden kehittämistä sekä kaupungin veto-, pito- ja elinvoiman lisäämistä. Johtamisjärjestelmän uudistaminen pitää sisällään sekä luottamushenkilöorganisaation että virkajohtamisen. Uudistus kytkeytyy vahvasti myös talouden tasapainotusohjelmaan ja sen tavoitteisiin tehostaa toimintaa ja hallintoa sekä poliittista ja operatiivista johtamista. Operatiivisen johtamisen tulevassa rakenteessa tavoitteena on vähentää palvelualueita nykyisestä neljästä kahteen. Toimialoja olisi jatkossa kaksi, sivistyksen ja elinvoiman toimialat, ja niitä johtaisivat toimialajohtajat. Elinvoima-asioiden painoarvo päätöksenteossa kasvaa johtamisjärjestelmän muutoksissa uuden poliittisen elinvoimajaoston myötä. Uudistuksessa on tarkoitus koota yhteen elinvoiman edistämiseen liittyvät operatiivisen johtamisen toiminnot. Uuden elinvoimarakenteen pohjalta on

tarkoitus toteuttaa pian valmistuvaa Elinvoimainen ja kasvava Kuopio -ohjelmaa sekä kaupunkiorganisaatioon integroituneita TE-palveluita. Näin varmistetaan verotulon kasvu ja positiivisen elinvoiman kehittyminen.

Kaupungin organisaatiorakenteen tiivistäminen tapahtuu vaiheittain. Ensin uudistetaan luottamushenkilöiden toimielinrakenne 1.6.2025 alkaen ja kaupunkitasoiseen toimialamalliin siirrytään 1.1.2026 alkaen. Muutos johtaa sekä luottamushenkilö- että virkajohdon tehtävien määrän vähenemiseen (ks. lisää: Kuopion kaupunkia johdetaan tulevaisuudessa suurempina kokonaisuuksina).

Hankintaosaamista parantamalla lisätään tehoa ja tuottavuutta

Talouden tasapainotusohjelmaan asetettiin tavoite myös kaupungin hankintaosaamisen kehittämiselle, ja hankintojen ja hankintaprosessien tehostamiselle. Tässä yhteydessä päivitettiin Kuopion kaupungin hankintaohjelma, organisoitiin hankintatiimin toiminta kaupunkitasoiseksi ja nimitettiin hankintapäällikkö sisäisin järjestelyin.

Kaupunki on merkittävä hankkija, ja tasapainotusohjelmassa on asetettu merkittävä säästötavoite myös hankinnoille. Tavoite on mahdollista saavuttaa hankintojen strategista johtamista ja hankintaprosesseja tehostamalla sekä hankintaosaamista lisäämällä.

Hallinnon tukipalvelut keskitetään tehokkaiksi tiimeiksi

Tulevassa johtamisen rakenteessa kahta toimialaa tukevat yhteiset tukipalvelut.
Kaupunginhallinnossa on meneillään Haltuun-hanke, jossa kootaan hallinto- ja tukipalveluita palvelualueilta kaupungin yhteisiksi palveluiksi muiden suurten kaupunkien tavoin.
Hallinto- ja tukipalveluiden uudelleenjärjestelyjen tavoitteena on kaupungin yhteisen johtamisen tukeminen, yhteistyön tiivistäminen, toimivat sijaisjärjestelyt, työmäärien tasaisempi jakautuminen, keskitetysti johdetut moniammatilliset tiimit, mielenkiintoiset työnkuvat ja toki myös taloudellinen tuottavuus.

Palveluverkkoselvityksellä etsitään uudenlaisia keinoja palveluiden järjestämiseen

Kuopion kaupunki tekee laajaa palveluverkostoselvitystä. Selvitys alkoi marraskuussa 2024 ja valmistuu maaliskuussa 2025. Tavoitteena on selvittää Kuopion kaupungin sekä seudun muiden kuntien raja-alueiden kasvatus-, opetus- ja vapaa-ajan palveluverkkoa.
Selvityksessä tarkastellaan nykyisen palveluverkoston toimivuutta, tehokkuutta ja kattavuutta sekä tunnistetaan puutteita ja kehittämistarpeita. Samalla halutaan arvioida Kuopion seudun kuntien yhteistyömahdollisuudet palveluiden järjestämisessä ja erilaisia kustannusmalleja. Selvitystyössä etsitään ratkaisuja esimerkiksi kuljetusten, yhteistyöalueiden, henkilöstön ja tilojen näkökulmasta. Tavoitteena on löytää apukeinoja myös henkilöstön saatavuusongelmiin, palvelun jatkuvuuteen ja saavutettavuuteen.

Selvityksen lopputuloksena syntyy selkeä suunnitelma palveluverkon kehittämiseksi ja skenaariot ja suosituksen uudelle palveluverkostolle. Selvitys valmistuu maaliskuun lopussa ja päätökset verkkoon liittyen tehdään syksystä 2025 alkaen.

Taloutta tasapainotetaan myös omistaja- ja konserniohjauksella

Konserniyhteisöt ovat merkittävä osa kaupungin palvelutuotantoa ja ne osallistuvat merkittävällä panoksella kaupungin talouden tasapainottamiseen. Kuopion kaupungin omistajapolitiikka ja

uudistettu konserniohje vahvistavat omistajaohjausta. Omistaja on asettanut konserniyhtiöille selkeät tavoitteet ja määritellyt omistajan tahtotilan yhtiöiden omistamiselle.
Useita omaisuuteen ja konsernirakenteeseen liittyviä tasapainotustoimia on käynnissä tai jo toteutettu, ja näillä tavoitellaan vuoden 2025 aikana yhteensä 4,8 M€:n säästöjä. Konsernirakenteeseen tehtävät muutokset, kuten sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen, Nilsiän Teollisuuskylä Oy:n ja Kuopio Innovation Oy:n purkaminen ovat parhaillaan työn alla.

Omistajatuloutusta on lisätty ja konsernirahoituksen hinnoittelua tarkistettu. Lisäksi on tarpeen käynnistää konserniyhtiöiden tasetarkastelut mahdollisten voittovarojen kotiuttamiseksi. Konserniyhtiöt tekevät merkittäviä hankintoja ja tuottavat palveluja kaupunkiorganisaatiolle. Palvelujen ja hankintojen kustannustehokkuusvaatimus ulotetaan myös näihin hankintoihin.

Valtuuston säästötavoitteet vaativat organisaatiolta ja luottamushenkilöiltä päätöksenteko- ja toimeenpanokykyä

Päätöksenteko talouden tasapainotuksen toimenpiteissä noudattaa normaalia kuntapäätöksenteon reittiä – virkavalmistelun pohjalta päätöksiä tekevät toimivaltaiset päätöksentekotahot kuten viranhaltijat, lautakunnat, kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto. Tasapainotusohjelman toimeenpano painottuu vuosiin 2025 ja 2026, ja lopullisena tavoitteena on saavuttaa tasapainoinen talous vuonna 2027.

Vuodelle 2025 kohdentuvat 21 miljoonan euron säästötoimenpiteet näkyvät väistämättä jokaisen kuopiolaisen ja kaupunkikonsernin arjessa. Kaupunginvaltuuston päättämiin säästötavoitteisiin pääseminen vaatii koko organisaatiolta ja luottamushenkilöiltä pitkäjänteisyyttä sekä päätöksenteko- ja toimeenpanokykyä.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupungin talouden tasapainotustyö jatkuu edelleen

Tilinpäätös 2024 mediatiedote (Vuoden 2024 tilinpäätös yllätti myönteisesti –matkaa talouden tasapainoon on kuitenkin vielä)

Palveluverkkoselvitys tarjoaa taustatietoa ja suunnitelmia tulevaan

Kuopion kaupunki tekee laajaa palveluverkkoselvitystä. Selvitystyö alkoi marraskuussa 2024 ja valmistuu maaliskuun lopussa 2025. Työn tavoitteena on kehittää ja optimoida Kuopion kaupungin ja naapurikuntien raja-alueiden palveluverkkoa. Selvityksessä analysoidaan nykyistä palveluverkkoa ja esitetään suosituksia sen kehittämiseksi, jotta palveluverkko vastaisi paremmin Kuopion kaupungin tarkoituksenmukaiseen varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämiseen ja muuttuviin palvelutarpeisiin sekä taloudellisiin resursseihin. Selvitys ulottuu vuoteen 2035 asti. ”Palveluverkkoa täytyy pystyä sopeuttamaan väestöennusteiden osoittaman tulevaisuuden näkymän mukaan. Lasten määrä vähenee Kuopiossa voimakkaasti tulevina vuosina”, kertoo palveluverkkoselvityksen ohjausryhmän puheenjohtaja, apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen.

Selvityksen lopputuloksena syntyy selkeä suunnitelma palveluverkon kehittämiseksi ja suositukset uudelle palveluverkostolle. Uudet kaupunginvaltuutetut tekevät varsinaiset päätökset palveluverkkoon liittyen loppuvuoden 2025 aikana.

Palveluverkkoselvitys päätöksenteon tukena

Kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuussa 2024 talouden tasapainotusohjelman ja edellytti päätöksessä kaupunkitasoisen palveluverkostotarkastelun tekemistä. Palveluverkkoselvitys koskee koko kaupungin palveluita.

”Selvitys on olennainen työkalu, jotta kaupunki voi tulevaisuudessakin tarjota laadukkaasti palveluitaan siellä, missä niille on tarvetta ja toisaalta tehokkaasti niin, että Kuopion talous pysyy tasapainossa”, kertoo Kyllönen.

Selvityksessä tarkastellaan nykyisen palveluverkon toimivuutta, tehokkuutta ja kattavuutta sekä tunnistetaan puutteita ja kehittämistarpeita. Samalla halutaan arvioida Kuopion seudun kuntien yhteistyömahdollisuudet. Selvitystyössä etsitään ratkaisuja esimerkiksi yhteistyöalueiden ja tilojen tehokkaan käytön näkökulmasta.

Torstaina 27.3.2025 pidetään seutuseminaari, johon on kutsuttu kaikki Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Siilinjärven, Suonenjoen ja Tuusniemen kuntien päättäjät. Seminaarissa esitellään Kuopion palveluverkkoselvityksen keskeinen sisältö ja johtopäätökset.

”Kuopion seudullinen tarkastelu tuo verkostotyöhön uuden ulottuvuuden. Kuntien väliset ratkaisut vaativat toki molempien kuntien suostumuksen verkostoyhteistyölle”, sanoo Kyllönen.

Palveluverkkoselvitystä on valmisteltu FCG:n asiantuntijoiden kanssa, joilla on vahva ymmärrys kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkotyöstä. Selvitystyön myötä on saatu laajasti pohjatietoa muun muassa nykyisen palveluverkon tilasta ja esimerkiksi tiloista, niiden käyttöasteista, kapasiteetista, kuntoisuusluokista ja tehokkuudesta sekä yleisesti investointitarpeista, toiminnan kustannuksista ja väestöennusteista.

Kuntalaisia ja sidosryhmiä kuullaan palveluverkkoselvityksessä

Palveluverkkoselvitys valmistuu maaliskuun 2025 loppuun mennessä ja se toimitetaan Kasvun ja oppimisen lautakunnalle tiedonantona 8.4.2025. Tämän jälkeen kuntalaisilla ja sidosryhmillä on mahdollisuus saada tietoa ja esittää mielipiteensä selvitystyöstä, sen analyysistä ja palveluverkon kehittämissuosituksista huhtikuun 2025 aikana.

Kaupunki järjestää kuntalaistilaisuuksia, ja kantaa voi ottaa myös sähköisesti verkkopalvelussa. Kaupungin eri vaikuttamistoimielimiltä, kuten vammais- ja vanhusneuvostoilta, nuorisovaltuustolta ja pitäjäraadeilta pyydetään lausunnot selvitystyöhön. Myös erilaiset vaikutusten arvioinnit, kuten lapsi- ja maaseutuvaikutusten arviointi, tehdään selvitystyöstä normaalia laajemmin.

Varsinaiset päätösesitykset palveluverkkoon liittyen valmistellaan selvitystyön, kuntalaisten ja sidosryhmien kuulemisen sekä ennakkovaikutusten arvioinnin pohjalta. Uusi valtuusto perehdytetään palveluverkkoselvitykseen heti valtuustokauden alussa kesällä ja alkusyksystä 2025 ja varsinaiset muutokset palveluverkkoon tulevat perehdytyksen jälkeen heidän päätettävikseen loppuvuoden aikana.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Aiheesta lisää: www.kuopio.fi/palveluverkoston-tarkastelu/

Palveluverkkoselvitys tarjoaa taustatietoa ja suunnitelmia tulevaan

Kuopion kaupungin ja kaupunkiseudun palveluverkoston suunnittelu, taustamateriaalia 11.3.2025

Kuopion kaupungin johtamisjärjestelmän uudistaminen etenee virkaorganisaation valmisteluun

Johtamisjärjestelmäuudistus liittyy valtuuston hyväksymään talouden tasapainotusohjelmaan. Uudistustyö on alkanut toukokuussa 2024 ja valmistellaan loppuun vuoden 2025 aikana. Uudistuksella tavoitellaan yhtenäistä, kokonaisvaltaista ja vaikuttavaa johtamista. Tavoitteena on johtaa kaupunkiorganisaatiota isompina kokonaisuuksina ja vahvistaa kaupunkikonsernin johtamista.

Uudistuksessa tavoitellaan entistä vahvemmin Kuopion elinkeinojen ja työllisyyden kehittämistä sekä kaupungin vetovoiman lisäämistä. Elinvoima-asioiden painoarvo päätöksenteossa ja virkajohtamisessa kasvaa uuden poliittisen toimielimen, elinvoimajaoston myötä. Elinvoimalla tarkoitetaan kaupungin kykyä kehittää ja ylläpitää taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista hyvinvointia. Tämä sisältää esimerkiksi elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisen sekä kaupungin vetovoiman lisäämisen, jotta se olisi houkutteleva paikka asua, työskennellä ja vierailla.

Poliittisen johtamisjärjestelmän osuus uudistuksesta eteni kaupunginvaltuuston päätöksentekoon 24.3.2025 (Kaupunginvaltuuston päätöstiedote 24.3.2025)

Kuopion kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamisen valmistelu aloitettiin maalis-huhtikuussa 2024 toimitetulla johtamisen arviointikyselyllä.

Uudistuksen tavoitteena on:

- selkiyttää ja yksinkertaistaa organisaation toiminta-ajatus, päämäärät ja rakenteet sekä saada ne vastaamaan muuttuvaa todellisuutta
- vahvistaa kaupunkikonsernin johtamista ja johtaa kaupunkiorganisaatiota isompina kokonaisuuksina
- luottamushenkilöorganisaation strategisen aseman vahvistaminen ja operatiivisten asioiden delegointi siten, että toimielimillä on päätösvalta ja rooli on oikealla tasolla kasvattamatta toimielinten määrää
- madaltaa johtamisen tasoja

Keskeisiä muutoksia organisaatioon:

- kaupunginhallitukseen elinvoimajaosto ja konsernijaosto
- lähidemokratiajaoston tehtävät hyvinvoinnin edistämisen lautakunnalle
- kasvun ja oppimisen lautakunnasta sivistyslautakunta
- työllisyysjaostosta työllisyysaluelautakunta
- kolme toimialaa korvaavat palvelualueet
- toimialojen toimintojen sisältö ja organisointi täsmentyy jatkovalmistelussa
- vanhus- ja vammaisneuvosto yhdistetään (tämä poistettiin listalta)

Kaupunginvaltuusto päätti, että vanhus- ja vammaisneuvoston yhdistäminen poistetaan esitettyjen muutosten asialistalta. Muilta osin kaupunginvaltuusto hyväksyi esityslistan liitteenä olevan hallintosäännön tulemaan voimaan 1.6.2025.

Palvelualueiden johtoryhmät työstämään seuraavaa vaihetta ja virkaorganisaatiota

Palvelualueiden johtoryhmät lähtevät työstämään uutta virkaorganisaatiota 19.3.2025 alkaen. Työtä tehdään kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien johdolla palvelualueiden

johtoryhmissä huhtikuun loppuun asti. Tavoitteena on löytää palvelualueiden sisältä parhaat toimintamallit ja ideat toimintojen yhdistämisille ja organisoitumiselle suhteessa tavoitteisiin.

Johtoryhmätyöskentelyn tarkoituksena on ottaa kantaa myös elinvoiman käsitteen ja sisällön määrittelyyn ja konkretisointiin sekä tulevien toimialojen sisältöihin:

Palvelualueilta tulleet esitykset ja näkemykset käsitellään kaupunginjohtajan johtoryhmässä 30.4. ja tämän jälkeen päätetään esitettyjen muutosten tarkempi toteutus ja aikataulu kaupunginjohtajan johtoryhmässä 7.5.

Palveluverkkoselvitys on valmistunut – nyt on kuntalaisten ja sidosryhmien vuoro ottaa kantaa

Kuopion kaupunki on tehnyt laajaa palveluverkkoselvitystä marraskuusta 2024 alkaen FCG:n asiantuntijoiden avulla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuussa 2024 talouden tasapainotusohjelman ja edellytti päätöksessä kaupunkitasoisen palveluverkostotarkastelun tekemistä. Maanantaina 31.3.2025 valmistunut selvitys ulottuu vuoteen 2035 asti ja koskee laajasti koko kaupungin palveluita.

Selvitystyön tavoitteena on ollut kehittää ja optimoida Kuopion kaupungin ja naapurikuntien rajaalueiden pääasiassa kasvatus- ja opetus-, mutta myös vapaa-ajan palveluita. Selvityksessä analysoidaan nykyistä palveluverkkoa ja esitetään suosituksia sen kehittämiseksi. Palveluverkon tulee vastata paremmin varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämisen vaateisiin, lasten määrän vähenemisen aiheuttamaan palvelutarpeen laskuun sekä taloudellisiin resursseihin. Talouden näkökulmasta Kuopion kaupungin opetuksen ja varhaiskasvatuksen lapsikohtaiset kustannukset ovat joissakin kouluissa jo nyt erittäin korkeat verrattuna valtakunnalliseen tasoon. Koulujen ja päiväkotien rakennuskanta vaatii myös korjaustoimenpiteitä.

Selvityksen lopputuloksena on nyt syntynyt joukko erilaisia suosituksia palveluverkon kehittämiseksi ja toimenpiteiksi tulevaisuuteen.

Kuntalaisille ja sidosryhmille halutaan antaa mahdollisuus saada tietoa ja esittää mielipiteensä selvitystyöstä, sen analyysistä ja palveluverkon kehittämissuosituksista kevään 2025 aikana. Kaupunki järjestää kuntalaistilaisuuden aiheeseen liittyen valtuustotalolla 23.4. (alustava päivämäärä). Erilaiset vaikutusten arvioinnit, kuten lapsi- ja maaseutuvaikutusten arviointi, tehdään selvitystyöstä normaalia laajemmin. Kuntalaisille tarjotaan selvitykseen tutustumisen lisäksi mahdollisuus osallistua maaseutuvaikutusten arvioinnin työpajoihin seuraavasti: Riistaveden koulu 6.5., Karttulan Kissakuusenkoulu 7.5. ja Maaninkajärven koulu 8.5. (alustavat päivämäärät).

Kantaa voi ottaa myös kirjallisesti kaupungin kirjaamossa ja sähköisesti verkkopalvelussa, jonka osoite ilmoitetaan myöhemmin. Kaupungin eri vaikuttamistoimielimiltä, kuten vammais- ja vanhusneuvostoilta, nuorisovaltuustolta ja pitäjäraadeilta pyydetään lausunnot selvitystyöhön.

Kokonaissuunnitelma ja varsinaiset päätösesitykset palveluverkkoon liittyen valmistellaan selvitysraportin, kuntalaisten, henkilöstön ja sidosryhmien näkemysten sekä ennakkovaikutusten arvioinnin pohjalta. **Uusi valtuusto perehdytetään palveluverkkoselvitykseen heti valtuustokauden alussa kesällä ja alkusyksystä 2025, ja varsinaiset muutokset palveluverkkoon tulevat perehdytyksen jälkeen heidän päätettävikseen loppuvuoden aikana.**

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupungin ja seudun palveluverkoston suunnittelu: SELVITYS/FCG Finnish Consulting Group

Kuopion palveluverkon esittely 1.4.2025 valtuuston iltakoulussa

Perusopetuksen muutoksia koskevat laskennat, taustamateriaalia valtuuston iltakoulusta 1.4.2025

Aiheesta lisää: www.kuopio.fi/palveluverkoston-tarkastelu/

Kuntalaisillassa peräänkuulutettiin tukea ja apua maaseudun elinvoimaisuuteen – seuraavana vuorossa maaseutuvaikutusten arvioinnin työpajat

Kuntalaisille ja sidosryhmille haluttiin antaa mahdollisuus saada tietoa ja esittää mielipiteensä selvitystyöstä, sen analyysistä ja palveluverkon kehittämissuosituksista kevään 2025 aikana. Kaupunki järjesti ensimmäisen kuntalaistilaisuuden aiheeseen liittyen valtuustotalolla 23.4.2025. Tilaisuudessa käytiin vilkasta ja monipuolista keskustelua palveluverkon kehittämisestä.

Lasten määrän väheneminen vaikuttaa palveluiden tarpeeseen

Keskustelua herättivät muun muassa Vehkalammen ja Riistaveden koulujen oppilasmäärien kehitys, Särkiniemen palveluiden tulevaisuus sekä Muuruveden, Juankosken, Pihkainmäen ja Syvänniemen alueiden tilanne. Myös liikenneturvallisuus ja kevyen liikenteen väylien tarve koulumatkoilla nousivat esiin tärkeinä teemoina.

Keskeisiä tilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat:

Oppilasmäärät ja väestökehitys: Lasten määrän väheneminen väestöennusteissa vaikuttaa kouluverkon suunnitteluun. Kouluja ei missään tapauksessa haluta lakkauttaa, mikäli oppilaita alueella riittää täyttämään koulun. Kaupunginvaltuuston linjaukset päiväkotien ja koulujen koosta ohjaavat palveluverkkosuunnittelua.

Täydennysrakentaminen ja alueiden elinvoima: Särkiniemen, kuten myös muiden keskustaajaman alueiden, täydennysrakentamista selvitetään. Yleisöstä nousi voimakas toive paikallistuntemuksen ja alueiden erityispiirteiden huomioimiselle päätöksenteossa. Mahdollinen syntyvyyden nousu vaikuttaa perusopetuksen palveluverkkoon vasta vuoden 2031 jälkeen, eikä sillä saada ratkaistua akuuttia lapsimäärän vähenemistä. Kaupunki kasvaa muuton vaikutuksesta, mutta 0–13-vuotiaiden ikäryhmässä kaupunkien välisen muuton ja maahanmuuton vaikutus on ollut vähäistä. Maaseudulle muuton tulisi vahvistua merkittävästi.

Laadukas opetus ja lasten hyvinvointi: Lasten ja henkilökunnan turvallisuus sekä opetuksen korkea laatu ovat keskiössä kaikessa suunnittelussa. Koulumatkojen järjestäminen sujuviksi lasten hyvinvoinnin näkökulmasta tulee ottaa huomioon palvelujen järjestämisessä. Palveluverkkoselvityksestä tehdään laaja lapsivaikutusten arviointi.

Vaikutusten arviointi: Päätöksenteon tueksi tehdään kattavat vaikutusten arvioinnit, joissa tarkastellaan niin taloudellisia, lasten hyvinvointiin kuin maaseutuunkin liittyviä vaikutuksia.

Maaseutualueiden kehittäminen: Maaseutualueiden elinvoimaisuutta toivotaan tuettavan kaavoituksen, palveluiden säilymisen ja tonttimarkkinoinnin keinoin. Myös alueen asukkaat voivat itse aktiivisesti toimia alueensa elinvoiman parantamiseksi. Kuopiossa on esimerkkejä siitä, että palvelu, kuten vaikka uusi koulu, ei ole riittänyt pitämään alueen elinvoimaa yllä. Tarvitaan myös elinvoimapoliittisia ratkaisuja maaseutualueiden kehittämiseksi.

Kuntalaisten esiin nostamat huomiot ja ehdotukset kirjattiin ylös kuntalaisillassa 23.4. ja ne huomioidaan palveluverkkosuunnitelman teossa.

Seuraavaksi kaupunki järjestää palveluverkkoselvityksen esittelyn ja maaseutuvaikutusten arvioinnin työpajat maaseutualueilla seuraavasti:

Itäinen Kuopio: Riistaveden koulu tiistaina 6.5.2025 klo 18.00–20.30 (osoite Koulutie 12, Riistavesi). Tilat: ruokala ja opinportaat.
Luoteinen Kuopio: Maaninkajärven koulu keskiviikkona 7.5.2025 klo 18.00–20.30 (osoite Maaningantie 49, Maaninka). Tilat: auditorio ja ruokala.
Lounainen Kuopio: Karttulan Kissakuusen koulu torstaina 8.5.2025 klo 18.00–20.30 (osoite Kissakuusentie 20, Karttula). Tilat: alakerran ruokala ja alakerran luokkatiloista tekstiilityön, kuvaamataidon ja kotitalouden luokat.

Mielipiteensä voi jättää ja esittää myös sähköisen kyselyn kautta, joka on avoinna 10.5.2025 asti osoitteessa: Kuopion kaupungin ja seudun palveluverkoston suunnittelu -selvitys. Jos ajatuksiaan haluaa esittää mieluummin sähköpostitse, voi postia kirjoittaa Kuopion kaupungin kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@kuopio.fi 10.5.2025 asti.

Varsinaiset palveluverkkoon liittyvät päätösesitykset tehdään selvitysraportin, kuntalaisten ja sidosryhmien mielipiteiden sekä ennakkovaikutusten arviointien pohjalta. Uusi valtuusto perehdytetään palveluverkkoselvitykseen heti valtuustokauden alussa kesällä ja alkusyksystä 2025 ja mahdolliset muutosesitykset palveluverkkoon tulevat päätettäväksi loppuvuoden aikana.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuntalaisillassa peräänkuulutettiin tukea ja apua maaseudun elinvoimaisuuteen – seuraavana vuorossa maaseutuvaikutusten arvioinnin työpajat

Aiheesta lisää: www.kuopio.fi/palveluverkoston-tarkastelu/

Osavuosikatsaus tammi-maaliskuu 2025/talouden tasapainotus

Talouden tasapainotusohjelman tavoitteet kuluvalle vuodelle ovat 21,4 milj. euroa. Niiden toteutumista koko vuodelle on arvioitu raportissa. Konsernirakenteeseen ja omaisuusjärjestelyihin sekä pysyviin henkilöstömuutoksiin kohdistuvat tavoitteet ovat toteutumassa suunnitellusti. Palveluverkon muutosten ja verotulojen kasvun kohdalla kuluvan vuoden tavoitteet eivät toteudu ollenkaan. Kokonaisuutena arvioidaan päästävän 17,0 milj. euroon.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Osavuosikatsaus tammi-maaliskuu 2025/Kaupunginvaltuusto 19.05.2025 § 35, 3312/02.02.02/2025

3312/2025 Seurantaraportti tammi-maaliskuu 2025

Vuoden 2026 talousarviokehys/Kuopion kaupunginhallituksen kokous 26.5.2025

Kuopion kaupunginhallitus kokoontui kevätkauden viimeiseen kokoukseensa maanantaina 26.5.2025 klo 15 ja hyväksyi esityksen vuoden 2026 talousarviokehyksestä.

Vuoden 2026 talousarviokehys

Talousarviokehyksessä kaupunginhallitus määrittelee reunaehdot lautakunnille talousarvion laatimiseksi. Talousarviokehyksen valmistelussa on hyödynnetty kaupungin talouden tilannekuvaa kuluvan vuoden ensimmäisessä osavuosikatsauksessa, kaupunginvaltuuston päätöstä kaupungin talouden tasapainotustyön euromääräisistä tavoitteista ja talouden tasapainotustyön linjauksista. Palvelualueet ovat antaneet omat arvionsa toiminnan muutoksista ja määrärahatarpeista. Lautakuntien tulee esittää vuoden 2026 tuloarviot ja määrärahat ja keinot toimintakatetavoitteeseen pääsemiseksi talousarvion valmisteluaikataulun mukaisesti viimeistään 19.9. Sitä ennen käydään kaupunginhallituksen puheenjohtajan, lautakuntien puheenjohtajien, keskeisten viranhaltijoiden ja talousjohdon kesken neuvottelut talousarvioesityksiin sisällytettävistä muutoksista ja talouden tasapainotustoimenpiteistä.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 9.10.2025. Kaupunginvaltuusto päättää veroprosenteista 17.11. ja talousarviosta 1.12.

Vuoden 2026 kehykseen ovat vaikuttaneet mm. seuraavat tekijät:

- talouden tasapainotusohjelman euromääräiset tavoitteet sekä tasapainotustyön linjaukset kaupunginvaltuuston 20.5.2024 hyväksyminä
- kunta-alan palkkaratkaisu
- lainsäädännön muutosten vaikutukset palveluiden kysyntään ja järjestämiseen, jossa huomioitu valtiontalouden kehyslinjaukset
- alustava arvio hyvinvointialueelle vuokrattavien toimitilojen yhtiöittämisen vaikutuksista kaupungin tuloihin, menoihin ja poistoihin
- kuntakohtainen veroennustekehikko
- valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton julkaisemat ennakkolaskelmat peruspalvelujen valtionosuudesta vuodelle 2026
- nettomäärältään n. 75 milj. euron investointiohjelman mukainen vaikutus kaupungin rahoitukseen ja tästä simuloidut rahoituskustannukset

Valmistelun tuloksena koko kaupungin toimintakate vuodelle 2026 päätyy -330,8 milj. euroon. Vertailukelpoinen muutos vuoden 2025 talousarvioon verrattuna on +2,3 %.

Talousarviokehys päätyy -0,25 milj. euron tulokseen vuonna 2026. Alijäämän supistuminen etenee talouden tasapainotusohjelman linjausten mukaisena siten, että sillä turvataan riittävä tulorahoitustaso investoinneille.

Kaupunginhallitukselle esitetään, että se hyväksyy vuoden 2026 talousarvion valmisteluperiaatteet tuloslaskelmatasolla ja vuoden 2026 talousarvion laadintaa lautakunnissa ohjaavan koko kaupungin sitovan toimintakatekehyksen.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunginhallituksen kokouspäätökset 26.5.2025

Kuopion kaupunki suunnittelee markkinoinnin ja viestinnän sekä strategian ja kehittämisen toimintojen yhdistämistä yhden johtajan alaisuuteen

Markkinointijohtaja Kirsi Soininen ryhtyy 1.7.2025 alkaen hoitamaan oman toimensa ohella va. strategiajohtajan tehtävää, kun strategiajohtaja Sirpa Lätti-Hyvönen jää eläkkeelle 30.6.2025.

Talouden tasapainottamiseksi kaupungilla on tarve järjestellä toimintojaan uudestaan. Osana johtamisjärjestelmäuudistusta strategiajohtajan virka esitetään lakkautettavaksi ja markkinointijohtajan tehtäviä muutetaan huomioiden uudet tarpeet ja olosuhteet. Yksiköiden suunniteltu yhdistyminen astuisi voimaan 1.1.2026. Valtuusto päättää kokonaisuudesta syksyllä 2025.

Strategian ja kehittämisen toiminnot sekä markkinointi ja viestintä ovat vahvasti toisiinsa kytkeytyviä osa-alueita. Osana talouden tasapainottamisohjelmaa, kaupungin toimintojen suoraviivaistamista ja johtamisen tasojen tarkastelua yhdistetään luontevasti toisiinsa kytkeytyviä toimintoja suuremmiksi ja vaikuttavammiksi kokonaisuuksiksi. Samalla lakkautetaan yksi johtajavirka, koska kaupungilla on työnantajana tarve sopeuttaa toimintoja ja virkatehtäviä muuttuneissa olosuhteissa.

”Yksiköiden yhdistäminen on luonteva jatkumo ja hyödyt yhdistymisestä syntyvät vahvemman yhteisen tekemisen myötä”, kuvaa kaupunginjohtaja Soile Lahti.

Kuopion kaupungin strategian ja viestinnän tehtävänä on yhdessä asukkaiden, sidosryhmien, henkilöstön ja päättäjien kanssa luoda muutosvoimainen, koko kaupunkiyhteisöä aktivoiva strategia ja auttaa arjessa sen toteuttamisessa. Yksikkö tukee johtamista ja Kuopion kehittymistä kansainväliseksi, itäisen ja keskisen Suomen johtavaksi ja vetovoimaiseksi osaamis- ja innovaatiokeskukseksi.

Viestinnän perustehtävä on myös edistää kuopiolaisten hyvinvointia tarjoamalla tietoa kaupungin toiminnasta, palveluista, suunnitelmista ja päämääristä. Näin luodaan edellytyksiä kuopiolaisten osallistumiselle ja vaikuttamiselle kaupungin toimintaan sekä lisätään keskustelua ja asioiden käsittelyn avoimuutta.

Edunvalvonnan avulla huolehditaan Kuopion aseman vahvistamisesta niin kansallisessa kuin EU-päätöksenteossa sekä kehittämisresurssien, osaajien ja yritysten investointien saamisessa alueelle. Vaikuttamisviestinnällä, markkinoinnilla ja kansainvälisten verkostojen avulla rakennetaan kumppanuuksia sekä tehdään Kuopiota ja sen vahvuuksia tunnetuksi alueellisesti, muualla Suomessa ja ulkomailla.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunki suunnittelee markkinoinnin ja viestinnän sekä strategian ja kehittämisen toimintojen yhdistämistä yhden johtajan alaisuuteen

Talouden kuukausiraportti tammi-toukokuu 2025 (kh hyv. 23.6.2025)

Kuukausiraportti sisältää talouden toteuman ja henkilöstöraportoinnin 31.5. tilanteesta, talouden tasapainotusohjelman toteutumisarvion sekä tilinpäätösennusteet.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen arvioidaan toteutuvan alkuperäistä talousarviota (- 12,5 milj. euroa alijäämää) jonkin verran parempana. Ennusteen alijäämä on – 8,9 milj. euroa.

Kaupungilla on käynnissä useita päällekkäisiä ja laajakantoisia muutos- ja uudistushankkeita. Valtuustokauden vaihtumisen ja strategiatyön lisäksi ne syövät voimavaroja perustyöltä, aiheuttavat ennakoimattomia kustannuksia ja voivat heikentää työhyvinvointia valmistelun pitkittyessä.

Talousnäkymä on edelleen hyvin epävarma ja kasvun käynnistymistä on odotettu pitkään. Tilinpäätösennusteessa tämä näkyy mm. verotulojen pienenemisenä, omaisuuden myyntiarvioissa ja rakennusvalvonnan tulokertymässä. Korkokehitys vie ennustetta puolestaan positiivisempaan suuntaan.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 23.6.2025

Kuopion kaupungin osavuosikatsaus tammi-kesäkuu 2025: Talouden tasapainotuksen toimet ovat toteutuneet kattavasti – maailman yleinen taloustilanne haastaa silti

Osavuosikatsaukseen sisältyy käyttötalouden ja investointien seuranta 31.7. tilanteesta, palvelualueiden ja taseyksiköiden tilinpäätösennuste, tuloslaskelmaennuste, toiminnallisten tavoitteiden seuranta, mittaritiedot sekä johdon katsaukset. Keskeisten konserniyhteisöjen osuudessa on selvitetty puolen vuoden toteumatilannetta sekä ennustetta koko vuodelle. Kaupungin talouden arvioidaan olevan vuoden 2025 tilinpäätöksessä -12,5 miljoonaa euroa alijäämäinen, mikä on sama kuin alkuperäinen talousarvio.

Talouden tasapainotuksesta säästöjä, kouluhankkeet arvioitua edullisempia

Talouden tasapainotusohjelman toimenpiteet ovat jatkuneet ja niiden arvioidaan toteutuvan lähes täysimääräisinä. Tasapainotustoimilla on saatu aikaan noin 19 miljoonan euron toteutuneet säästöt, kun tavoitteena oli 21 miljoonaa euroa.

Selkeimmin tavoitteesta jäädään palveluverkon, hankintojen ja verotulojen kohdalla. Säästöjen tasoon ollaan kaupungin johdossa tyytyväisiä, ja tästä halutaan kiittää koko kaupungin henkilöstöä sekä kuopiolaisia, joille ohjelma on näkynyt muutoksina kaupungin toiminnassa.

Investointimenojen arvioidaan jäävän 2,2 miljoonaa euroa talousarviota pienemmiksi. Osaltaan tähän vaikuttaa se, että kaksi kouluhanketta saadaan toteutettua 4,2 miljoonaa euroa alkuperäistä budjetointia edullisemmin.

Toimintakate, verotulot ja valtionosuudet

Kaupungin toimintakatteen eli palvelujen nettokustannusten arvioidaan toteutuvan koko vuodelta 3,1 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempana, yhteensä -315,1 miljoonan euron määräisenä. Tärkeässä roolissa onnistumisen kannalta on ollut sivistystoimialan kyky toimia budjetin mukaisesti, sillä sivistys on kustannuksiltaan kaupungin suurin toimiala.

Verotulot ovat jäämässä 8,4 miljoonaa euroa talousarvioon merkittyä pienemmiksi. Yhteisöveron kehitys on negatiivinen, ja erityisesti kiinteistöveron määrään on muodostumassa selkeä lovi talousarvioon verrattuna. Kunnallisverotuottojen osalta arviota on pienennetty, koska palkkasumman kasvua on jouduttu korjaamaan alaspäin koko maan tasolla. Työttömyyden kasvu haastaakin yleisesti kuntia, kun työllisyydenhoidon menot ovat kuluvan vuoden alusta olleet entistä laajemmin kuntien vastuulla.

Verotuloihin syntyvää aukkoa paikkaavat valtionosuustulot, joita kertyy noin 4,4 miljoonaa euroa talousarvioon merkittyä enemmän.

Lainamäärä ennakoidulla tasolla – talouden yleinen kehitys ei tarjoa apua

Kaupungin lainamäärän ennustetaan olevan noin 525 miljoonaa euroa vuoden lopussa, mikä on talousarvion mukainen. Korkotason lasku ja korkosuojaus-toimenpiteet pienentävät korkokustannuksia, vaikka lainamäärä kasvaa. Osinkotuotot ovat toteutumassa talousarvioon merkittyä suurempina.

Suomen ja globaalin talouden vaatimaton kehitys heikentää toimintaympäristöä ja työllisyyttä edelleen. Esimerkiksi rakentaminen on käytännössä pysähdyksissä.

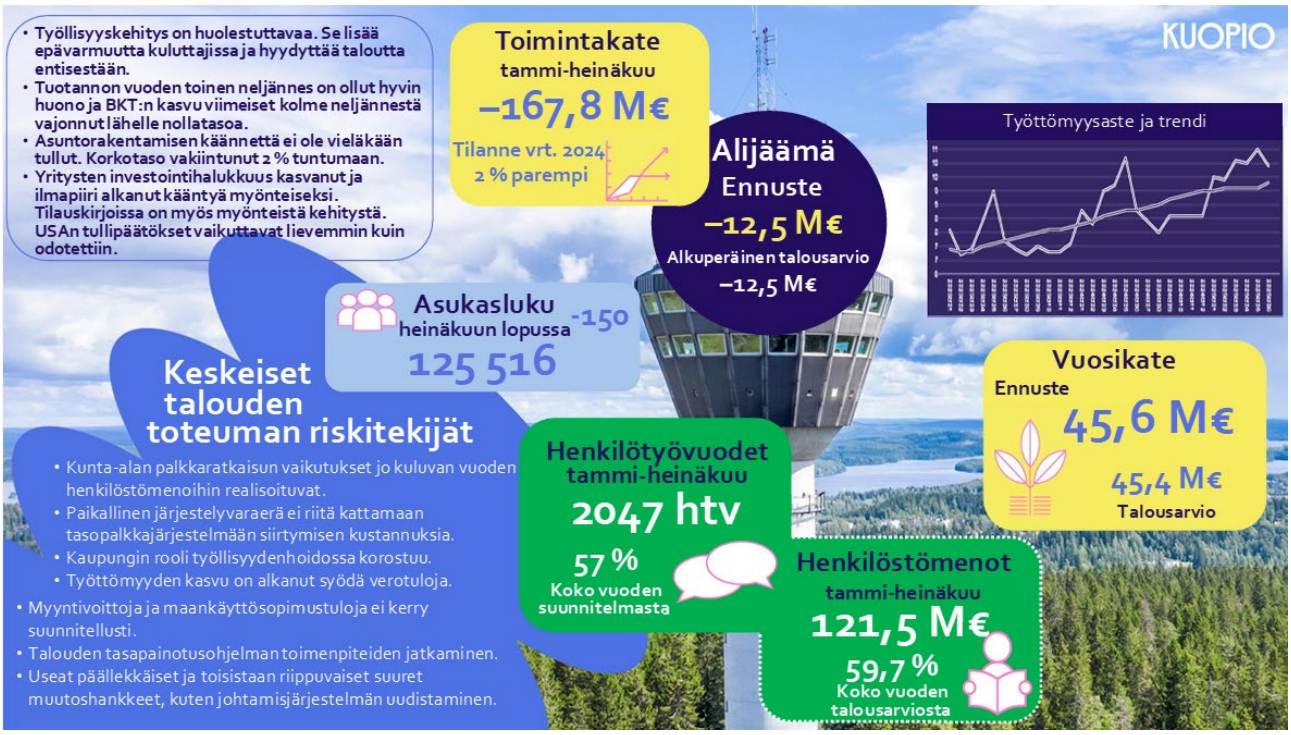

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Seurantaraportti tammi-kesäkuu 2025 (kaupunginhallituksen kokouksen 2.9.2025 liitteenä)

Kuopion kaupungin osavuosikatsaus: Talouden tasapainotuksen toimet ovat toteutuneet kattavasti – maailman yleinen taloustilanne haastaa silti - Kuopio, 28.8.2025

Luonnos Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelmasta nähtävillä ja kommentoitavana (liitteissä lausuntojen koonti)

Kaupunginhallitus päätti 6.10.2025 kokouksessaan asettaa palveluverkkosuunnitelman luonnoksen julkisesti nähtäville. Nyt kaikilla kuntalaisilla ja sidosryhmillä on mahdollisuus antaa kommentteja suunnitelmasta. Kyseessä on suunnitelmaluonnos, ei vielä lopullinen esitys suunnitelmaksi.

Suunnitelma pohjautuu viime keväänä valmistuneeseen FCG:n palveluverkkoselvitykseen, viranhaltijoiden tekemään jatkovalmisteluun sekä kuntalaisten ja sidosryhmien antamiin mielipiteisiin. Palveluverkkosuunnitelma koostuu kolmesta osasta, jotka ulottuvat vuoteen 2035:

- Varhaiskasvatus
- Perusopetus, vuosiluokat 1–6
- Perusopetus, vuosiluokat 7–9

Suunnitelma ei sisällä lukio-opetuksen, nuorisopalveluiden tai hyvinvoinnin edistämisen palveluverkkoa.

Mielipiteen voi esittää monin eri tavoin

Kaupunki järjestää kolme kuntalaistilaisuutta palveluverkkosuunnitelmasta seuraavasti:

Valtuustotalo, valtuustosali (Suokatu 42), torstaina 23.10.2025 klo 18.00–20.00
Juankosken koulu, Agora (Juankoskentie 24), maanantai 27.10.2025 klo 18.00–20.00
Hiltulanlahden koulu, ruokala (Hiltulanlahdenkatu 7), tiistai 28.10.2025 klo 18.00–20.00

Mielipiteensä voi jättää ja esittää myös sähköisen lomakkeen kautta, joka on avoinna 7.10.-2.11.2025. Lomakkeeseen pääsee vastaamaan tästä linkistä. Jos ajatuksiaan haluaa esittää mieluummin sähköpostitse, voi postia kirjoittaa Kuopion kaupungin kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@kuopio.fi 2.11.2025 asti.

Tavoitteena on, että koko palveluverkkosuunnitelma etenee päätöksentekoon vuoden 2025 loppuun mennessä. Aikataulu tarkentuu syksyn aikana.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Luonnos Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelmasta nähtävillä – vaikuta ja osallistu!

Palveluverkoston tarkastelu

Palveluverkkosuunnitelman luonnos

Kuntalaisillassa keskusteltiin Kuopion palveluverkkosuunnitelmasta – kouluratkaisut, alueiden elinvoima ja asukkaiden arki puheenvuorojen aiheina

Palveluverkkosuunnitelman luonnos oli julkisesti nähtävillä ja kommentoitavana 7.10.–2.11.2025 välisenä aikana. Määräaikaan mennessä tuli 545 vastausta sähköisen lomakkeen kautta ja 43 kirjallista yhteisöjen tai yksityishenkilöiden lausuntoa, joista löytyy koonti verkkosivuilla.

Palveluverkkosuunnitelman luonnos etenee lautakuntien käsittelyyn, 13.11.2025

Kuopion kaupungin vuoden 2026 talousarvioesitys kääntää katseen kasvuun ja elinvoimaan

Huolestuttavan työllisyyskehityksen myötä elinvoiman lisääminen on entistä vahvemmin esillä Kuopion kaupungin ensi vuoden talousarviossa sekä myös uudistuvassa strategiassa ja kaupungin johtamisjärjestelmässä. Kuntatalouden synkeistä luvuista huolimatta Kuopion kaupunki on pystynyt sopeuttamaan talouttaan määrätietoisesti. Kaupunginjohtaja Soile Lahden talousarvioesitys jatkaa talouden tasapainottamista valtuuston linjausten mukaisesti ja on -2,1 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kaupungin talouden tasapainotus jatkuu, veroprosentit pidetään ennallaan

Kuntatalous on kohdannut suhdannekuopan erityisen vaikeana, kun vuoden 2025 alusta työllisyydenhoito siirtyi kokonaan kuntien vastuulle, uusia velvoitteita säädettiin mm. opetustoimeen ja kunta-alan palkkaratkaisusta tuli kallis. Samanaikaisesti menojen kasvaessa tulokehitys hyytyi. Verotulojen muutos vuodesta 2024 saattaa jäädä jopa miinusmerkkiseksi. Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä veroprosentit pidetään ennallaan.

Kaupunginjohtaja Lahti katsoo vuoteen 2026 kuitenkin luottavaisesti:
"Lautakuntien talousarvioesitykset valmisteltiin hyvin vastuullisesti ja kokonaisuudesta tuli kaupunginhallituksen antamaa talouden kehystä parempi. Odotamme, että taloudessa tapahtuu vihdoin käänne positiiviseen suuntaan."

Talouden tasapainotusohjelman toimenpiteitä jatketaan suunnitellusti. Tavoitteena on lähes 10 miljoonan euron säästöt vuonna 2026, jotka kohdentuvat mm. hallintoon ja henkilöstöön, palveluiden järjestämiseen ja palveluverkostoon sekä kaupungin omaisuuteen.

Koulut ja päiväkodit suurimpia investointikohteita

Kaupungin investointitaso on huippuvuosista laskenut ja on vaatinut vastuullista tarkastelua talouden tasapainotusohjelman linjausten mukaisesti. Tästä huolimatta kaupunki pystyy samanaikaisesti huolehtimaan tärkeistä peruspalveluista ja myös investoimaan hankkeisiin, joilla mahdollistetaan yritysten sijoittuminen Kuopioon ja luodaan elinkeinoelämän kasvulle edellytyksiä.

"Suurimmat investointikokonaisuudet ovat edelleen kaupungin toiminnan ydintä eli kouluja ja päiväkoteja. Investoimme niihin yli 30 miljoonaa euroa ensi vuonna", kertoo kaupunginjohtaja Lahti.

Kunnallistekniikan puolella väylät ja uudet asuntorakentamisen alueet ovat keskeisiä investointikohteita. Samanaikaisesti pyritään tiivistämään kaupunkirakennetta täydennysrakentamisella. Näissä kohteissa on jo valmiina toimiva infrastruktuuri, kuten katuverkosto sekä vesi- ja energiahuolto.

Yritystonttien osalta kaupunki ylläpitää riittävää ja monipuolista yritystonttitarjontaa huomioiden yritysten tarpeet. Tavoitteena on tarjota 585 hehtaaria elinkeinoalueita seuraavan viiden vuoden aikana.

Ensi vuonna luvassa työllisyystoimia, palveluverkoston tarkastelua ja strategian toimeenpanoa

Tulevana vuonna kaupunki keskittyy pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen, yritysten työvoimatarpeisiin vastaamiseen sekä kansainvälisten osaajien nopeaan työllistymiseen. Kaupungilla aloittaa työnsä uusi työllisyysaluejohtaja.

Valtuusto on edellyttänyt kaupungilta kokonaisvaltaista palveluverkoston tarkastelua, joka etenee toteutusvaiheeseen tulevana vuonna. Tavoitteena on tarjota laadukkaita peruspalveluita ja selvittää mahdollisuuksia yhteistyöhön yli kuntarajojen.

Tulevana vuonna eletään todeksi myös juuri valmisteltavaa koko kaupunkiyhteisön Kuopio 2035 -strategiaa. Uudessa strategiassa korostuvat Kuopion elinvoiman ja vaikuttavuuden lisääminen kuntakentässä, kestävä, terveellinen ja turvallinen kaupunki luonnolle ja ihmisille sekä tasapainoinen talous, joka mahdollistaa liikkumavaran kaupungin toiminnassa.

Strategisen kärkihankkeen, Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen, toimintamalli valmistuu tulevan vuoden aikana ja samalla saadaan suunnitelma toiminnan käynnistämisestä ja kansainvälistymisen mahdollisuuksista kokonaisturvallisuuden alalla.

Talousarvion keskeisiä tunnuslukuja

	2024	**2025 ennuste**	**2026**
Vuosikate M€	51	46	51
Vuosikate €/asukas	404	362	402
Vuosikate % poistoista	88 %	79 %	96 %
Verotulot M€	303	302	318
Verotulojen muutos %	-1,8 %	-0,2 %	+5,3 %
Nettoinvestoinnit M€	64	71	75
Investointien tulorahoitus %	70	62	67
Yli-/alijäämä M€	- 7	- 12	-2
Pitkäaikaiset lainat €/asukas	4010	4143	4206

Kaupunginjohtajan talousarvioesityksestä 9.10.2025

Kuopion asukasmäärä oli vuoden 2025 elokuun lopussa 126 019. Väestönmuutos tammi-elokuulta 2025 on 353 henkeä, joka oli 451 henkeä vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan. Muuttovetovoimassa kaupunki on säilyttänyt verrokkikaupunkeihin nähden saman suhteellisen asemansa. Vuoden 2026 lopussa kaupungissa ennustetaan olevan 127 660 asukasta.

Asuntorakentamisen miltei täydellinen pysähtyminen on pudottanut valmistuneiden asuntojen ja haettujen rakennuslupien määrän. Kuluvana vuonna arvioidaan valmistuvan noin 280 asuntoa.

Kaupungin taseessa on aikaisempien vuosien ylijäämää 180 miljoonaa euroa, mutta ylijäämät ovat suurelta osin kirjanpidollisia eriä, jotka ovat syntyneet omistusjärjestelyistä kaupunkikonsernissa, eivät rahaa kassassa. Kuluva vuosi ja talousarviovuosi 2026 ovat alijäämäisiä. Tasapainotustoimenpiteitä jatkamalla varmistetaan, että kaupunki saa riittävää talouden puskuria käytettäväksi tuleviin vuosiin. Talousarvioesityksen riskit tunnistetaan, mutta niiden torjumiseksi on varauduttu tekemään kovaa työtä erityisesti elinvoiman ja työllisyyden kohentamiseksi ja kaupungin tulopohjan vahvistamiseksi. Päätöksenteossa tulee olla valmiutta tehdä vaikeitakin päätöksiä.

"Muutosvoimainen, koko kaupunkiyhteisön yhteinen strategia vuoteen 2035 korostaa elinvoiman kasvattamista ja kaupungin toiminnan kestävyyttä. Tavoitteena on, että elinvoiman kasvun myötä myös taloutemme saa liikkumavaraa ja pystymme turvaamaan kuntalaisille laadukkaat peruspalvelut ja erinomaisen asukaskokemuksen", toteaa kaupunginjohtaja Lahti.

Kaupungin talous vahvistuu tavoitteen mukaisesti ja tasapainotustoimet jatkuvat

Vuonna 2025 tasapainotustoimia ennakoidaan toteutuvan **19,1 M€**

Talousarvioon 2026 sisältyvät tasapainotustoimet yhteensä **9,9 M€**

Yhteensä pysyviä muutoksia **27,7 M€**

- **2,1 M€** Kohdistuu palveluihin, palveluprosesseihin ja hallintoon
- **1,0 M€** Kohdistuu verotulojen kasvuun
- **2,7 M€** Kohdistuu omaisuuteen ja konserni-rakenteeseen
- **2,1 M€** Kohdistuu palvelu-verkkoon
- **0,8 M€** Kohdistuu henkilötyövuosien, palvelussuhteen ehtojen muutoksiin ja työssä-olopäivien lisäämiseen
- **0,5 M€** Kohdistuu työmarkkinaturvan rahoitusosuuden pienentämiseen
- **0,2 M€** Kohdistuu palvelu- ja tavarahankintoihin konsernin ulkopuolelta

Lisäksi kaupunginjohtajan esitykseen sisältyy kertaluonteisia henkilöstömenovähennyksiä **0,5 M€**

KUOPIO

Kaupunginjohtajan talousarvioesityksestä 9.10.2025

Talousarvio on talouden tasapainotusohjelman tavoitteiden mukainen, alijäämä pienenee ja tasapaino lähestyy

	TP 2024 M€	Alkuperäinen talous-arvio 2025 M€	Ennuste KH 22.9.2025 2025 M€	Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 9.10.2025 2026 M€	Muutos KJesitys2026/ TPE 2025 M€
Elinvoima- ja konsernipalvelut	-26,1	-44,0	-43,5	-46,6	-3,0
Kaupunkiympäristö	0,0	-1,2	-3,6	0,5	4,1
Hyvinvoinnin edistäminen	-51,3	-50,9	-51,2	-52,2	-1,0
Kasvu ja oppiminen	-248,2	-247,1	-248,3	-254,5	-6,1
- josta varhaiskasvatus	-96,8	-96,5	-96,8	-97,7	-0,9
- josta perusopetus	122,6	-122,8	-123,7	-127,3	-3,6
Vaalit	-0,5	-0,7	-0,6	0,0	0,6
Tarkastustoimi	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	0,0
Yleishallinto	-11,6	-16,6	-14,5	-15,2	-0,7
Tilapalvelut	42,8	42,8	47,3	39,0	-8,3
Työllisyysalue		0,0	0,0	0,0	0,0
TOIMINTAKATE KOKO KAUPUNKI	-295,1	-318,0	-314,9	-329,4	-14,5
Verotulot	302,6	311,6	303,3	318,0	14,8
Valtionosuudet	34,0	42,3	46,8	52,8	6,0
Rahoituserät, netto	9,3	9,6	10,7	9,9	5,6
VUOSIKATE	50,7	45,6	45,8	51,4	5,6
Poistot	-57,7	-58,1	-57,7	-53,4	
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0		
TULOS	-6,9	-12,5	-12,0	-2,1	
Poistoero	0,0	0,0	0,0	0,0	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-6,9	-12,5	-12,0	-2,1	

Henkilöstömenot kasvavat

3,3 % +6,7 M€

Palkkaratkaisun arvioitua vaikutusta

6,3 M€

hillitään henkilöstöön kohdistuvin tasapainotustoimin, mm. ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla ja työkykyä parantamalla

Työttömyysvakuutusmaksun korotus nostaa menoja

+1,2 M€

Kaupunginjohtajan talousarvioesityksestä 9.10.2025

Talousarvion käsittely jatkuu kaupunginvaltuuston ja -hallituksen yhteisinfossa 20.10. sekä kaupunginhallituksen kokouksissa 21.10. ja 3.11. Kaupunginvaltuusto käsittelee talousarvion ensimmäisen kerran 17.11. ja päättää talousarviosta 2026 ja taloussuunnitelmasta 2026–2029 kokouksessaan 1.12.2025.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2026, julkaistu 9.10.2025

Talousarvion 2026 esittelymateriaali (pdf), 9.10.2025

Talousarviotiedote medialle, julkaisuvapaa 9.10.2025

Kaupunginhallituksen päätökset 21.10.2025, mm. Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2029 sekä toimialajohtajien virat

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 3.11.2025, mm. Osavuosikatsaus tammi-syyskuu 2025, Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2029

Kuopion kaupunginvaltuuston päätökset 17.11.2025, mm. Osavuosikatsaus tammi-syyskuu 2025, Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2029, Kuopion strategia vuoteen 2035

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 17.11.2025, mm. Vuoden 2025 talousarviomuutokset, Kuopion työllisyysalueen kustannusten jakomalli 2026

Kaupunginvaltuuston päätökset 1.12.2025, mm. 2025 talousarviomuutokset, 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma 2026-2029

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 8.12.2025/ Vuoden 2026 talousarvion täytäntöönpano (**Talousarvio on muokattava vastaamaan uutta strategiaa**. Alustavan suunnitelman mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee maaliskuun kokouksessaan muutetun talousarvion vuodelle 2026. Toimielimet käsittelevät tämän jälkeen viipymättä käyttösuunnitelmat.)

Uuden johtamisjärjestelmän kautta tehokkuutta ja tuottavuutta Kuopion kaupungin toimintaan

Talouden tasapainotuksen yhtenä osaprojektina Kuopion kaupunki on selkiyttänyt toimintaansa ja rakenteitaan uudistamalla johtamisjärjestelmää. Tavoite on vahvistaa kaupunkikonsernin johtamista ja johtaa kaupunkiorganisaatiota isompina kokonaisuuksina. Myös talouden suuntaviivat ohjaavat uudistusta – tavoitteena on uudistaa rakenteet ja toimintatavat tehokkuuden ja tuottavuuden parantamiseksi.

Operatiivisessa organisaatiomallissa on 1.1.2026 alkaen kolmen sijasta kaksi toimialaa; elinvoiman ja sivistyksen toimialat. Organisaatiota tukevat yhteiset palvelut sekä strategia ja viestintä. Kaupunginvaltuusto on 20.10.2025 kokouksessaan hyväksynyt uuden organisoitumisen perustana olevan hallintosäännön sekä päättänyt lakkauttaa nykyisten apulaiskaupunginjohtajien virat.

Kaupunginhallitus on 21.10.2025 puolestaan julistanut uusien toimialajohtajien virat avoimeen hakuun. Haku aukeaa keskiviikkona 22.10.2025 ja päättyy 5.11.2025. Rekrytoinnin onnistumisen tukena tehdään kaupungin omaa rekrytointimarkkinointia ja käytetään myös ulkopuolista asiantuntijaa eli ns. suorahakua.

Uudistuksen myötä aiemmin pirstaleisesti eri palvelualueilla hoidetut, elinvoimaa edistävät tehtävät kootaan yhden johtajan alaisuuteen. Muutos näkyy siten, että syntyy uusi elinvoiman toimiala, johon yhdistetään aiemman kaupunkiympäristön toimialan toiminnot sekä yritys- ja työllisyyspalveluiden toiminnot, joiden osana on matkailu ja tapahtumat -kokonaisuus. Tällä tavoitellaan paitsi toiminnan tehostumista, myös kaupungin elinvoiman vahvistumista; yritysten kasvua ja uusia yrityksiä, työpaikkoja, tapahtumia sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa. Viime kädessä nämä tarkoittavat verotuloja, joilla on kaupungin talouden kannalta ratkaiseva merkitys.

Sivistystoimialalla keskitytään laadukkaisiin kasvatus- ja opetuspalveluihin sekä liikuntaan, urheiluun, kulttuuriin ja yhteisöpalveluihin, mukaan lukien osallisuus ja lähidemokratia. Tarkoitus on, että vuonna 2026 työnsä aloittavat uudet toimialajohtajat jatkavat toimialojen organisoitumisen tarkempaa uudistustyötä.

Johtamisjärjestelmäuudistukseen liittyy vielä muita loppuvuonna 2025 valmistelussa olevia asioita. Näistä on tarkoitus päättää vielä kuluvana vuonna. Johtamisjärjestelmän uudistamisen yhteydessä kaupungin nykyinen strategiajohtajan virka esitetään lakkautettavaksi ja siihen kuuluvat tehtävät tullaan yhdistelemään markkinointijohtajan tehtäviin. Kaupungin edunvalvontaa, viestintää, markkinointia sekä strategia-, kehittämis- ja tiedolla johtamisen toimintoja johtaa nykyinen markkinointijohtaja, tuleva strategia- ja viestintäjohtaja Kirsi Soininen. Uudistuksen yhteydessä lakkautetaan myös elinvoima- ja konsernipalveluiden henkilöstöpäällikön sekä lukio-opetuspäällikön virat.

Kaupunkitasoisia yhteisiä palveluita johtaa jatkossa hallintojohtaja Tero Oinonen. Kaupunki on toteuttanut hallinnon uudistamisen projektin, jolla aiemmin hajallaan eri palvelualueilla ja yksiköissä olleet hallinnon tukipalvelut koottiin kaupunkitasoisesti saman johdon alaisuuteen. Hallinnon keskittäminen tuo taloudellista tehokkuutta, toimintavarmuutta ja laatua.

Kaupunginjohtaja Soile Lahden suorassa alaisuudessa toimivat jatkossa uudet toimialajohtajat, strategia- ja viestintäjohtaja sekä hallintojohtaja.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Uuden johtamisjärjestelmän kautta tehokkuutta ja tuottavuutta Kuopion kaupungin toimintaan, 21.10.2025

Kaupunginhallituksen päätökset 21.10.2025, Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2029 sekä toimialajohtajien virat

Kaupunginvaltuuston päätökset 20.10.2025, Hallintosääntömuutokset ja apulaiskaupunginjohtajavirkojen lakkautukset

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 15.12.2025, mm. elinvoima- ja sivistysjohtajien virkojen täyttämiset ja määräaikaiset hoitamiset

Kaupunginvaltuuston päätökset 15.12.2025, mm. hallintosäännön muutoksia organisaatiomuutosten takia

Osavuosikatsaus tammi-syyskuu 2025

Osavuosikatsaukseen sisältyy käyttötalouden ja investointien seuranta 30.9. tilanteesta, palvelualueiden ja taseyksiköiden tilinpäätösennuste, tuloslaskelmaennuste, mittaritiedot sekä johdon katsaukset. Keskeisten konserniyhteisöjen osuudessa on selvitetty yhdeksän kuukauden toteumatilannetta sekä ennustetta koko vuodelle.

Kaupungin talouden arvioidaan olevan vuoden 2025 tilinpäätöksessä -9,9 milj. euroa alijäämäinen, mikä merkitsee noin 2,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempaa tilannetta. Kun verrataan toteumatilannetta viime vuoteen, on syyskuun lopun tulos 17,8 milj. euroa paremmalla tasolla. Tarkastelu antaa viitteitä siitä, että koko vuosi tulisi päätymään jopa selkeästi talousarviota paremmaksi. Epävarmuutta talouden ennakoinnissa synnyttävät erityisesti suhdannetilanteesta aiheutuva tulojen hiipuminen sekä työllisyydenhoidon kuntarahoitusosuuden kasvu.

Kaupungin toimintakatteen (palvelujen nettokustannuksen) koko vuodelta arvioidaan toteutuvan 6,8 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana, yhteensä -311,3 milj. euron määräisenä.

Keskeiset ennusteessa toimintakatetta parantavat erät ovat tilapalveluissa. Kaupunkiympäristön arvioidaan pystyvän kattamaan tulovajauksen menoja säästämällä. Raportilta löytyvät yksityiskohtaisemmat selvitykset ennusteen taustalla olevista tekijöistä.

Verotuloennuste on heikentynyt kuluvan vuoden mittaan työttömyyden kasvaessa. Palkkasumman kasvu on pienentymässä, eivätkä yritysten näkymät ole toivotunlaiset. Rakentamisen lähes täydellinen pysähtyminen rapauttaa kiinteistöverotuottoa. Valtionosuustulot paikkaavat osin tulorahoituksen kertymää. Rahoitustuottoihin ja -kuluihin arvioitu tytäryhtiön osingonmaksu muuttuu luonteeltaan pääoman palautukseksi ja kirjautuu taseen puolelle, joten tuloslaskelmaennustetta on tästä syystä muutettu. Rahoitusnettoa voi parantaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen sidosyksikköyhtiöille tekemä esitys osingonjaosta vielä loppuvuonna 2025, johon kaupungin konsernijaosto otti myönteisen kannan kokouksessaan 20.10.2025, § 59.

Talouden tasapainotusohjelman toimenpiteet ovat jatkuneet ja niiden arvioidaan toteutuvan lähes täysimääräisinä. Tavoitteesta jäädään ainoastaan hankintojen ja verotulojen kohdalla.

Investointimenojen arvioidaan jäävän 3,4 milj. euroa talousarviota pienemmiksi. Talonrakennushankkeissa Tilapalveluiden investointimäärärahamuutokset ovat olleet kaupunginvaltuuston käsittelyssä. Investointien loppusumma pienenee, kun osassa hankkeita kustannusarviot ovat alittuneet ja useampivuotiset hankkeet ajoittuvat alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen. Kaupunkiympäristön investoinneissa Pienen Neulamäen yritysalueen kunnallistekniset hankkeet eivät etene. Rakentamisen painopistettä on siirretty Kylmämäen ja Matkuksen tonttien esirakentamiseen.

Kaupungin lainamäärän arvioidaan olevan 514,5 milj. euroa vuoden lopussa, mikä on n. 10 milj. euroa vähemmän kuin talousarvioon merkitty. Pitkäaikaisia lainoja on tuolloin n. 4065 euroa/asukas. Vuosikatteen tuoma tulorahoitus ja investointihankkeiden eteneminen vaikuttavat rahoitustarpeeseen. Koska kassatilanne on ollut vahva, arvioidaan, että koko talousarviovuoden lainanottovaltuutta ei tarvitse käyttää.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 3.11.2025, mm. Osavuosikatsaus tammi-syyskuu 2025, Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2029

Seurantaraportti tammi-syyskuu 2025

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 3.11.2025, mm. Osavuosikatsaus tammi-syyskuu 2025, Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2029

Kuopion kaupunginvaltuuston päätökset 17.11.2025, mm. Osavuosikatsaus tammi-syyskuu 2025, Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2029, Kuopion strategia vuoteen 2035

Talouden kuukausiraportti tammi-lokakuu 2025

Tammi-lokakuun talouden toteuman pohjalta tehty koko vuoden tilinpäätösennuste on -9,0 milj. euroa alijäämäinen, mikä merkitsee noin 3,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempaa tilannetta ja hienoista parannusta edelliseen raporttiin.

Kaupungin toimintakatteen (palvelujen nettokustannuksen) koko vuodelta arvioidaan toteutuvan 7,2 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana, yhteensä -310,8 milj. euron määräisenä.

Palkkaratkaisujen yhteenlasketut kokonaisvaikutukset kuluvan vuoden henkilöstömenoihin ovat nyt selvillä. Tasopalkkajärjestelmään siirtymisen vaikutus on n. 760.000 euroa ja lokakuun alusta voimaan tulleen 2,5 %:n yleiskorotuksen n. 1.190.000 euroa, yhteensä kasvua 1,95 milj. euroa. Tasopalkkajärjestelmän vaikutuksia kompensoi lomarahavapaiden laskennallinen säästö, palkattomien vapaiden vaikutus sekä varhaiskasvatuksen henkilötyövuosimäärän väheneminen.

Verotuloennuste on heikentynyt kuluvan vuoden mittaan. Monet suhdannetekijät ovat rapauttaneet kaikkia kuntien verotulolajeja. Valtionosuustulot paikkaavat osin tulorahoituksen kertymää. Rahoituserien ennakoidaan toteutuvan parempina kuin talousarvioon merkitty.

Talouden tasapainotusohjelman toimenpiteet ovat jatkuneet ja niiden arvioidaan jäävän vain 1,7 milj. euroa koko vuoden 21,4 milj. euron tavoitteesta. Investointimenojen arvioidaan jäävän 3,4 milj. euroa talousarviota pienemmiksi.

Kaupungin lainamäärän arvioidaan olevan 514,5 milj. euroa vuoden lopussa, mikä on n. 10 milj. euroa vähemmän kuin talousarvioon merkitty. Pitkäaikaisia lainoja on tuolloin n. 4065 euroa/asukas. Vuosikatteen tuoma tulorahoitus ja investointihankkeiden eteneminen vaikuttavat rahoitustarpeeseen. Koska kassatilanne on ollut vahva, koko talousarviovuoden lainanottovaltuutta ei tarvitse käyttää.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Raportilta löytyvät yksityiskohtaisemmat selvitykset, tammi-lokakuu 2025

Kuopion kaupunginhallituksen kokouspäätökset 24.11.2025

Palveluverkkosuunnitelma etenee kaupunginhallituksen käsittelyyn

Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelman valmistelu on edennyt vaiheeseen, jossa se siirtyy kaupunginhallituksen käsiteltäväksi maanantaina 1.12.2025.

Palveluverkkosuunnitelmassa tarkastellaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestämisen palveluverkkoa Kuopiossa vuoteen 2035 saakka. Suunnitelmassa ei käsitellä lukiokoulutuksen, nuorisopalvelujen ja hyvinvoinnin edistämisen palveluverkkoa. Suunnitelman avulla on tarkoitus optimoida ja kehittää palveluverkkoa, jotta se vastaa kasvavan kaupungin nykyisiin ja tuleviin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tarpeisiin talousnäkökulma huomioiden. Palveluverkkosuunnitelma varmistaa opetuksen alueellisen saatavuuden ja pedagogisesti laadukkaan kasvatuksen ja opetuksen koko kaupungin alueella pitkällä aikavälillä tarkasteltaessa. Suunnitelma tukee kaupungin kasvua, kehitystä ja elinvoimaa, mutta ottaa huomioon palvelutuotannon ja investointien kustannukset.

Palveluverkkosuunnitelman luonnos oli julkisesti nähtävillä 7.10.–2.11.2025. Nähtävillä olon aikana kaupunkilaisilta ja muilta sidosryhmiltä kerättiin palautetta ja lausuntoja, joiden pohjalta suunnitelmaa on täydennetty ja kehitetty. Tämän jälkeen suunnitelma eteni lausuntokierrokselle hyvinvoinnin edistämisen, sivistys- ja kaupunkirakennelautakuntiin.

Lautakuntien lausunnot sisältävät kannanottoja palveluverkkosuunnitelmaan

Sivistyslautakunnan lausunnossa todetaan, että palveluverkon tulee tukea kaupungin strategisia tavoitteita, kuten lasten ja nuorten hyvinvointia, oppimisen tasa-arvoa sekä resurssien vaikuttavaa käyttöä lapsen edun mukaisesti. Lausunnon mukaan palveluverkon tulee huomioida talouden tasapaino ja Kuopio laajana maantieteellisenä alueena, joka on osaltaan taloudellinen haaste päiväkoti- ja kouluverkolle. Lausunnossa painotetaan myös saavutettavuutta ja pedagogisten ratkaisujen kehittämistä. Kannanotoissaan lautakunta mm. ei näe perusteita lakkauttaa Särkiniemen koulua, Vehkalammin alakoulua ja päiväkotia eikä Muuruveden alakoulua ja päiväkotia. Yhtenäistä kantaa Vehmersalmen yläkoulun lakkauttamisesta tai keskeisen kaupunkialueen yläkouluverkoston ratkaisuista ei muodostettu.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan mukaan suunnitelmaesityksessä esitetyt toimenpiteet tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia, kun oppimisympäristö on laadukas ja opetuksen laatu vastaa opetussuunnitelmia. Lausunnossa tuodaan esiin, että suunnitelman toimenpiteet voivat edistää yhteisöllisyyttä ja harrastusmahdollisuuksia, mutta samalla palveluiden keskittäminen ja muutokset saattavat aiheuttaa aluksi epävarmuutta, vähentää lasten vapaa-aikaa sekä heikentää kaverisuhteita. Lautakunta painottaa mm. turvallisten ja terveellisten oppimisympäristöjen varmistamista, kattavien hyvinvointia edistävien palveluiden ja toiminnan tarjoamista sekä nuorten ja perheiden osallistamista palveluiden suunnitteluun.

Kaupunkirakennelautakunta pitää hyvänä, että suunnitelma perustuu Kuopion strategiaan, väestöennusteisiin, kaavoitukseen ja vuosittaiseen asumisen toteuttamisohjelmaan sekä huomioi kaupungin kasvun ja talouden sekä investointien kustannukset aiempaa paremmin. Lautakunta pitää erityisen tärkeänä palveluverkkosuunnitelmassa tehtyä lapsivaikutusten arviointia, jossa tarkastellaan toimenpiteiden vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Lausunnossa korostetaan, että palveluverkon kehittämisessä tulee huomioida kaupungin alijäämäinen talous sekä säästötavoitteet, mutta supistuksia ei saa tehdä tavalla, joka myöhemmin aiheuttaa uusia investointitarpeita. Uudisrakentamisen sijaan peruskorjaus on usein järkevämpää ympäristön, talouden ja kaupunkirakenteen kannalta. Palvelujen hyvä saavutettavuus, erityisesti kävely- ja pyöräilyetäisyydet, todettiin olevan keskeistä perheiden arjen sujuvuudelle. Lisäksi reittien turvallisuudessa ja kunnossapidossa todettiin olevan kehittämistarpeita.

Palveluverkkosuunnitelman luonnokseen nähden esitykseen on tehty seuraava muutos: Vehkalammin perusopetuksen yksikön lakkauttamista siirrettäisiin vuodella eteenpäin lukuvuoden 2027–2028 alkuun. Oppilaat mahtuvat lukuvuoden 2027 alusta Riistaveden koululle.

Seuraavaksi kaupunginhallitus käsittelee asian ja päättää esityksen viemisestä valtuustoon. Tavoitteena on, että kaupunginvaltuusto tekee palveluverkkosuunnitelmasta päätöksen vuoden 2025 loppuun mennessä. Alla linkki päätöstiedotteeseen (tilanne).

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kaupunginhallituksen esityslista ja lautakuntien lausunnot kokonaisuudessaan on luettavissa verkkosivuiltamme: Dynasty tietopalvelu : Kuopion kaupunki

Kaupunginhallituksen päätöstiedote 1.12.2025, mm. Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma: varhaiskasvatus ja perusopetus; hallintosäännön muutokset

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 1.12.2025/ Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma: varhaiskasvatus ja perusopetus

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedotteesta (1.12.2025):

Kaupunginjohtaja toi kokoukseen muutetun päätösehdotuksen: kaupunginhallitus käy palveluverkkosuunnitelmasta lähetekeskustelun ja päättää jatkotoimenpiteistä.

Päätös: Kaupunginhallitus kävi lähetekeskustelun, äänesti kahdesta lähetekeskustelun sisällä olevasta asiasta* (äänestystulos alempana kohdassa "Lähetekeskustelun jatkovalmistuksen evästyksen äänestystulos") ja päätti palauttaa asian uudelleen valmisteluun alla kirjatulta osin, muilta osin kaupunginhallitus pitää tehtyä palveluverkkosuunnitelmaa riittävästi valmisteltuna.

Asian uudelleen valmistelun jälkeen palveluverkkosuunnitelma tuodaan uudelleen kaupunginhallitukseen ja kaupunginvaltuuston päätettäväksi 16.2.2026.

Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen.

Päiväkodit

- Selvitetään skenaario, jossa Muuruveden päiväkoti säilyy palveluverkossa ja toteutetaan investointi päiväkotikiinteistön jatkumiseksi, vaikka koulurakennus purettaisiin
- Vehkalammin yksikön osalta tehdään tarkempi selvitys yksikön ennustetusta lapsimäärästä sekä tehdään skenaariot, jossa yksikön toiminta jatkuu, lakkaa tai palvelu alueelle järjestetään (ryhmä)perhepäivähoitona.

Alakoulut

Selvitetään skenaariot, joissa:

- Särkiniemeen rakennetaan uusi päiväkodin ja koulun sisältävä monitoimitalo.
- Muodostetaan Juankosken yhtenäiskoulu niin, että Juantehtaan koulun kiinteistö poistuu käytöstä ja 1-6-luokat siirtyvät Juankosken kouluun.
- Muuruveden koulua ei peruskorjata, vaan se lakkaa 1.8.2027 tai myöhemmin, jos oppilaat eivät tuolloin vielä mahtuisi Juankosken yhtenäiskouluun.

Lisäksi Eteläisen maaseudun ratkaisusta (Vehmasmäki ja Kurkimäki) tehdään tarkempi selvitys (mm. eri vaihtoehtojen kustannukset).

Yläkoulut

Palveluverkkosuunnitelmaan valmistellaan uusi viiden yläkoulun skenaario 5.4., joka sisältää:

- Tarkemman selvityksen investointien järjestyksestä ja aikataulusta, tarkemmat mitoitukset uudisrakennuskohteiden osalta.
- Minna Canthin koulun.
- Puijonsarven yhtenäiskoulun.
- Hatsalan klassillisen yläkoulun.
- Etelä-Kuopion yläkoulun rakentamisen Hiltulanlahteen.

– Selvityksen siitä, onko Von Wrightin koulun oppilaiden yläkoulu keskustassa vai Hiltulanlahdessa.

- Lippumäen yläkoulun rakentamisen

– Lippumäen uusi koulu korvaa toteutuessaan Pyörön ja Jynkänlahden yläkoulut.

– Tarkastellaan Ylä-Pyörön peruskorjaus ja laajennus vaihtoehtona Lippumäen koulun rakentamiselle.

– Tarkastelun tarpeesta käyttää Jynkänlahden yläkoulua tai Neulamäen yläluokkia siirtymäajalla.

Linkit lisätietoihin. Linkit menevät Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kaupunginhallituksen esityslista ja lautakuntien lausunnot kokonaisuudessaan on luettavissa verkkosivuiltamme: Dynasty tietopalvelu : Kuopion kaupunki

Kaupunginhallituksen päätöstiedote 1.12.2025, mm. Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma: varhaiskasvatus ja perusopetus; hallintosäännön muutokset

Vuosi 2026

Palveluverkkosuunnitelman lisäselvitys kuntalaisten kommentoitavaksi

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 1.12.2025 palauttaa palveluverkkosuunnitelman uudelleen valmisteluun määrittelemiltään osin päiväkotien, alakoulujen ja yläkoulujen osalta. Prosessi on edennyt vaiheeseen, jossa kuntalaisilla on mahdollisuus antaa mielipiteensä ja kommenttinsa lisäselvityksestä.

Kaupunginhallituksen lisäselvityspyyntö pitää sisällään seuraavat osiot.

Päiväkodit

- Selvitetään skenaario, jossa Muuruveden päiväkoti säilyy palveluverkossa ja toteutetaan investointi päiväkotikiinteistön jatkumiseksi, vaikka koulurakennus purettaisiin.
- Vehkalammin yksikön osalta tehdään tarkempi selvitys yksikön ennustetusta lapsimäärästä sekä tehdään skenaariot, jossa yksikön toiminta jatkuu, lakkaa tai palvelu alueelle järjestetään (ryhmä)perhepäivähoitona.

Alakoulut

Selvitetään skenaariot, joissa:

- Särkiniemeen rakennetaan uusi päiväkodin ja koulun sisältävä monitoimitalo.
- Muodostetaan Juankosken yhtenäiskoulu niin, että Juantehtaan koulun kiinteistö poistuu käytöstä ja 1–6-luokat siirtyvät Juankosken kouluun.
- Muuruveden koulua ei peruskorjata, vaan se lakkaa 1.8.2027 tai myöhemmin, jos oppilaat eivät tuolloin vielä mahtuisi Juankosken yhtenäiskouluun.
- Eteläisen maaseudun ratkaisusta (Vehmasmäki ja Kurkimäki) tehdään tarkempi selvitys (mm. eri vaihtoehtojen kustannukset).

Yläkoulut

Palveluverkkosuunnitelmaan valmistellaan uusi viiden yläkoulun skenaario 5.4., joka sisältää:

Tarkemman selvityksen investointien järjestyksestä ja aikataulusta, tarkemmat mitoitukset uudisrakennuskohteiden osalta.

- Minna Canthin koulun
- Puijonsarven yhtenäiskoulun
- Hatsalan klassillisen yläkoulun
- Etelä-Kuopion yläkoulun rakentamisen Hiltulanlahteen

– Selvityksen siitä, onko Von Wrightin koulun oppilaiden yläkoulu keskustassa vai Hiltulanlahdessa.

- Lippumäen yläkoulun rakentamisen

– Lippumäen uusi koulu korvaa toteutuessaan Pyörön ja Jynkänlahden yläkoulut.

– Tarkastellaan Ylä-Pyörön peruskorjaus ja laajennus vaihtoehtona Lippumäen koulun rakentamiselle.

– Tarkastelun tarpeesta käyttää Jynkänlahden yläkoulua tai Neulamäen yläluokkia siirtymäajalla.

Muilta osin kaupunginhallitus katsoi palveluverkkosuunnitelman olevan riittävästi valmisteltu.

Koko palveluverkkosuunnitelman lisäselvitys on luettavissa kaupungin verkkosivuilta osoitteessa: www.kuopio.fi/palveluverkoston-tarkastelu/

Vaikutusmahdollisuudet ja palautteen antaminen

Kuntalaisilla on useita tapoja osallistua ja antaa palautetta lisäselvityksestä. Avoin kuntalaistilaisuus järjestetään torstaina 15.1.2026 klo 18.00 Pyörön koulun auditoriossa (Blominkatu 2).

Lisäksi mielipiteet ja kommentit voi jättää sähköisen kyselyn kautta, joka on avoinna 2.–16.1.2026. Kyselyyn pääsee vastaamaan tästä linkistä.

Halutessaan kommentteja voi toimittaa myös sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@kuopio.fi 16.1.2026 asti.

Lisätietoja antavat:

Pekka Vähäkangas, vt. sivistysjohtaja, Kuopion kaupunki, 044 718 2792, pekka.vahakangas(at)kuopio.fi

Silja Silvennoinen, opetusjohtaja, Kuopion kaupunki, 044 718 4003, silja.silvennoinen(at)kuopio.fi

Marika Savukoski, kasvatusjohtaja, Kuopion kaupunki, 044 718 4008, marika.savukoski(at)kuopio.fi

Katri Hiltunen, kehittämispäällikkö, Kuopion kaupunki, 044 718 5050, katri.hiltunen(at)kuopio.fi

Simo Hiltunen, asiakkuuspäällikkö, Kuopion kaupunki, 044 718 5248, simo.hiltunen(at)kuopio.fi

Kuopion talouden tasapainotus tuottaa tulosta – miten matkaa on kuljettu?

Kuopiosta kuuluu hyvää -uutinen 19.1.2026

Kuopion kaupungin talouden tasapainotusohjelma (TTO) käynnistettiin keväällä 2024 tilanteessa, jossa talouden haasteet olivat olleet nähtävissä jo pitkään. Kertaluonteiset avustukset ja myyntivoitot olivat peittäneet alijäämää, mutta tarkemman kustannusrakenteen analyysin myötä todellinen tilanne kirkastui: kaupungin taloudessa oli yhteensä noin 35 miljoonan euron rakenteellinen alijäämä.

Tilanne pysäytti. Oli selvää, että entiseen ei voitu palata – tarvittiin systemaattinen, määrätietoinen ja koko kaupunkiorganisaation läpileikkaava talouden tasapainotusohjelma. Tavoitteena ei ollut vain alijäämän kattaminen, vaan ennen kaikkea taloudellisen tasapainon ja puskurin rakentaminen tulevia vuosia varten. Kaupunginvaltuusto päätti toukokuussa 2024 talouden tasapainotusohjelmasta ja linjauksista, joita seuraamalla kaupunki etenisi vakaaseen talouteen.

”Talouden tasapainotuksessa on kyse ennen kaikkea ennakoinnista ja varautumisesta. Haluamme, että Kuopion talouden rakenne on niin hyvässä kunnossa, että toimintaympäristön mullistukset eivät meitä keikauta”, kertoo Kuopion kaupungin talousjohtaja Marja-Leena Martikainen.

Talouden tasapainotus uuden kaupunginjohtajan johdolla

Talouden tasapainotusohjelmaan lähdettiin ristiriitaisissa tunnelmissa. Säästötoimia oli yritetty aiemminkin, eikä niissä ollut täysin onnistuttu. Samalla vallitsi kuitenkin vahva tahtotila osoittaa, ettei menneisyys määrittele tulevaa. Lopputulos olisi kiinni tämän hetken päätöksistä ja yhteisestä tekemisestä. Alijäämän suuruus teki selväksi, että pienet säästötoimet eivät tule riittämään. Tarvittiin kokonaisvaltainen suunnitelma ja kyky tehdä vaikeitakin ratkaisuja.

Talouden tasapainottaminen käynnistyi hyvin pian Soile Lahden aloitettua uutena kaupunginjohtajana.

”Täytyy myöntää, että tilanne ei ollut helppo. Samaan aikaan piti perehtyä uuteen tehtävään ja johtaa laajaa, kuormittavaa muutosprosessia. Ratkaisevaa oli kuitenkin päättäväisyys ja luottamus siihen, että yhdessä onnistutaan”, Lahti muistelee työnsä alkuvaiheita.

Kaupunginjohtajan johtoryhmään tehtiin muutoksia, ohjausrakenteita vahvistettiin ja viestintään panostettiin poikkeuksellisen paljon. Tavoitteena oli varmistaa, että talouden tilannekuva on yhteinen ja ajantasainen koko organisaatiossa. Erityistä huomiota kiinnitettiin henkilöstön hyvinvointiin – ja tulokset yllättivät myönteisesti: työtyytyväisyys nousi, vaikka sopeutustoimet olivat käynnissä.

Kesällä 2024 tehdyt nopeat, niin sanotut ”äkkijarrutustoimenpiteet” osoittivat, että pitkän välin säästösuunnitelman lisäksi kaupunki pystyi tekemään myös nopeita ratkaisuja ja reagoimaan tarpeen tullen voimakkaasti tilanteeseen. Toimenpiteiden vaikutukset näkyivät nopeasti ja auttoivat uskomaan talouden tasapainotusohjelman onnistumiseen.

Kuopion malli – yhteistyötä ja systemaattisuutta

Yhteistyö luottamushenkilöiden ja virkahenkilöstön kesken on ollut tiivistä ja kehittynyt matkan varrella koko ajan paremmaksi. Vaikka prosesseja voidaan aina hioa, olennaista on ollut yhteinen tavoite ja kyky vaikeiden päätösten tekemiseen.

”Haluan lausua kiitoksen erityisesti johtaville luottamushenkilöille sitoutumisesta tasapainotustyöhön”, sanoo Lahti.

Kaupungin ylimmän johdon kesken yhteistyö on ollut myös erinomaista. Työtä on tehty vaativissa olosuhteissa, kun Kuopion kaupungilla on ollut yhtä aikaa käynnissä muitakin suuria projekteja, kuten johtamisjärjestelmän uudistus, hallinnon tukipalveluiden keskittäminen, strategian uudistus sekä kaupungin 250-vuotisjuhlavuosi.

”Yhteinen sitoutuminen, avoin keskustelu ja myös inhimillisyys ovat kantaneet. Vastuita on jaettu, toisia on tuettu ja tekemistä arvioitu jatkuvasti matkan varrella”, Lahti kiittää.

Talouden tasapainotusohjelmaa rakennettaessa tarkasteltiin myös muiden kaupunkien kokemuksia vastaavanlaisista ohjelmista. Kuopiolle haluttiin kuitenkin rakentaa oma, paikallisiin olosuhteisiin sopiva ratkaisu. Ohjelma koostuu useista osista: menojen sopeuttamisesta, tulojen vahvistamisesta, investointitason hallinnasta sekä konsernin kokonaisuuden huomioimisesta. Tärkeää oli varmistaa, että ohjelma etenee suunnitellusti ja että toteutumista seurataan systemaattisesti talouden osalta ja raportoidaan johdolle.

Mitä onnistuminen vaatii?

Talouden tasapainotus on vaatinut venymistä, pitkiä työpäiviä, sinnikkyyttä ja periksiantamattomuutta. Se on vaatinut myös jatkuvaa viestintää: asioiden toistamista, väärinkäsitysten oikaisua ja avointa keskustelua esimerkiksi kuntalaistilaisuuksissa.

Sopeutukset ovat olleet paikoin kipeitä. Kaupunki on käynyt kahteen kertaan prosessin aikana yhteistoimintaneuvottelut, mutta henkilöstön irtisanomisilta on onneksi vältytty. Henkilöstömäärää on saatu vähennettyä eläköitymisten, huolellisen henkilöstösuunnittelun ja tehtävänkuvien uudistamisen myötä. Myös henkilöstöetuudet tarkistettiin ja johtamisrakennetta tiivistettiin. Vaikka säästöjä haettiin toimintatapoja uudistamalla ja tehostamalla, missään vaiheessa ei ole myöskään voitu luvata, etteivätkö säästöt näkyisi kaupungin palveluiden tarjonnassa.

”Kustannusrakenne, investoinnit ja velkaantuminen on pidettävä kurissa, vain siten meillä on kyky ja varmuus tuottaa palveluita laadukkaasti jatkossakin. Säästötoimet ovat panostus vakaaseen tulevaisuuteen, tämän toivon kuopiolaisten ymmärtävän. Toimintaympäristö on nyt ennennäkemättömässä muutoksessa monesta syystä. Siksi tässä maailmassa oma kyvykkyys ja valmius toimia on erityisen tärkeää”, sanoo Martikainen.

Taloudesta viestiessä on tasapainoiltu huolen ja toivon välillä: on haluttu kertoa avoimesti talouden todellisesta tilanteesta, mutta vältetty lamaannuttavaa kriisipuhetta ja luotu toivoa. Samalla kaupunki haluaa muistuttaa, että talouden tasapainotus on pitkäjänteistä työtä – onnistumiset eivät tarkoita, että työ olisi vielä ohi.

Jarrua ja kaasua yhtä aikaa

Kuopion 250-vuotisjuhlavuotta vietettiin samaan aikaan talouden tasapainotuksen kanssa. Kuopiossa nähtiin, ettei yksittäinen talouden suhdanne voi määritellä koko juhlavuotta. Budjettia sopeutettiin, mutta juhlia ei peruttu.

”Halusimme juhlavuodella tuoda kuopiolaisia yhteen, luoda iloa ja vastapainoa huolipainotteiselle keskustelulle. Juhlavuoden tapahtumat ja näkyvyys vahvistivat myös Kuopion elinvoimaa, tunnettuutta ja houkuttelevuutta – mikä palvelee kaupungin taloutta pitkällä aikavälillä”, kertoo Kuopion kaupungin strategia- ja viestintäjohtaja Kirsi Soininen.

Palautetta talouden tasapainotuksesta on tullut monelta suunnalta. Sidosryhmät ja osa kuopiolaisistakin ovat kiittäneet siitä, että tilanteeseen puututtiin ajoissa ja taloudenpitoa viedään vastuulliseen suuntaan. Verrokkikaupungeissa on jopa ihmetelty, miten nopeasti Kuopio sai tuloksia aikaan. Toisaalta säästötoimet on koettu kaupungissa raskaiksi ja julkinen keskustelu on ollut kriittistä, mikä on ymmärrettävää.

Keskustelua on herättänyt myös se, mihin säästöt kohdentuvat. On tärkeää huomata, että kaikki kaupungin palvelut, hallinto ja alueet ovat osallistuneet talkoisiin – säästöt eivät ole kohdistuneet vain esimerkiksi maaseutualueelle tai kouluihin.

Katse tähän vuoteen ja sen yli

Vuonna 2026 talouden tasapainotuksen keskiöön nousevat palveluverkkoa koskevat ratkaisut. Ne ovat välttämättömiä tasapainotusohjelman loppuun viemiseksi, sillä muut säästöt on jo tehty. On tärkeää, että kuntalaisilla, henkilöstöllä ja päättäjillä on yhteinen tilannekuva sen suhteen, mitä tasapainotukselta vielä vaaditaan.

Tämän jälkeen voidaan siirtää katseen tulevaan. Tavoitteena on talous, joka kestää yhteiskunnan muutokset ja tukee kaupungin kasvua ja elinvoimaa. Tasapainoinen talous nojaa kestävään kasvuun ja kustannusrakenteeseen sekä palveluverkostoon, jolla kuntalaisille voidaan taata laadukkaat palvelut jatkossakin ja hoitaa tarvittavat investoinnit velkamäärän pysyessä kohtuullisena.

Valtionosuusuudistuksen kaaduttua tulevalla hallituskaudella on tärkeää uudistaa kuntien rahoitusjärjestelmää siten, että kuntien tehtävät ja rahoitus kohtaavat. Valtionosuuksien varaan ei Kuopiossa kuitenkaan taloutta suunnitella, vaan talouden rakenteet on syytä pitää omissa käsissä.

”Haluamme suunnitella taloutemme niin, että siinä on liikkumavaraa antava puskuri. Ehkä jonain päivänä se antaa jopa mahdollisuuden keventää verotusta”, toivoo Martikainen.

Talouden tasapainotus on vaativa matka, mutta Kuopiossa on osoitettu, että yhdessä tekemällä, kaikkia kuulemalla, oikeanlaisella osaamisella ja päättäväisyydellä vaikeistakin tilanteista voidaan päästä eteenpäin. Tasapainotustyöstä on kertynyt luotettavaa ja arvokasta tutkimustietoa, analyysia, raportteja, kyselytuloksia ja laskelmia talouden tilasta ja toiminnasta, johon kaikki päätökset pohjaavat. Kaikki materiaali on nähtävillä Kuopion kaupungin verkkosivuilla.

”Sopeutustoimet aloitettiin rivakasti ja tähän mennessä olemme onnistuneet hyvin. Mutta matka on vielä kesken. Vuoden 2025 lukuja odotellaan parhaillaan ja kuluvan vuoden säästöjen toteutumista seurataan tarkasti. Mikäli tasapainotusohjelman seurannan yhteydessä huomataan, että päätetyt toimenpiteet eivät riitä tasapainon saavuttamiseksi, säästökeinoja joudutaan arvioimaan uudelleen – tämä on pitkäjänteistä työtä”, kertoo Lahti.

Kuntalaiset kommentoivat palveluverkkosuunnitelmaa – koonti kyselyn tuloksista julkaistu

Kuopion palveluverkkosuunnitelman lisäselvityksestä kerättiin palautetta sähköisellä kyselyllä, joka oli avoinna 2.–16.1.2026. Kyselyyn vastasi yhteensä 793 henkilöä. Lisäksi kirjaamoon toimitettiin 11 kirjallista mielipidettä yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä. Kaupunki järjesti myös avoimen kuntalaistilaisuuden 15.1.2026 Pyörön koululla, jonne osallistui 15 kuntalaista keskusteluun palveluverkkosuunnitelman lisäselvityksestä. Kaikista näistä kanavista saadut mielipiteet on huomioitu kaupungin tekemässä koonnissa.

Koonti on jaettu eri skenaarioihin, joista kuntalaiset ovat voineet antaa palautetta. Keskeisiä koonnista esiin nousseita asioita olivat:

Vehkalammin varhaiskasvatuksen yksikkö

Valtaosa vastaajista kannatti yksikön toiminnan jatkamista. Perusteluina oli muun muassa pitkien kuljetusmatkojen välttäminen, yksikön hyvä kunto, riittävä lapsimäärä ja pienten yksiköiden hyvinvointia tukeva vaikutus. Yksikköä pidettiin myös tärkeänä alueen elinkeinoelämän ja vetovoimaisuuden näkökulmasta.

Muuruveden päiväkodin säilyttäminen ja koulun purkamisskenaario

Mielipiteissä enemmistö tuki päiväkodin säilyttämistä ja monissa korostettiin myös koulun säilyttämistä. Keskeisin argumentti liittyi lasten hyvinvointiin ja arjen sujuvuuteen: Juankoskelle suuntautuvat pitkät hoitomatkat koettiin kohtuuttomiksi ja kuormittaviksi, mikä pidentäisi lasten päivää ja lisäisi perheiden kustannuksia. Päiväkoti ja koulu nähdään toiminnallisena kokonaisuutena, jonka purkaminen ei olisi tarkoituksenmukaista tai taloudellisesti kannattavaa.

Muuruveden koulun mahdollinen lakkauttaminen

Vastauksissa enemmistö vastustaa Muuruveden koulun lakkauttamista. Koulun säilyttämistä pidettiin kylän elinvoiman, turvallisuuden ja lasten hyvinvoinnin kannalta välttämättömänä. Pitkät koulumatkat Juankoskelle tai Riistavedelle koetaan lapsille kohtuuttomiksi, jolloin kuljetusajat venyvät jopa yli kahteen tuntiin. Koulun väitettyä huonoa kuntoa pidetään virheellisenä, ja rakennusta kuvattiin terveeksi, toimivaksi ja hyväkuntoiseksi, jossa peruskorjaustarpeiden kustannusten arvioidaan olevan esitettyä pienempiä.

Särkiniemeen suunniteltu monitoimitalo

Valtaosa vastaajista kannattaa uuden päiväkodin ja koulun rakentamista. Perusteluina ovat alueen elinvoima, lähikoulun tarve ja monikäyttöisten tilojen hyödyt. Useiden mielestä 1-sarjainen koulu olisi liian pieni, ja kaupungin tulisi tarkastella 2-sarjaista vaihtoehtoa.

Juankosken yhtenäiskoulun muodostaminen, jossa Juantehtaan koulun kiinteistö poistuu käytöstä ja 1–6-luokat siirtyvät Juankosken kouluun

Mielipiteet jakautuivat selkeästi: joukossa oli sekä tilojen yhdistämisen kannattajia että vastustajia. Yhtenäiskoulu nähtiin hallinnollisesti järkevänä, mutta useissa vastauksissa fyysistä keskittämistä Juankosken koulukiinteistöön vastustettiin muun muassa tilaongelmien vuoksi. Juantehtaan koulua pidetään hyväkuntoisena ja toimivana alakouluna. Huolta esitettiin myös yläkoulun tulevaisuudesta ja sen säilymisestä Juankoskella.

Eteläisen maaseudun ratkaisut: Vehmasmäki ja Kurkimäki

Selvä enemmistö kannattaa kahden erillisen koulun mallia. Perusteluina ovat mm. koulujen oppilasmäärät, pitkien kuljetusmatkojen välttäminen, kylien elinvoiman säilyttäminen ja lähikoulun tuoma turva ja hyvinvointi lapselle. Yhden koulun mallia tukevia näkemyksiä oli vähän.

Viiden yläkoulun skenaario 5.4

Tämä osio sai eniten vastauksia, yhteensä 555 mielipidettä. Valtaosa vastaajista kokee, että Hiltulanlahti on nopeimmin kasvava alue ja oppilasmäärä riittää yläkouluun jo nyt, minkä lisäksi yli 400 yläkoululaista kuljetetaan muihin kouluihin, mikä kuormittaa lapsia ja aiheuttaa kustannuksia. Pitkät koulumatkat ja täpötäydet bussit herättävät huolta. Skenaariota 5.4 pidettiin kustannustehokkaimpana viiden yläkoulun vaihtoehtona ja pedagogisesti toimivampana. Palautteessa tuotiin myös esiin laaja huoli Lippumäen massiivisesta yläkoulusta, jota pidettiin turvattomana ja levottomana, ja jonka arvioitiin lisäävän liikenneongelmia ja heikentävän alueen viihtyvyyttä.

Koonti vaikutusmahdollisuuksien varaamisen vastauksista on luettavissa kokonaisuudessaan verkkosivuiltamme: https://www.kuopio.fi/kuopionkaupunki/talous/talouden-tasapainotus/palveluverkoston-tarkastelu/

Kuopion talouden tasapainotus on edennyt suunnitellusti – kaupungin tilinpäätöksen alijäämäennuste -2,8 miljoonaa euroa

Kuopion kaupungin tilinpäätöstä valmistellaan parhaillaan. Ennakkoarvio vuoden 2025 alijäämästä on n. -2,8 miljoonaa euroa. Tulos tulee olemaan viime vuoden lopulla raportoituja tilinpäätösennusteita selvästi parempi. Alkuperäisessä talousarviossa alijäämä oli -12,5 miljoonaa euroa. Taloutta on tasapainotettu 19,9 miljoonan euron edestä, eli lähes tavoitteen mukaisesti.

Kaikkien kaupungin palvelualueiden talouden toteuma tulee olemaan talousarviota (valtuuston tekemien muutosten jälkeen) 9,7 miljoonaa euroa parempi. Ratkaiseva tekijä tuloksen paranemisessa on ollut talouden tasapainotustoimien määrätietoinen toteutus. Palvelualueet toteuttivat laajalla rintamalla pysyviä talouden vakauttamistoimia yhteensä lähes 20 miljoonan euron edestä. Kaikki kaupungin palvelut, hallinto ja henkilöstö sekä konserni ovat osallistuneet talkoisiin – palveluverkosta ei ole vielä säästöjä syntynyt. Päätökset palveluverkkoon liittyen ovat vielä edessäpäin.

Pysyvien tasapainotustoimien lisäksi kertaluonteiset erät paransivat kaupungin tulosta, joista suurimpina erinä 1,1 miljoonan euron osinkotulot sekä henkilöstön käyttämät palkattomat vapaat ja lomarahojen vaihto vapaiksi. Nämä pienensivät henkilöstökuluja lähes miljoonan euron verran.

Heikko talouskasvu näkyi verotulojen kasvussa, joka ei toteutunut, vaan toteuma jäi jopa alle edellisvuoden toteuman. Valtionosuusrahoitus toteutui suunnitellusti.

Investointitaso pysyi tasapainotusohjelmassa sovitulla tasolla ja jäi alle 75 miljoonan euron, jonka myötä kaupungin lainamäärän kasvua saatiin hillittyä suunnitellusti. Lainasalkun osalta myös toteutetut toimenpiteet korkosuojauksissa säästivät arviolta 1,8 miljoonaa euroa korkokuluista.

Vaikka sopeutustoimet ovat edenneet suunnitellusti, matka on vielä kesken. Vuosina 2026 ja 2027 tasapainotuksen keskiöön nousevat palveluverkkoa koskevat ratkaisut. Ne ovat välttämättömiä talouden tasapainotusohjelman loppuun viemiseksi, sillä muut säästöt on jo tehty.

”Talouden tasapainotusta on tehty vaativissa olosuhteissa yhtä aikaa suurten uudistusten ja muutosprojektien kanssa. Yhteistyö ja määrätietoinen eteneminen ovat tuottaneet tulosta. Kiitän kaupungin henkilöstöä ja päätöksentekijöitä onnistumisesta tässä vaiheessa. Silti, työn on vielä jatkuttava”, kommentoi Kuopion kaupunginjohtaja Soile Lahti.

Kaupunginhallitus keskustelee tilinpäätöksen ennakkotiedoista kokouksessaan maanantaina 2.2.2026. Tilinpäätös käsitellään lopullisesti ja allekirjoitetaan kaupunginhallituksen kokouksessa 30.3.2026.

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 2.2.2026/Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma: varhaiskasvatus ja perusopetus ja kaupunginvaltuuston päätös 16.2.2026

Kuopion valtuusto on päättänyt 20.5.2024, että Kuopiolle tulee valmistella kaupunkitasoinen palveluverkkoselvitys ja arvioida samalla aiemmin päätettyä (12.6.2023) keskisen kaupunkialueen yläkouluselvitystä. Palveluverkkosuunnitelma on laadittu näiden linjausten ja talouden tasapainotusohjelman säästötoimenpiteiden pohjalta, ja hyväksyttäväksi esitetty suunnitelma korvaa vuoden 2023 päätöksen.

Suunnitelma tuotiin kaupunginhallitukselle 1.12.2025, jolloin se palautettiin tietyiltä osin uudelleen valmisteltavaksi. Lisäselvitykset koskivat Muuruveden päiväkotia, Vehkalammin yksikköä, Särkiniemen koulua, Juankosken yhtenäiskoulua, Muuruveden koulua, Vehmasmäen ja Kurkimäen kouluja sekä viiden yläkoulun skenaariota. Selvitykset ja niistä laadittu vaikutusten ennakkoarviointi on koottu kokouslistan liitteisiin: https://kuopio.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2026646-11

Kuntalaisille varattiin vaikutusmahdollisuuksia verkkosivuilla, Pyörön koululla pidettävässä kuntalaisillassa ja sähköisellä kyselyllä, johon saatiin 793 vastausta sekä 11 erillistä kirjallista mielipidettä.

Esityksessä on huomioitu selvitykset, vaikutusten arvioinnit ja mielipiteet. Varhaiskasvatuksen osalta esityksen talousvaikutukset ovat 1,8 miljoonaa euroa (tavoite 1,3 M€) ja perusopetuksen osalta 1,26 miljoonaa euroa (tavoite 2,2 M€). Suunnitelma tukee siirtymistä suurempiin ja terveellisiin yksiköihin sekä alueellista saavutettavuutta. Valmistelussa on huomioitu lapsen edun ensisijaisuus YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti.

Aiheesta on julkaistu myös tiedote: www.kuopio.fi/2026/01/29/kuopion-kaupunginhallitus-kasittelee-palveluverkkosuunnitelmaa-2-2-2026/

Kaupunginhallitukselle esitetään, että se:

a. *hyväksyy 1.12.2025 pyydetyn lisäselvityksen ja päättää liittää sen Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035 (esiopetus ja perusopetus) asiakirjan liitteeksi*

b. *hyväksyy vaikutusten ennakkoarvioinnin lisäselvitettävistä skenaarioista ja päättää liittää sen Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma: varhaiskasvatus ja perusopetus -asiakirjan liitteeksi*

c. *ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelman vuoteen 2035: varhaiskasvatus ja perusopetus alla olevilla palveluverkkoon kohdistuvilla muutoksilla:*

Varhaiskasvatuksen palveluverkoston muutokset vuoteen 2035

Keskustan alue

1. Maljapuron päiväkoti peruskorjataan ja varhaiskasvatus siirretään väistötiloista peruskorjattuihin tiloihin.
2. Mölymäen väliaikaisesta päiväkodista luovutaan vuokrasopimuksen päättyessä.
3. Haapaniemelle rakennetaan uusi päiväkoti

Neulamäen alue

4. Neulasen päiväkoti, Tuohikontin päiväkoti ja Tukkipojan päiväkoti lakkautetaan ja korvataan yhdellä uudisrakennuksella.

Särkiniemi-Särkilahti ja Levänen-Jynkkä

5. Leväsen päiväkoti lakkautetaan.

6. Luovutaan Särkiniemen päiväkodin nykyisistä tiloista ja Särkiniemeen rakennetaan lähipalvelukeskus päiväkodille ja koululle.

Koillinen alue

7. Männistön vanhasta päiväkodista luovutaan Saarikellon päiväkodin valmistuttua

8. Kelloniemen päiväkodista luovutaan Saarikellon päiväkodin valmistuttua.

9. Pitkälammen päiväkodista luovutaan

10. Inkilänmäen vanha päiväkoti puretaan ja rakennetaan uusi päiväkoti

11. Pikkulinnan päiväkodin tiloista luovutaan

Petosen alue

12. Kaarenhovin päiväkoti peruskorjataan ja laajennetaan tai uudelleenrakennetaan.

13. Tuuliviirin ja Maunolanmäen päiväkodit lakkautetaan.

14. Petosenmutkan päiväkoti lakkautetaan.

15. Pitkälahden yksikön vanha osa puretaan ja koulun tiloista korjataan tilat päiväkodille.

Saaristokaupunki

16. Pirttiin rakennetaan uusi päiväkoti ja Kuoppamäen, Takkapolun ja Pölläkänlahden päiväkodit lakkautetaan.

Nilsiä

17. Palonurmen ryhmäperhepäivähoidon toiminta lakkautetaan.

18. Tutkitaan kuntayhteistyö Siilinjärven kunnan kanssa Pajulahti-Kuuslahti alueella.

Juankoski

19. Muuruveden päiväkotiin toteutetaan investointi päiväkotikiinteistön jatkumiseksi, vaikka koulurakennus purettaisiin.

Riistavesi

20. Vehkalammin varhaiskasvatuksen yksikkö lakkautetaan.

Perusopetuksen alaluokkien (vuosiluokat 1–6) palveluverkoston muutokset vuoteen 2035

Pohjoinen kaupunkialue

21. Kettulan vanha koulu puretaan ja uusi koulu rakennetaan

Keskeinen kaupunkialue

22. Särkiniemeen rakennetaan lähipalvelukeskus päiväkodille ja koululle.

23. Neulamäen koulu peruskorjataan.

Eteläinen kaupunkialue

24. Perusopetus lakkautetaan Pitkälahden kiinteistössä.

Itäinen maaseutualue

25. Muuruveden koulu lakkautetaan

26. Pajulahden koulun kohdalla tarkastellaan yhteistyön mahdollisuus Siilinjärven kunnan kanssa Pajulahden ja Kuuslahden koulujen osalta.

27. Juantehtaan koulu lakkautetaan ja muodostetaan yhtenäiskoulu

Lounainen maaseutualue

28. Perusopetus Syvänniemen yksikössä lakkautetaan

Eteläinen maaseutualue

29. Vehmasmäen koulu lakkautetaan ja oppilaat siirtyvät Kurkimäen kouluun, johon tehdään peruskorjaus ja laajennus.

Perusopetuksen yläluokkien (vuosiluokat 7–9) palveluverkoston muutokset vuoteen 2035

30. Yläluokkien opetus lopetetaan Neulamäen koulussa

31. Hatsalan klassillinen koulu uudisrakennetaan

32. Etelä-Kuopion yläkoulu rakennetaan Hiltulanlahteen

33. Lippumäkeen rakennetaan yläkoulu, joka korvaa Jynkänlahden koulun, joka lakkaa ja yläluokkien opetus lopetetaan Pyörön koulussa

d. *tämä päätös korvaa aiemman keskisen kaupunkialueen yläkouluselvityksen (valtuusto 12.6.2023 § 49)*

e. *palveluverkkosuunnitelma ja valtuuston 20.5.2024 § 24 linjaukset palveluverkon tarkastelusta ohjaavat palveluverkkoa koskevien päätösten valmistelua.*

f. *valtuuttaa hallinnon tekemään tarvittavat teknisluontoiset muutokset asiakirjoihin.*

Muutettu päätösesitys:

Kaupunginjohtaja Soile Lahti täydensi päätösehdotustaan seuraavasti: Valmistellaan ja tuodaan erikseen päätöksentekoon palveluverkkosuunnitelman mukaisten hankkeiden keskinäinen etusijajärjestys, joka yhteensovitetaan kaupungin talous- ja muihin suunnitteluprosesseihin.

Tehdyt muutosesitykset:

Kaupunginhallituksen jäsen Marja Berg ehdotti, että kohtaan 25 tehdään muutos, että Muuruveden koulu jatkaa vähintään 5 vuotta kevätlukukauden loppuun v 2031, mikäli kiinteistössä ei ilmene oppilaiden ja henkilökunnan terveyttä vaarantavaa ongelmaa. Muuruveden koulun tilannetta tarkastellaan 5 vuoden kuluttua uudelleen ja siihen mennessä laaditaan tarve- ja hankesuunnitelmat kustannusarvioineen varhaiskasvatuksen tarvitseman tilaratkaisun (säilyttäen kiinteistön nykyinen maalämpöjärjestelmä) kustannusarvio. Ja samalla laaditaan vaihtoehtoinen koko kiinteistön eli koulun, liikuntatilojen ja varhaiskasvatuksen tilojen peruskorjauksen kustannusarvio. Vertailutiedon sekä 2030-2040 oppilasmääräennusteen perusteella tehdään lopullinen ratkaisu Muuruveden koulusta vuoteen 2030 mennessä.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Aleksi Eskelinen totesi, että Bergin ehdotusta ei kannatettu, joten se raukeaa.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Aleksi Eskelinen ehdotti, että kohta 19 poistetaan kokonaan.

Eskelisen muutosehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Aleksi Eskelinen ehdotti, että kohtaan 25 tehdään muutos, että Muuruveden koulu jatkaa toistaiseksi. Koulun lakkauttamisprosessi käynnistyy, mikäli oppilasmäärä laskee alle 45 oppilaan tai koulun toimintaa ei voida jatkaa ilman koulukiinteistön merkittävää korjausta. Tällöin koulu lakkaa seuraavan lukuvuoden alusta lukien. Koulukiinteistöön ei tulla tekemään peruskorjausta.

Eskelisen muutosehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Aleksi Eskelinen ehdotti, että kohtaan 29 tehdään muutos, että Vehmasmäen ja Kurkimäen koulut peruskorjataan.

Eskelisen muutosehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallituksen jäsen Kari Korhonen ehdotti, että Syvänniemen perusopetuksen yksikön (1-2 -luokat) toimintaa jatketaan.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Aleksi Eskelinen totesi, että Korhosen ehdotusta ei kannatettu, joten se raukeaa.

Muilta osin kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.2.2026

Kaupunginvaltuusto päätti äänestysten jälkeen kaikki kohdat a-e pohjaesityksen mukaisesti.
a. se hyväksyy Kuopion kaupunginpalveluverkkosuunnitelman vuoteen 2035: varhaiskasvatus ja perusopetus alla olevilla palveluverkkoon kohdistuvilla muutoksilla:
b. Tämä päätös korvaa aiemman keskisen kaupunkialueen yläkouluselvityksen (valtuusto 12.6.2023 § 49)
c. Palveluverkkosuunnitelma ja valtuuston 20.5.2024 § 24 linjaukset palveluverkon tarkastelusta ohjaavat palveluverkkoa koskevien päätösten valmistelua.
d. Valmistellaan ja tuodaan erikseen päätöksentekoon palveluverkkosuunnitelman mukaisten hankkeiden keskinäinen etusijajärjestys, joka yhteensovitetaan kaupungin talous- ja muihin suunnitteluprosesseihin.
e. Valtuuttaa hallinnon tekemään tarvittavat teknisluontoiset muutokset asiakirjoihin.

Valtuuston kokouksessa tehtiin 3 äänestystä:

Pohjaesitys: Kaupunginvaltuustolle esitetään, että perusopetus Syvänniemen yksikössä lakkautetaan (kohta 27)
1. Muutosesitys:
Perussuomalaisten Kari Korhonen esitti Nanna Väätäisen (PS) kannattamana, että kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä palveluverkkosuunnitelman muutettuna siten, että kohdassa "Perusopetuksen alaluokkien (vuosiluokat 1–6) palveluverkoston muutokset vuoteen 2035" kohta 27 poistetaan ja perusopetus jatkuu Syvänniemen yksikössä.
1. Muutosesitys:
Keskustan Satu Pylkkönen esitti Karoliina Kurkisen (Vas.), Nina Hakomäen (SDP), Mauno Kumpulaisen (Kesk.), Vesa Linnanmäen (Kesk.), Minna Pehkosen (Kesk.), Tuula Väätäisen (SDP), Heikki Kähkösen (Kesk.), Jarmo Nykäsen (Kesk.) ja Tarja Jalkalan (Kesk.) kannattamana, että perusopetusta (1-2 lk) Syvänniemen yksikössä jatketaan. (Poistetaan pohjaesityksestä kohta 27)
Koska tehtiin kaksi saman sisältöistä muutosesitystä, esitykset yhdistetään äänestykseen pohjaesityksen kanssa.
Äänestys:
JAA (kaupunginhallituksen pohjaesitys) = 36
EI (Korhosen ja Pylkkösen esitys) = 23
Äänestyksen jälkeen valtuuston päätöksenä voimaan jäi kaupunginhallituksen pohjaesitys.
—
Pohjaesitys: Kaupunginvaltuustolle esitetään, että Muuruveden koulu jatkaa toistaiseksi. Koulun lakkauttamisprosessi käynnistyy, mikäli oppilasmäärä laskee alle 45 oppilaan tai koulun toimintaa ei

voida jatkaa ilman koulukiinteistön merkittävää korjausta. Tällöin koulu lakkaa seuraavan lukuvuoden alusta lukien. Koulukiinteistöön ei tulla tekemään peruskorjausta.
2. Muutosesitys:
Vihreiden Marja Berg esitti Harri Auvisen (Vihr.) kannattamana, että Muuruveden koulu jatkaa vähintään 5 vuotta kevätlukukauden loppuun v. 2031, mikäli kiinteistössä ei ilmene oppilaiden ja henkilökunnan terveyttä vaarantavaa ongelmaa. Muuruveden koulun tilannetta tarkastellaan 5 vuoden kuluttua uudelleen ja siihen mennessä laaditaan tarve- ja hankesuunnitelmat kustannusarvioineen varhaiskasvatuksen tarvitseman tilaratkaisun (säilyttäen kiinteistön nykyinen maalämpöjärjestelmä) kustannusarvio. Ja samalla laaditaan vaihtoehtoinen koko kiinteistön eli koulun, liikuntatilojen ja varhaiskasvatuksen tilojen peruskorjauksen kustannusarvio. Vertailutiedon sekä 2030–2040 oppilasmääräennusteen perusteella tehdään lopullinen ratkaisu Muuruveden koulusta vuoteen 2030 mennessä.
Äänestys:
JAA (kaupunginhallituksen pohjaesitys) = 51
EI (Bergin esitys) = 8
Äänestyksen jälkeen valtuuston päätöksenä voimaan jäi kaupunginhallituksen pohjaesitys.
—
Pohjaesitys: Kaupunginvaltuustolle esitetään, että Lippumäkeen rakennetaan yläkoulu, joka korvaa Jynkänlahden koulun, joka lakkaa ja yläluokkien opetus lopetetaan Pyörön koulussa. (kohta 32)

3. Muutosesitys:
Vasemmistoliiton Suvi-Tuulia Kovalainen esitti Karoliina Kurkisen (Vas.), Tessa Ollilan (Vas.) ja Jenny Keilosen (Vas.) kannattamana, että kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä palveluverkkosuunnitelman muutettuna siten, että Kuopion yläkouluverkko toteutetaan skenaarion 6.1 mukaisesti (kuuden yläkoulun malli) ja päätösehdotuksen kohta 32 korvataan seuraavasti:

Skenaarion 6.1. mukaan yläkouluverkko koostuu kouluista:
Minna Canth/Mölymäki: uusi koulu rakenteilla
Puijonsarven yhtenäiskoulu: yhtenäiskoulu, vanha
Hatsala: uusi koulu
Jynkänlahti: peruskorjaus
Pyörö: peruskorjaus/uusi koulu
Hiltulanlahti: uusi koulu
Äänestys:
JAA (kaupunginhallituksen pohjaesitys) = 55
EI (Kovalaisen esitys) = 4
Äänestyksen jälkeen valtuuston päätöksenä voimaan jäi kaupunginhallituksen pohjaesitys.
—

Linkit lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kaupunginhallituksen päätöstiedote 2.2.2026, mm. Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma: varhaiskasvatus ja perusopetus; hallintosäännön muutokset, ennakkotietoa vuoden 2025 tilinpäätöksestä

Kaupunginvaltuuston päätöstiedote 16.2.2026, mm. päätös palveluverkkosuunnitelmasta

Katsaus palveluverkkopäätöksen toimeenpanon etenemiseen/Sivistysjohtaja Pekka Vähäkangas

Katsaus julkaistu kaupungin intranetissä, Kuhassa 20.2.2026

Kaupunginvaltuusto päätti 16. helmikuuta 2026 Kuopion kaupungin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkosta kaupunginhallituksen 2. helmikuuta 2026 tekemän linjauksen mukaisesti. Päätös etenee nyt täytäntöönpanoon, jota valmistellaan poikkihallinnollisesti varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, tilapalvelujen ja kaupunkisuunnittelun kanssa. Osa lakkautuspäätöksistä voidaan toimeenpanna jo kuluvan vuoden aikana. Tarvittaessa päätökset etenevät sivistyslautakunnan kautta kaupunginhallitukseen ja valtuustoon hallintosäännön mukaisesti, sisältäen vaikutusten arvioinnin ja vaikutusmahdollisuuksien varaamisen.

Osa täytäntöönpanosta edellyttää laajempia selvityksiä. Kaikissa kohteissa tarkastellaan myös rakennusten peruskorjausmahdollisuuksia osana kaupungin sitoutumista vähähiilisiin ratkaisuihin sekä pyrkimykseen hallita investointikustannuksia. Uudisrakennuskohteissa selvitetään kaavoitusmuutosten tarve tai voimassa olevan kaavan uusiminen. Eteneminen tapahtuu kaupunkisuunnittelussa kaupunginhallituksen hyväksymän suunnitelman ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Lainsäädäntö ja kaupungin osallistamispäätökset edellyttävät huolellisia prosesseja. Kaupunginhallitus päättää etenemisestä kaavoitusohjelmassa, ja vaativat kaavat etenevät valtuuston päätettäviksi.

Tämä päätöksentekoaikataulu koskee ainakin Kettulan koulua ja kaupunkialueen yläkouluratkaisua (Hatsalan klassillinen koulu, "Lippumäen koulu" ja "Hiltulanlahden koulu"). Särkiniemen monipalvelukeskuksessa on esillä myös kirjaston ja asukastoiminnan tilatarpeet, jotka edellyttävät hyvinvoinnin lautakunnan päätöksiä, koska lautakunta on aiemmin päättänyt lakkauttaa molemmat palvelut alueelta. Nuorisotilan tarve selvitetään tarkemmin hankesuunnittelun yhteydessä.

Kaupungin investointibudjetti on tasapainotusohjelmassa rajattu vuoteen 2028 saakka 75 miljoonaan euroon vuositasolla, josta arviolta noin puolet voidaan käyttää talonrakentamiseen. Investointibudjettia tarkistetaan tasapainotusohjelman päätyttyä kaupungin taloustilanteen mukaan tavoitteena velkataakan hallinta. Käytännössä investoinnit voivat kohdistua vuosittain yhteen suurempaan ja kahteen pienempään hankkeeseen. Kaavoitusohjelma hahmottelee etenemisen suunnittelukaudelle, mutta valtuuston vuosibudjetti on sitova, ja kaupunginhallitus päättää hankkeiden käynnistämisestä sen raameissa.

Hatsalan klassillisen koulun rakentaminen on perusopetuksen näkökulmasta kriittinen ja perustuu kaupunginhallituksen vuonna 2023 hyväksymään hankesuunnitelmaan, jonka mukaisesti Mölymäelle rakennettava 10-sarjainen yläkoulu (uusi Minna Canthin koulu) toimii väistötilana. Tuo hankesuunnitelma on edelleen voimassa ja ohjaa valmistelua. Myöhemmissä käsittelyvaiheissa päätetään tarkemmin aikataulusta, toteutusmuodosta ja tavoitehinnasta. Hankesuunnitelmaa tarkistetaan valtuuston päätöksen perusteella, mikä voi vaikuttaa hankkeen aikatauluun.

Valtuuston päätösten valmistelu vie aikaa tarvittavine selvityksineen, suunnitteluvaiheineen ja osallistamisineen. Jokaisessa muutoksessa työntekijöillä on mahdollisuus osallistua prosessin eri vaiheisiin hallintosäännön ja toimintaohjeiden mukaisesti.

Henkilöstö voi tuoda näkemyksiään ja kysymyksiään esiin oman esihenkilönsä kautta, esimerkiksi työpaikkakokouksissa. Esihenkilöt kokoavat palautteen ja vievät sitä eteenpäin rehtorikokouksiin ja johtotiimeihin, jossa se huomioidaan suunnittelussa. Näin varmistetaan, että henkilöstön havainnot ja kokemukset ovat mukana valmistelun eri vaiheissa.

Kaupunginvaltuuston päätökset 23.3.2026: mm. talousarviopoikkeamat 2025 ja Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026–2029

Talousarviopoikkeamat 2025

Vuoden 2025 aikana kaupungin taloudesta raportoitiin valtuustolle kolmessa osavuosikatsauksessa. Kukin raportti sisälsi palvelualuekohtaisen tilinpäätösennusteen toimintakatetasolla sekä selostuksen riskitekijöistä, jotka toteumaan liittyvät. Tilinpäätösennuste esitettiin myös tulos- ja rahoituslaskelman muodossa. Osavuosikatsauksiin sisältyi investointien seuranta ja toteumaennuste.

Talousarvio on ylittynyt palvelualueilla seuraavasti ja poikkeamat on katsottava olennaisiksi:

- Kaupunkiympäristön palvelualueella toimintakatteen ylitys on 639 676,45 euroa.
- Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella toimintakatteen ylitys on 1 177 468,79 euroa.
- Talousarvio alittui elinvoima- ja konsernipalvelujen palvelualueella 6 406 037,31 euroa. Pääosa talousarvion alittumisesta, 5 322 668,06 euroa, muodostui työllisyyspalvelun vastuualueelta, joka on katsottava olennaiseksi.
- Vuoden 2025 tuloslaskelmaosassa sitovia ovat verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulojen ja -menojen yhteismäärä. Rahoitusosassa sitovia eriä ovat antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, pitkäaikaisten lainojen lisäys ja pitkäaikaisten lainojen vähennys sekä lyhytaikaisten lainojen muutos. Edellä mainituissa sitovuustasoissa poikkeamat eivät ole olennaisia lukuun ottamatta antolainasaamisten lisäystä 254 568,95 euroa.

Katso tarkempi listaus ja investointiosan tiedot: Kaupunginvaltuusto Esityslista 23.03.2026/Asianro 3 | Dynasty tietopalvelu : Kuopion kaupunki

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2029

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2026–2029 kokouksessaan 1.12.2025, 95 §. Hyväksytyn talousarvion laadinnan lähtökohtana oli kaupunginvaltuuston 16.5.2022 vahvistama Kuopio 2030 -strategia, johon talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelu perustui. Lisäksi talousarvio annettiin vuoden 2025 organisaatiorakenteen mukaisena.

Kuopion kaupungin uutta strategiaa ja uuden johtamisjärjestelmän yksityiskohtia valmisteltiin samaan aikaan talousarviovalmistelun kanssa. Koska päätökset Kuopio 2035 -strategian ja hallintosäännön muutoksista käsiteltiin marras- ja joulukuun valtuustokokouksissa, ei vuoden 2026 talousarvio vastaa uutta kokonaisuutta rakenteeltaan eikä tavoiteasetannaltaan.

Vuoden 2026 talousarvion täytäntöönpanosta päättäessään kaupunginhallitus velvoitti kokouksessaan 8.12.2025, § 388, että

– kaupungin toimielimet valmistelevat kaupungin uuden strategian (kv 17.11.2025 § 84) strategisten tavoitteiden mukaiset toimenpiteet vuodelle 2026 helmikuun 2026 loppuun mennessä

– kaupungin toimielimet järjestävät taloudenhoidon vuoden 2026 alusta lähtien 15.12.2025 päätettävän kaupungin hallintosäännön mukaisella rakenteella (kv 15.12.2025 § 101) ja valmistelevat tarvittavat talousarviomuutokset helmikuun 2026 loppuun mennessä

Kuopio 2035 -strategian hyväksyminen johti toimielimissä strategisten tavoitteiden mukaisten toimenpiteiden valmisteluun. Johtamisjärjestelmän muutokset vaikuttivat myös valmisteluun, kun toimialojen sisällä oli mahdollisuus määritellä yhteisiä toimenpiteitä, joilla tavoitellaan onnistumista kaupungille kriittisissä menestystekijöissä. Uusi johtamisjärjestelmä muutti kaupungin laskentahierarkiaa ja talousarvioeurot kohdentuvat erilaisiin kokonaisuuksiin kuin ennen.

Talousarvioon on tehtävä tarvittavat euromuutokset, vaikka koko kaupungin tasolla loppusummat eivät muutu. Toimielinten välillä tapahtuvat muutokset on käsiteltävä kaupunginvaltuustossa.

Kaupunginvaltuuston käsiteltyä muutetun talousarvion vuodelle 2026, tulee toimielinten käsitellä viipymättä käyttösuunnitelmat.

Talousarviokirja uudistettiin kokonaisuudessaan edellä mainituista syistä ja tuodaan nyt kaupunginhallituksen ja -valtuustoon käsittelyyn kokonaisuutena. Kaupungin johtamisjärjestelmän muutoksen vuoksi osassa taulukoista vertailutietoja ei esitetä vuosilta 2024 ja 2025.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kaupunginvaltuuston päätöstiedote 23.3.2026, mm. talousarviopoikkeamat ja talousarvio 2026 sekä talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2029

Tilinpäätös 2025: Miinus jäi maltilliseksi – Kuopion kaupunki saavutti tasapainotustavoitteet viime vuonna

Kuopion kaupungin tilinpäätös muodostui – 2,9 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2025 alkuperäinen talousarvio laadittiin – 12,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi eli tulos on myönteinen. Kaupungin talouden tasapainotustoimet onnistuivat, mutta verotulojen kertymä jäi polkemaan paikalleen. Kuopion asukasluku kasvoi edelleen vahvasti, 960 henkilöllä, ja kaupungin väkiluku oli vuoden 2025 lopussa 126 626.

Talouden tasapainotustoimet purivat, mutta verotulot hyytyivät

Kaupungin toimintakate toteutui alkuperäistä talousarviota 15,7 miljoonaa euroa parempana. Talouden tasapainotustoimet vuodelle 2025 oli sisällytetty talousarvioon ja ne toteutuivat lähes täysimääräisesti. Pysyviä vaikutuksia kaupungin talouteen tuli noin 18 miljoonalla eurolla, ja lisäksi kertaluonteisilla henkilöstömenojen vähennyserillä ja osinkotuloilla päästiin yhteensä 2 miljoonan euron säästöön.

Verorahoituksen eli verotulojen ja valtionosuuksien yhteiskertymä jäi alkuperäisestä talousarviosta 5,5 miljoonaa euroa pienemmäksi. Verotulojen kehitys hyytyi suhdannekuopassa. Valtionosuuksien arvioitua parempi toteuma paikkasi verotulojen jättämää aukkoa, mutta vain osin.

Kokonaisuutena kaupungin talouden toteumaa voidaan kuitenkin pitää hyvänä, vuosikate koheni 454 euroon asukasta kohden ja se kattoi poistot 95 prosenttisesti ja toi samalla investoinneille merkittävän tulorahoitusosuuden.

Työllisyydenhoidon siirtyminen kuntien vastuulle vaati suuren työn

Aikaisemmin valtion vastuulla ollut työllisyydenhoito siirtyi kunnille vuoden 2025 alussa. Samalla muodostettiin Kuopion työllisyysalue, joka vastaa 11 kunnan alueella työllisyydenhoidosta. Siirto ei osunut taloussuhdanteen kannalta otolliseen ajankohtaan: työttömyyden kasvu jatkui, työttömyysjaksot pitkittyivät ja työllisyysalueen organisoituminen oli vaativa prosessi. Työllisyysalueen

saama valtionrahoitus oli jo lähtökohtaisesti alimitoitettu.

Voimavaroja oli kohdennettu kaupungin työllisyyden ja elinvoiman parantamiseen, mutta sitä ei onnistuttu käyttämään täysimääräisesti raportoinnin puutteista ja muutostilanteen haasteista johtuen. Tämä vaikutti myös olennaisesti kaupungin käyttötalouden toteutumalukuihin, joissa erottuu määrärahojen käytön jääminen alle talousarvioon varatun.

Vuoden 2025 lopussa Kuopion työttömyysaste oli 13,9 %. Työttömyys kasvoi edellisvuodesta noin 1000 työttömällä ja työttömyysaste nousi 1,5 %. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi kolmanneksella edellisvuodesta, samalla kun avoimet työpaikat ovat olleet kiven alla. Kuopion työttömyysaste oli kuitenkin viidenneksi pienin 15 suurimman kaupungin joukossa.

Kaupunki investoi 66 miljoonalla eurolla

Vuonna 2025 kaupungin investointimenot olivat 66 miljoonaa euroa. Suurimmat rakennuskohteet olivat Pirtin ja Minnan Canthin koulut, Pyörön, Jynkän ja Saarikellon päiväkodit sekä Rauhalahden päiväkodin peruskorjaus. Kaupunki-infran suurimpia investointikohteita olivat Saaristokadun-Tehdaskadun kauppakeskukseen liittyvien alueiden rakentaminen, joukkoliikenteen runkolinjastotyöt, Tahkon alueen kehittämishankkeet ja Nilsiän rantapuisto. Uusiin asuinalueisiin investoitiin Mölymäellä, Hiltulanlahdessa ja Savilahdessa.

Investoinnit jäivät alle tavoitellun tason. Pienen Neulamäen elinkeinoalueen rakentaminen ei käynnistynyt suunnitellusti ja Pirtin koulurakennushankkeen budjetti alittui 2 miljoonalla eurolla.

Uusia asuntoja valmistui 310, mikä oli ennätyksellisen vähäistä. Uusia rakennuslupia myönnettiin 402 kappaletta, missä on piristymisen merkkejä verrattuna edellisvuoteen. Suurimmat kohteet valmistuivat Savilahteen, jossa opiskelijat saivat 128 uutta asuntoa. Keskustaan saatiin yksi 51 asunnon omistusasuintalo.

Kaupunkikonserni teki 30 miljoonan tuloksen

Kaupunkikonserni käsittää kaupungin ja taseyksiköiden lisäksi kaupungin omistamat konserniyhteisöt, kuntayhtymä- ja muut yhteisöosuudet. Kaupunkikonsernin tulos oli 30,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Konsernissa tapahtunut olennaisin muutos oli Servica Oy:n siirtyminen tytäryhtiöasemasta osakkuusyhtiöksi. Muutos pienensi toimintatulojen ja -menojen volyymia. Samalla se nosti konsernin suhteellisen velkaantuneisuuden astetta, vaikka lainamäärä laski. Konsernitase säilyi samalla tasolla kuin vuonna 2024 ja oli 1,9 miljardia euroa.

Konsernin uusi tulokas on kaupungin 100 %:sti omistama Kuopion Sotekiinteistöt Oy, joka perustettiin syksyllä 2025 ja jolle siirrettiin vuodenvaihteessa hyvinvointialueelle vuokrattuja toimitiloja. Toimintojen yhtiöittäminen täytyi toteuttaa lainsäädännöllisistä syistä. Kaupunkikonsernin näkökulmasta muutos on neutraali. Sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen käytössä olevien toimitilojen uudelleenjärjestelyt ja kiinteistökehitys jatkuvat tulevina vuosina.

Konserni investoi vahvasti, pelkästään vuokrataloyhtiöt, Kuopion Energia ja Kuopion Vesi yhteensä noin 60 miljoonalla eurolla, joka on lähes kaupungin investointien verran.

Vuosi 2025 tarjosi juhlaa, hyvää arkea ja uusia tuulia

Kuopion 250-vuotisjuhlavuosi toteutui viime vuonna laajana ja yhteisöllisenä kokonaisuutena, joka kokosi yhteen kaupungin asukkaat, yritykset ja yhteisöt. Vuoden aikana järjestettiin yli 800 tapahtumaa ja niihin osallistui yli miljoona kävijää, mikä vahvisti kaupungin vetovoimaa ja elinvoimaa. Juhlavuosi kehitti Kuopiota entistä vahvemmaksi tapahtumakaupungiksi, synnytti uusia yhteistyömalleja ja lisäsi kaupungin tunnettuutta sekä myönteistä kaupunkikuvaa.

Juhlavuoden yhteydessä päätettiin myös mm. suojella 250 hehtaaria kaupungin omistamaa metsää sekä avattiin Valkeisenlammelle suihkulähde. Kirjastot, kansalaisopisto, liikuntapaikat, museot sekä taidepalvelut kaikki nostivat kävijä- ja käyttäjämääriään. Kuopiolaisten hyvinvointia edistävät palvelut tavoittavat hienosti kuntalaiset.

Edellytyksiä Kuopion kaupungin kasvulle luotiin aktiivisesti ja elinkeinoalueiden kaavoittamista jatkettiin tavoitteellisesti. Aluevarauksia tehtiin mm. kahdelle datakeskushankkeelle ja myös Sorsasaloon sijoittuvan uusiutuvaa synteettistä lentopolttoainetta valmistavan yrityksen suunnitelmat etenivät.

Suhdannetilanteen vuoksi kaupungin tyhjistä tai vajaakäyttöisistä tiloista irrottautuminen ei onnistunut suunnitellusti.

Kaupungin poliittinen ja operatiivinen organisaatio uudistettiin, jonka myötä kaupunkiin saatiin uudet toimialajohtajat. Myös hallinnon tukipalveluiden uudistus saatiin päätökseen.

Tilinpäätöksen keskeisiä tunnuslukuja

Kaupungin tilinpäätös sisältää kaupungin, Tilapalvelujen ja työllisyysalueen luvut. Konserni sisältää edellä mainittujen lisäksi kaupungin omistamat konserniyhteisöt ja -yhteisöosuudet.

	2023	2024	2025	Muutos 2024/2025
Vuosikate M€	56,7	50,7	57,4	+ 6,7 M€
Vuosikate %-poistoista	104 %	88 %	95 %	+ 7 %-yks.
Vuosikate €/asukas	457	404	454	+ 50 €/asukas
Verotulot M€	308,1	302,6	301,7	- 0,9 M€
Nettoinvestoinnit M€	81,1	64,0	58,3	-5,7 M€
Investointien tulorahoitus %	62 %	70 %	91 %	+21 %-yks.
Yli-/alijäämä M€	2,3	-6,9	-2,9	+4,0 M€
Lainakanta €/asukas	4374	4755	4745	-11 €/asukas
Henkilötyövuodet	3456	3486	3509	+23
Asukasmäärä	124 021	125 666	126 626	+960
Konsernin lainakanta €/asukas	7450	8056	7860	-196
Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas	8749	9667	8836	-831

Kaupungin strategia uudistui – kohti Kukoistavaa Kuopiota 2035

Kesäkuussa 2025 toimintansa aloittanut uusi kaupunginvaltuusto päätti kaupunkistrategiasta 17.11.2025, samana päivänä, kun Kuopion kaupunki täytti 250 vuotta. Strategia on kaupungin yhteinen suunta, joka rakentuu kuopiolaisten äänistä ja arvoista. Strategiaa toteutetaan yhdessä yritysten, järjestöjen ja yhteisöjen sekä kuntalaisten kanssa ja se on eräänlainen liima – koko Kuopiota ja kuopiolaisia yhdistävä tekijä.

”Tässä epävakaassa geopoliittisessa tilanteessa tarvitaan ihmistä lähellä oleva organisaatio, joka pystyy luomaan turvallisuutta ja tulevaisuudenuskoa. Kaupungin tehtävä on huolehtia, että Kuopio tarjoaa elämänvoimaisen kasvuympäristön lapsille ja nuorille”, sanoo Kuopion kaupunginjohtaja **Soile Lahti**.

”Kuopio on tutkitusti jälleen Suomen toiseksi vetovoimaisin kaupunki ja tunnettu erityisesti yhteisöllisyydestään sekä turvallisuudesta. Täällä asuu mukavia ihmisiä ja asukkaat voivat hyvin. Kaupunki koetaan viihtyisänä ja turvallisena. Määrätietoisella työllä, viestinnällä ja vaikuttamisella sekä palveluiden laadusta huolehtimalla tavoittelemme tietysti ykkössijaa ensi vuonna”, lupaa kaupunginjohtaja Lahti.

—

Tutustu koko tilinpäätöskirjaan (pdf): https://www.kuopio.fi/app/uploads/2026/03/tilinpaatos-2025_kuopion-kaupunki.pdf

Tilinpäätöksen esittelymateriaali (pdf): https://www.kuopio.fi/app/uploads/2026/03/tp2025-esittelyaineisto.pdf

Osavuosikatsaus tammi-maaliskuu 2026 (Kh ja Kv)

Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen 4.5.2026
Kaupunginvaltuusto hyväksyi esityksen 18.5.2026

Osavuosikatsaukseen sisältyy talouden ja henkilötyövuosien seuranta 31.3. tilanteesta ja toimialojen tilinpäätösennuste sekä johdon katsaukset. Keskeisten konserniyhteisöjen osuudessa on selvitetty toteumatilannetta sekä ennustetta koko vuodelle. Kaupungin talouden arvioidaan olevan 5,9 milj. euroa ylijäämäinen kuluvana vuonna. Kaupunginvaltuuston alkuperäinen talousarviopäätös vuodelle 2026 oli -2,5 milj. euroa alijäämäinen. Koko vuoden taloustilanteeseen heijastuvia riskitekijöitä on koottu osavuosiraportin ensimmäiselle sivulle.

Ennusteeseen vaikuttaa tammikuulle kirjautunut satunnainen myyntivoitto sote-kiinteistöyhtiön perustamiseen liittyvistä omaisuusjärjestelyistä, nettomäärältään 9,1 milj. euroa. Myyntivoitto on kirjanpidollista, eikä tuo kaupungin talouteen lisää pelivaraa. Järjestelyihin liittyy samassa yhteydessä yhtiölle annettu laina, jota vastaan hyvinvointialueelle vuokrattujen toimitilojen rakennusomaisuutta siirtyi yhtiöön. Järjestely johtui kuntalain 126 §:n velvoitteesta.

Kaupungin toimintakatteen (palvelujen nettokustannuksen) koko vuodelta arvioidaan toteutuvan 2,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana, yhteensä – 327,3 milj. euron määräisenä. Vuosikate päätyy ennusteessa samalle tasolle kuin alkuperäinen talousarvio, kun verorahoitus ja rahoituserät jäävät puolestaan 2,5 milj. euroa alle talousarvioon merkityn.

Henkilötyövuosien arvioidaan toteutuvan henkilöstösuunnitelman mukaisina.

Talouden tasapainotusohjelman tavoitteet kuluvalle vuodelle ovat 9,5 milj. euroa. Niiden toteutumista koko vuodelle on arvioitu raportissa. Palveluverkon osalta kuluvan vuoden tavoite tulee muuttumaan palveluverkkopäätöksen mukaiseksi, kun vuoden ensimmäiset määrärahamuutokset käsitellään kesäkuun valtuustossa. Verotulojen kasvulle asetettu 1,0 milj. euron lisätavoite ei toteudu, kuten ei myöskään työllisyydenhoidon rahoitusosuuden 0,5 milj. euron vähentämistavoite. Omaisuuteen ja konsernirakenteeseen liittyvien tavoitteiden arvioidaan jäävän tavoitteesta. Kokonaisuutena arvioidaan päästävän 5,9 milj. euroon.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kaupunginhallituksen päätöstiedote 4.5.2026, mm. osavuosikatsaus tammi-maaliskuu 2026

Linkki seurantaraporttiin tammi-maaliskuu 2026

Kaupunginvaltuuston päätöstiedote 18.5.2026, mm. osavuosikatsaus tammi-maaliskuu 2026, tilintarkastusraportti 2025, tilinpäätös 2025

Katso esityslistat liitteineen kokonaisuudessaan:

Kaupunginhallitus Esityslista 04.05.2026 | Dynasty tietopalvelu : Kuopion kaupunki

Kaupunginvaltuuston esityslista 18.5.2026 | kuopio.oncloudos.com

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 25.5.2026, mm. pelastusasemien myynti, vuoden 2026 talousarviomuutokset

Kuuden pelastusasemakiinteistön myynti Pohjois-Savon hyvinvointialueelle
Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen: Päättää myydä esityslistan liitteessä yksilöidyt kiinteistöt ja kiinteistöjen määräalat rakennuksineen Pohjois-Savon hyvinvointialueelle 4 732 500 euron kokonaiskauppahinnasta.

Päätöshistoria: Kaupunkirakennelautakunta 06.05.2026 § 97

Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi Kuopion kaupungilta Pohjois-Savon hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta alkaen. Sote- ja pela-toimitilat jäivät kuitenkin Kuopion kaupungin omistukseen. Kaupunki on ollut velvollinen vuokraamaan kyseessä olevat tilat hyvinvointialueelle voimaanpanolain (616/2021) 22 §:n mukaisen siirtymäkauden ajan vähintään vuoden 2025 loppuun saakka, ellei hyvinvointialue käytä vuoden jatko-optiotaan. Pohjois-Savon hyvinvointialue on ilmoittanut kaupungille, ettei se käytä optio-oikeuttaan tilojen jatkovuokraukseen.

Siirtymäkauden jälkeen Kuopion kaupungin on arvioitava vuokraustoimintaansa kuntalain (410/2015) 126 §:n yhtiöittämisvelvollisuuden näkökulmasta. Toimitilojen vuokraaminen on lähtökohtaisesti markkinoilla tapahtuvaa toimintaa, joka on yhtiöittämisvelvollisuuden piirissä. Kuopion kaupungin oli yhtiöitettävä sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen vuokraustoiminta erilliseen yhtiöön vuoden 2026 alkuun mennessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä olevat toimitilat on yhtiöitetty vuoden 2026 alussa. Pelastusasemien myynti sisältyy Kuopion kaupunginvaltuuston 20.5.2024 § 24 hyväksymän talouden tasapainotusohjelman mukaisiin operatiivisiin toimenpiteisiin.

Kuopion Tilapalvelut on neuvotellut Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa kuuden pelastusaseman sekä näiden yhteydessä olevien kolmen varastorakennuksen kaupasta. Myytävät pelastusasemakiinteistöt ovat Nilsiän pelastusasema, Riistaveden pelastusasema, Vehmersalmen pelastusasema, Juankosken pelastusasema, Karttulan pelastusasema ja Maaningan pelastusasema.

Vuoden 2026 talousarviomuutokset
Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen: Päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy esitetyt talousarviomuutokset vuodelle 2026 toimielinten toimintakatteeseen sekä kaupungin talousarvion tuloslaskelma-, rahoitus- ja investointiosaan. Muutosten kokonaisvaikutukset näkyvät esityslistan liitteen tulos- ja rahoituslaskelmassa.

Kaupungin vuoden 2026 talousarvion sitovuusmääräysten mukaisesti käyttötalousosassa sitova on toimielinten toimintakate. Jos toimintakatteen arvioidaan ylittyvän talousarvioon merkitystä, on muutos tuotava valtuuston käsiteltäväksi. Investoinneissa sitovia ovat hankkeiden tai hankeryhmien investointimenot ja –tulot bruttomääräisinä. Lisämäärärahatarpeet arvioidaan sitovuustasojen mukaisesti ja määrärahamuutokset talousarvioon tehdään talousarviovuoden aikana.

Lisämäärärahaesitykset on käsitelty sivistyslautakunnassa 21.4.2026, § 48, kaupunkirakennelautakunnassa 6.5.2026, § 91 ja konsernijaostossa 13.5.2026, § 60.

Vuoden 2026 alkuperäinen talousarvio on -2,5 milj. euroa alijäämäinen.

Tarkemmat tiedot asiasta löytyvät kokouksen esityslistalta.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 25.5.2026, mm. pelastusasemien myynti, vuoden 2026 talousarviomuutokset

Talousarviokehys vuodelle 2027 ja talousarvion valmisteluperiaatteet

Kaupunginhallitus 01.06.2026: Kaupunginhallitus hyväksyy vuoden 2027 talousarvion valmisteluperiaatteet tuloslaskelmatasolla ja antaa vuoden 2027 talousarvion laadintaa toimielimissä ohjaavan sitovan toimintakatekehyksen.

Kaupunginvaltuustossa 8.6.2026: hyväksyi esityksen

Talousarvion laadinnan lähtökohtana on kaupunginvaltuuston 17.11.2025 vahvistama Kuopio 2035 -strategia ja sitä konkretisoiva, valtuuston päätettäväksi 8.6.2026 tuleva Kukoistava Kuopio -strategiaohjelma, joka kokoaa tarkemmin valtuustokauden tavoitteisiin tähtäävät toimenpiteet.

Talousarviokehyksessä kaupunginhallitus määrittelee reunaehdot toimielimille talousarvion laatimiseksi. Talousarviokehyksen valmistelussa on hyödynnetty kaupungin talouden tilannekuvaa kuluvan vuoden ensimmäisessä osavuosikatsauksessa, kaupunginvaltuuston päätöstä kaupungin talouden tasapainotustyön euromääräisistä tavoitteista ja talouden tasapainotustyön linjauksista.

Vuoden 2027 kehykseen ovat vaikuttaneet mm. seuraavat tekijät:

- talouden tasapainotusohjelman euromääräiset tavoitteet sekä tasapainotustyön linjaukset kaupunginvaltuuston 20.5.2024 hyväksyminä
- kunta-alan palkkaratkaisu
- lainsäädännön muutosten vaikutukset palveluiden kysyntään ja järjestämiseen, jossa huomioitu valtiontalouden kehyslinjaukset
- kuntakohtainen veroennustekehikko
- valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton julkaisemat ennakkolaskelmat peruspalvelujen valtionosuudesta vuodelle 2027
- nettomäärältään n. 75 milj. euron investointiohjelman mukainen vaikutus kaupungin rahoitukseen ja tästä simuloidut rahoituskustannukset

Toimielinten alaiset palvelut ovat antaneet omat arvionsa toiminnan muutoksista ja määrärahatarpeista. Kehystarpeita on tarkasteltu toimialakohtaisissa neuvotteluissa kaupunginhallituksen puheenjohtajan johdolla. Koska tarpeet ylittivät merkittävästi kaupungin talouden kantokyvyn, on talousarviokehyksen valmistelussa jouduttu tekemään ratkaisuja, jotka ensisijaisesti turvaavat välttämättömät peruspalvelut sekä tukevat toimia, joilla luodaan mahdollisuuksia kaupungin kasvulle ja verotulokertymän vahvistumiselle.

Talousarviokehys on tiukka, mutta palvelutoiminnan nettomenoja kuvaava toimintakate kasvaa kuluvasta vuodesta. Kehykseen pääsemiseksi toimielinten on otettava varsinaisissa talousarvioesityksissään kantaa taloutta vakauttaviin tekijöihin, kuten:

- Toiminnan painopisteet ja kasvupanostukset: onko toimintoja toisin suuntaamalla mahdollisuus saavuttaa parempaa vaikuttavuutta
- Henkilötyövuosilisäykset: voidaanko henkilöstön osaamista hyödyntää uudella tavalla, ilman että henkilötyövuosia on tarpeen lisätä, eläköitymisen hyödyntäminen kaikessa henkilöstösuunnittelussa
- Toimintatuottojen kasvattaminen: vähintään 1,4 %:n inflaatiotason mukainen korotus on tuotava hintoihin niissä palveluissa ja tuotteissa, joissa kaupunki päättää hinnoista
- Tuottavuustavoitteen sisällyttäminen toimintaan: palvelujen ostoihin hyväksytään 2,5 %:n kustannusnousu, joka on peruspalvelujen hintaindeksi vähennettynä 1 %-yksiköllä, tietyille in-house -toimijoille ei hyväksytä hintojen nousua vuodelle 2027
- Kunnossapidon taso yleisillä alueilla ja liikuntapaikkapalveluissa

- Tekoälyn hyödyntäminen ja sen avulla saavutettava toiminnan muutos
- Omaisuuden myyntitavoitteet ja myynneille tehty konkreettinen suunnitelma
- Konsernituloutusten konkreettiset tavoitteet yhtiöittäin, yhtiöiden kyky jakaa vapaaseen omaan pääomaan kertyneitä voittovaroja kaupungille suhdannetilanteen vaikutuksia korjaavana toimenpiteenä selvitetään
- Työllisyydenhoidon palvelutoimenpiteiden ja niistä aiheutuvien kustannusten arviointi sekä työllistymistavoite, joka pienentää kaupungin rahoitusosuutta
- Mahdollisuudet karsia nykyistä palveluvalikoimaa esimerkiksi palvelun laajuuden, aukioloaikojen ja palveluverkoston suhteen

Valmistelun tuloksena koko kaupungin toimintakate vuodelle 2027 päätyy -336,1 milj. euroon. Muutos koko kaupungin osalta vuoden 2026 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna on +1,9 % ja toukokuun alussa kaupunginhallituksen käsittelyssä olleeseen talousennusteeseen verrattuna +2,7 %. Toimintakatekehys ei ole leikkaava, vaan kustannusnousuja hillitsevä ja tuottavuuden paranemiseen tähtäävä.

Sisältää sisäiset erät TA+M2026 KH 25.5.2026	TP 2025 M€	TA muutettu 2026 M€	Ennuste KH 4.5.2026 2026 M€	KEHYS 2027 M€	Muutos Ennuste/Kehys 2026/2027 M€	Muutos Ennuste/Kehys 2026/2027 %	
Vaalit	-0,6	0,0	0,0	-0,235	-0,200	571,4 %	
Tarkastustoimi	-0,3	-0,3	-0,3	-0,376	-0,032	9,3 %	
Strategia ja viestintä	-4,1	-3,3	-3,3	-3,470	-0,159	4,8 %	
Konsernijaosto	-18,1	-23,1	-23,0	-25,727	-0,990	4,3 %	*
Tilapalvelut, *taseyksikkö*	50,7	44,8	44,9	45,800	0,898	2,0 %	
Yrityspalvelu ja työllisyyspalvelu	-28,9	-35,7	-35,7	-38,067	-2,329	6,5 %	
Kaupunkiympäristö	-1,1	0,6	-0,9	-1,123	-0,212	23,3 %	
Työllisyysalue, *taseyksikkö*	0,0	0,0	0,0	0,000	0,000	0,0 %	
Sivistys	-251,3	-260,1	-260,1	-265,674	-5,617	2,2 %	
Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut	-48,6	-48,4	-48,7	-47,236	-0,265	0,5 %	*
TOIMINTAKATE KOKO KAUPUNKI	**-302,3**	**-325,7**	**-327,3**	**-336,106**	**-8,844**	**2,7 %**	
Verotulot	301,7	313,6	313,6	326,400	12,8	4,1 %	
Valtionosuudet	46,7	55,3	55,3	55,800	0,5	0,9 %	
Rahoituserät, netto	11,3	9,9	9,3	9,800	0,5	5,0 %	
VUOSIKATE	**57,4**	**53,2**	**51,0**	**55,894**			
Poistot	-60,3	-54,2	-54,2	-53,496			
Satunnaiset erät	0,0	9,1	9,1	0,000			
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-2,9**	**8,0**	**5,9**	**2,400**			

Vuoden 2027 verotulo- ja valtionosuusarvioissa on hyödynnetty Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön kuntakohtaisia ennakkolaskelmia, joihin on arvioitu kuntatalouteen kohdistuvat toimenpiteet vuodelle 2027. Kaupungin oma väestösuunnite, arviot työllisyystilanteen kehityksestä sekä veroperusteiden muutokset on sisällytetty talousarviokehykseen. Talouden tasapainotusohjelman verotulokasvun tavoitteeksi on asetettu 2,0 milj. euroa ja se on lisätty kehykseen. Kiinteistöveron veropohja-arvio on pidetty käytännössä kuluvan vuoden tasolla rakentamisen heikon suhdanteen vuoksi.

Talousarviokehys päätyy strategian toteutusohjelman kestävän talouden tavoitteiden mukaisesti 2,4 milj. euroa positiiviseen tulokseen vuonna 2027. Tunnusluku vuosikate % poistoista on kehyksessä tasoltaan 104,5 %, tavoitteena oleva 120 %:n taso poistoihin nähden pyritään saavuttamaan valtuustokauden loppuun mennessä. Tunnuslukujen arvot muuttuvat investointisuunnitelman ja poistolaskennan tarkentuessa, talousarviokehys antaa tavoitteelle minimitason.

Taloussuunnitelmakauden investointitaso on sopeutettava kaupunginvaltuuston hyväksymän tasapainotuslinjauksen mukaiseksi, n. 75 milj. euroon per vuosi. Investointisuunnitelma vuosille 2027-2030 tarkistetaan kesälomakauden jälkeen. Talousarviokehyksen vuosikatteen tuoma tulorahoitus vastaa likipitäen asetettua kestävän talouden tavoitetta, mikäli investointitaso kohoaa 75 milj. euroon. Kaupungin velkaantuneisuus on joka tapauksessa kasvamassa. Investoinneilla on lisäksi vaikutuksensa tulevien vuosien käyttömenoihin mm. tilakustannuksina ja katuverkon kunnossapidon kustannuksina.

Toimielimille annettava talousarvion laadintaohjeistus tarkennetaan viranhaltijatyönä. Toimielimien talousarvioesitykset sisältävät myös toimenpiteet valtuustoon nähden sitoviin tavoitteisiin sekä henkilöstösuunnitelman.

Toimielimien tulee esittää vuoden 2027 tuloarviot ja määrärahat ja keinot toimintakatetavoitteeseen pääsemiseksi talousarvion valmisteluaikataulun mukaisesti viimeistään 18.9.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2027 julkaistaan 5.10.2026, josta se etenee kaupunginhallituksen käsittelyyn 28.10. Kaupunginvaltuusto päättää veroprosenteista ja talousarviosta samassa kokouksessa 16.11.2026.

Linkki lisätietoihin. Linkki menee Kuopion kaupungin verkkosivuille:

Kuopion kaupunginhallituksen päätöstiedote 1.6.2026, mm. Talousarviokehys vuodelle 2027 ja talousarvion valmisteluperiaatteet

Kuopion kaupunginvaltuuston päätökset 8.6.2026, mm. vuoden 2026 talousarviomuutokset ja Kukoistava Kuopio -ohjelma

Vuosi 2027

Tähän tekstiä.

3. Usein kysytyt kysymykset

Jos Kuopion kaupungin talouden tilanne askarruttaa, voi siihen liittyviä kysymyksiä vastauksineen tarkastella verkkosivuilta. Listalle voi ehdottaa myös omaa kysymystäsi osoitteessa: verkkotoimitus@kuopio.fi.

Osa kysymyksistä ja vastauksista on koottu tähän asiakirjaan.

1. Miksi talouden tasapainotusta ylipäätään tehdään Kuopiossa?

Kaupungin strategiset tavoitteet ja valtuuston asettama hyvän elämän visiotavoite edellyttävät tervettä kuntataloutta. Taloudellisen kriisin partaalla on vaikea ylläpitää hyvää elämää. Kuopion talouden tilanne on vaikea, mutta ei tämän päivän Suomen kuntakentässä poikkeuksellinen. Vaikeaan tilanteeseen vaikuttavat esimerkiksi ikärakenteen muutos, eli vanheneva väestö ja vähäinen syntyvyys sekä valtionosuuksien heikentyminen hyvinvointialueiden perustamisen jälkeen.

Korjaamalla taloutta tasapainoon pystymme jatkossa kehittämään kaupunkia ja turvaamaan kuntalaisten palvelut.

Kuntien taloutta ja sen arviointia ohjaa lopulta myös Suomen kuntalaki. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevat kunnat joutuvat kriisikuntamenettelyyn, jossa taloudellista tilannetta tarkastellaan valtion toimesta.

2. Mitä tarkoittaa, kun Kuopio sanoo, että talouden tasapainotus tehdään avoimesti?

Kuopiota sitoo kuntalain mukaisesti läpinäkyvyys päätöksentekoon sekä päätöksenteon valmisteluun. Talouden tasapainotuksen prosessin etenemisestä on tiedotettu valmisteluvaiheessa säännöllisesti ja ennakoivasti. Asioista siis kerrotaan jo ennen kuin ne tulevat päätöksentekokäsittelyyn.

Osa avoimuutta on, että keskeiset taustamateriaalit on koottu yhteen ja ne ovat nähtävillä kaupungin verkkosivuilla.

3. Mitä tarkoittaa, kun Kuopio sanoo, että talouden tasapainotus tehdään asukkaita osallistaen?

Kuntalaisia kuullaan kaupungin tärkeissä päätöksissä ja osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet varataan erityisesti heille, joita asiat suoraan koskevat. Kaupunki on tiedottanut prosessin aikana tilanteista, joissa asukkaat ovat saaneet vastata kyselyyn talouden tasapainotuksesta.

Kuntalaisilla on aloiteoikeus. Lisäksi on järjestetty ja järjestetään myös keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, sekä toteutetaan kyselyjä asukkaiden mielipiteistä.

Kuopiossa toimii myös vammaisneuvosto, vanhusneuvosto, nuorisovaltuusto sekä lapsiparlamentti, joiden kautta asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen suunnitteluun. Kaupunki on asukkaidensa yhteisö.

4. Miksi Kuopio halusi alun perin tehdä kuntaliitoksia, jotka kiihtyivät erityisesti 2010-luvulla?

Kuntaliitokset ovat syntyneet Kuopioon liittyneiden kuntien aloitteista. Kuopion kaupunki ei ole omatoimisesti käynnistänyt yhtään kuntaliitosmenettelyä. Liittyneet kunnat ovat kunkin kunnan osalta valtuustonsa päätöksellä ryhtyneet kuntaliitosmenettelyyn. Aloitteiden taustalla on monissa tapauksissa ollut huolta kunnan taloudesta ja kyvystä järjestää palveluita asukkailleen itsenäisenä kuntana.

Kuopio on omasta puolestaan tehnyt kuntaliitokset, jotta se on kasvanut strategiansa mukaisesti ja noussut Suomen suurimpien kaupunkien joukkoon. Kuopio on myös halunnut ottaa vastuuta liittyneiden kuntien asukkaista ja elinkeinojen kehityksestä.

5. Miksi Kuopio viestii osasta asioista myös kovin iloisesti, vaikka samalla käynnissä on taloudellinen kriisi ja esimerkiksi monille tärkeitä kouluja esitetään lakkautettaviksi?

Kuopiossa asuu lähes 125 000 ihmistä, jotka käyttävät hyvin erilaisia kaupungin palveluita. Näistä palveluista viestitään tämän vuoksi erilaisille kohderyhmille. Osa asioista on positiivisia ja liittyy esimerkiksi kaupungin elinvoiman lisääntymiseen. Viestinnän avulla voidaan esimerkiksi tehdä kaupunkia houkuttelevammaksi, jolloin kaupunkiin voidaan saada lisää asukkaita ja yrityksiä, jotka viime kädessä muodostavat pohjan kaupungin verokertymään.

Talousasiat ovat yksi kaupungin tällä hetkellä ajankohtainen viestittävä aihealue, mutta kaupungissa tapahtuu samaan aikaan myös paljon positiivisia asioita, mistä kuntalaisten on hyvä olla tietoisia.

6. Miksi kouluja ylipäätään esitetään lakkautettaviksi?

Kuopiolaisten lasten ja nuorten määrä on vähenemässä. Ennusteen mukaan vuonna 2030 peruskoulun aloittaa 961 kuopiolaista lasta. Koulun aloittavia oppilaita on tuolloin 8,3 % nykyistä vähemmän. Lisäksi ikäluokkien kutistuminen pienentää Kuopion kaupungin saamia valtionosuuksia. Kun lasten määrä vähenee, koulutus täytyy järjestää entistä pienemmällä rahamäärällä.

Lasten ja nuorten määrä ei kuitenkaan ole vähentynyt tasaisesti koko kaupungin alueella. Keskustaajaman alueella lasten määrä kasvaa. Kaupungissa on tällä hetkellä noin 11 000 perusopetusoppilasta, ja kaupungin on tarkasteltava tilannetta kaikkien lasten kannalta.

Laadukkaiden palveluiden tuottaminen vaatii myös toimintaan sopivia ja tehokkaita toimitiloja, jotka ovat samalla terveellisiä ja turvallisia. Panostuksesta huolimatta koulujen korjausvelka on kasvanut ja osa kouluista on elinkaarensa lopussa. Niiden peruskorjaus tai uusinvestointi ei ole järkevää, mikäli koulussa on vähän oppilaita, oppilasmäärä on vähenevä ja oppilaat on mahdollista kuljettaa toiseen kouluun ilman, että oppilaan koulumatka pitenee kohtuuttomasti aiemmasta. Näissä tilanteissa kaupunki luonnollisesti toimii perusopetuslain mukaisesti.

Kouluverkkoon esitetään muutoksia, jotta opetuksen laatu (esim. opetusryhmien koko ja oppilaan tuki) on mahdollista säilyttää. Näin pyritään varmistamaan, että oppilaiden sivistykselliset perusoikeudet toteutuvat samalla tavalla koko kaupungin alueella, kaikissa kouluissa. Kouluverkon säästöt näkyvät myös säästöinä opetuksen järjestämisen hallinnossa, kun yksiköiden määrä vähenee.

Perusopetus ja varhaiskasvatus ovat kaupungin taloudesta leijonanosa. Kaupunki ei voi saada talouttaan kuntoon ilman, että tasapainotus koskee myös kouluja ja päiväkoteja. Muutoksista huolimatta kaupunki tarjoaa lainmukaiset ja laadukkaat palvelut kaikille lapsille ja nuorille.

7. Miksi kaupunki viestii asioista ennen kuin päätökset ovat valmiita?

Päätöksenteko esimerkiksi säästötoimenpiteiden suhteen noudattaa normaalia kuntapäätöksenteon reittiä, jossa viranomaisvalmistelun pohjalta päätöksiä tekevät kuntalaisten äänestämistä päättäjistä muodostetut lautakunnat, kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto.

Eri toimielinten kokousten asialistat ovat julkisia noin viikkoa ennen kokouksen pitämistä. Kaupunki pyrkii tiedottamaan päätettäväksi tulevista asioista, joiden ennakoidaan kiinnostavan kuntalaisia ja mediaa hieman ennen tai yhtä aikaa kuin kokousten asialistat julkaistaan. Näin noudatetaan avoimuuden periaatetta.

8. Miksi Kuopio investoi kuitenkin joihinkin osa-alueisiin paljon, vaikka kouluja esitetään lakkautettaviksi?

Investoinnit kohdistuvat moniin erilaisiin osa-alueisiin. Ne voivat olla katujen rakentamista, siltojen peruskorjausta, muun infran rakentamista, ylläpitoa ja korjaamista. Osa investoinneista liittyy uusien palvelujen luomiseen.

Investointien taustalla on suunnitelmia ja laskelmia, joiden avulla arvioidaan investointien vaikuttavan positiivisesti kuopiolaisten hyvinvointiin.

Viime vuosina myös suuri osa investoinneista on kohdistunut Kuopion kouluverkkoon sekä päiväkoteihin. Näitä investointeja on tehty asukkaiden tarpeiden mukaisesti sekä keskustaajaman alueelle että maaseudulle.

Myös investoinnit ovat talouden tasapainotuksen kohteena ja investointitasoa madalletaan aiemmasta.

9. Miksi kaupunki maksoi noin 50 M€ Luolan rakentamisesta, vaikka samaan aikaan kouluja joudutaan lakkauttamaan?

Kaupungin talouden epätasapainossa on kyse vuotuisten käyttömenojen määrästä sekä niiden kasvuvauhdista. Käyttömenoja ovat palvelujen, kuten vaikkapa perusopetuksen, tuottamiseen tarvittavat menot. Näitä menoja ovat mm. henkilöstön palkat, erilaiset hankinnat, toimitilojen sähkö, lämmitys ja siivous. Menot kaupunki kattaa saamillaan verotuloilla ja valtionosuuksilla sekä palveluista perittävillä maksuilla. Kaupungin talous toimii talousarvion puitteissa, kalenterivuosittain. Talousarviosta päättää vuosittain kaupunginvaltuusto.

Talouden tasapainoon saattamiseksi, on tulojen ja menojen suhde saatava pysyvästi kestävälle uralle.

Savilahden Luola on investointi, jonka taloudellinen vaikutus ulottuu kymmenille vuosille. Investointihankkeen kokonaishinnalla ei ole suoraa yhteyttä kaupungin eri palvelujen päivittäisiin menoihin. Investointihankkeen koko ei suoraviivaisesti syö palveluihin käytettävissä olevaa euromäärää. Ja päinvastoin: jos investointi jätetään toteuttamatta, se ei lisää vastaavasti palveluihin käytettäviä menoja. Koulujen lakkautusesityksiltä ei olisi vältytty, vaikka Luola olisi jäänyt rakentamatta. Kaupungin on kyllä pidettävä huolta, että sen vuosittaisista investointisuunnitelmista ei

muodostu euromääriltään liian suuria. Taloudenhoidon kannalta kantokykyyn nähden liian suuri investointikuorma johtaa lisääntyvään velkaantumiseen ja sitä kautta mm. kasvaviin korkomenoihin.

Tätä tilannetta voidaan verrata ihmisen omaan henkilökohtaiseen talouteen, jossa arjessa juoksevat menot, kuten ruoka, vuokra, sähkö jne. hoidetaan esim. palkka- tai eläketuloilla. Lähtökohtaisesti emme mitoita menoja niin, että ne jatkuvasti ylittävät tulot. Samalla, jos teemme elämänmittaisia hankintoja, vaikkapa ostamme oman kodin, harvalla on mahdollisuus maksaa sitä yhdellä kertaa omilla säästöillään. Rahoitamme meille tärkeän investoinnin ottamalla lainaa, jonka määrän harkitsemme taloudellisten voimavarojemme mukaan.

Savilahden Luolassa on katsottu, että Hyvän elämän pääkaupunki -vision tavoitteet toteutuvat kokonaisvaltaisesti, palvellen laajaa käyttäjäkuntaa. Luola toimii alueen väestönsuojana, tapahtumakeskuksena sekä liikuntakeskuksena kaikille kuopiolaisille ja erityisesti alueen oppilaitoksille.

10. Miten Kuopio voi strategiassaan sanoa olevansa "Hyvän elämän pääkaupunki", kun palveluita lakkautetaan?

Kuopio on matkalla hyvän elämän pääkaupungiksi, visio tähtää vuoteen 2030. Tätä ennen on olennaista saada talous kuntoon, jotta tämä lupaus voidaan lunastaa. Kaupungin strategiset tavoitteet ja valtuuston asettama hyvän elämän visiotavoite edellyttävät tervettä kuntataloutta. Taloudellisen kriisin partaalla on vaikea ylläpitää hyvää elämää.

Joitakin palveluita muutetaan, jotta voidaan tarjota laadukkaita palveluita kaikille.

Kuopion talouden tilanne on vaikea, mutta ei tämän päivän kuntakentässä poikkeuksellinen. On tärkeää myös muistaa, että talouden tasapainotuksen jälkeenkin moni asia on kaupungissamme edelleen hyvin.

11. Kuopio sanoo olevansa lapsiystävällinen kunta, miten näin voi olla, vaikka kouluja esitetään lakkautettavaksi? Miksi lapsista säästetään?

Lapsiystävällinen kunta –toiminta tarkoittaa sitä, että kaikissa muissakin kaupungin palveluissa kuin päiväkodeissa ja kouluissa otetaan huomioon lapset ja nuoret. Tärkeää on myös järjestää koko kaupungin tasolla sellaista opetusta, joka on laadukasta tasapuolisesti kaikille.

Mikäli kouluja ei lakkauteta ja kiinteistöistä ei luovuta, vastaavat säästöt on toteutettava kaikissa Kuopion kouluissa henkilöstömenoista. Kun opetus on järjestettävä pienemmällä opettajamäärällä, opetusryhmien kokoa joudutaan kasvattamaan ja oppilaan tukea vähentämään. Kouluverkkoon esitetään muutoksia, jotta opetuksen laatu (esim. opetusryhmien koko, oppilaan tuki) on mahdollista säilyttää korkealla tasolla. Tarvittavien leikkausten suuruusluokka on sellainen, ettei sitä saada ratkaistua materiaali-, laite-, kuljetus- tai ruokakustannusten vähentämisellä.

Kyse on lasten sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumisen huolehtimisesta.

12. Keskusta-aluetta kehitetään paljon. Miten maaseutualueita kehitetään ja miten siinä kuunnellaan paikallisia asukkaita?

Kuopion maaseutuohjelma 2022–2030 on maaseutupolitiikan työväline, joka sisältää yhdessä maaseudun toimijoiden kanssa määritellyt tavoitteet ja toimenpiteet Kuopion maaseutualueiden kehittämiseksi. Kuopion maaseutuohjelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 16.5.2022.

Maaseutuohjelma täsmentää ja toteuttaa Kuopio 2030-strategiaa ja noudattelee sen rakennetta. Maaseutuohjelman toteutumisen seuranta tehdään kerran vuodessa.

Kaupungin kehittäminen pohjautuu sen arviointiin, mistä saadaan paras hyöty koko kaupungille. Etusijalla ovat hankkeet, jotka tuovat tuloja. Näin saadut varat hyödyttävät kaikkia kaupungin asukkaita, myös maaseudulla asuvia. Kehittämistä suunnataan suoraan myös maaseutualueille.

Maaseutualueet ovat erilaisia Kuopiossa. Osa maaseutualueista kasvaa ja palveluita sekä kehittämistä on suunnattu erityisesti sinne. Tahkon matkailualue Nilsiässä on ollut kaupungin investointipanoksissa merkittävässä roolissa.

Kaupungin palveluksessa on äskettäin aloittanut maaseutualueiden kaavoittaja-arkkitehti, jonka tehtävänä on maaseutualueiden kaavoituksesta ja kaavoituksen ajantasaisuudesta huolehtiminen. Tämä on nimenomaan lisäkehittämisen panostus maaseutumaisen asuminen ja elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Kaavaprosesseissa asukkailla on hyvä mahdollisuus osallistua alueensa kehittämiseen.

Entisillä kuntaliitosalueilla on myös pitäjäraadit. Ne toimivat paikallisesti kaupungin kokonaan rahoittamana, ja voivat kohdentaa kaupungin talousarviosta saamaansa rahaa oman alueensa kehittämiseen. Vastaavaa ei keskustaajamassa tai muilla alueilla kaupungissa ole. Kaupunginhallitus ja virkajohto on myös kiertänyt maaseutualueita, ja yleisötilaisuuksissa kuullut asukkaiden toiveita ja näkemyksiä.

Kaupunki on myös päättänyt osallistua maaseutualueiden valokuituyhteyksien rakentamisen kustannuksiin alueilla, joilla yhteydet eivät ole rakentumassa markkinaehtoisesti. Tämä toteutuu vain maaseutualueille.

Kaupunki on säännönmukaisesti rahoittamassa maaseutualueiden ja kylien erilaisia kehittämishankkeita, mitä kautta onkin saatu useita hyviä asioita toteutumaan. Nämä rahoitusmahdollisuudet eivät yleensä ole kaupunkikeskustan käytössä vaan voivat kohdentua vain maaseudulle.

Maaseutualueilla on myös monia kohteita, jotka saavat kaupungilta säännönmukaista, vastikkeetonta yleisavusta. Asukkaiden oma aktiivisuus kannattaa.

Maaseutualueiden investoinnit ovat perustuneet mm. kuntaliitossopimuksessa mainittuihin hankkeisiin. Tällaisia ovat olleet mm. Karttulan keskustan hanke, kantatien 77 yhdistetty jalankulku- ja pyöräilytie Siilinjärven Hamulan ja Maaningan Kinnulanlahden välillä ja Käärmelahdelle johtava yhdistetty jalankulku- ja pyöräilytie. Nämä kaikki ovat hankkeita, jotka on toteutettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Juankosken liittyessä lisäksi Juicen tori ja Pikonniemen uimaranta olivat liitossopimukseen kirjattuja kohteita.

Katujen ja yleisten alueiden investoinnit on usein kohdistettu niihin kohteisiin, jotka ovat vaatineet korjaamista kadun alla olevan infran takia, esimerkiksi useat hankkeet erityisesti Nilsiässä ja Juankoskella. Investointeja on toteutettu myös kaduille, jota ovat vaatineet liikenteellisiä muutoksia mm. Matintien linja-autojärjestelyt.

Investointikohteina on myös elinkeinoa edistävät hankkeet, kuten Tahkolle rakentuva infra ja Karttulan Teollisuustie. Yhteishankkeena ELY-keskuksen kanssa on toteutettu lisäksi mm. Pajulahden yhdistetty jalankulku- ja pyöräilytie kuten myös Muuruvedellä sekä yhdistetty jalankulku- ja pyöräilyväylä välillä Pellesmäki – Hiltulanlahti.

Vuosina 2020 – 2024 on toteutettu mm. seuraavia hankkeita:

Juankoski
Pikonniemen uimarannan peruskorjaus 2021, 121 847 €
Hyppyrimäen korttelileikkipaikan kunnostus 2023, 29 169 €
Juankoski paloasema

Vesikaton korjaaminen 2022, 30 000 €
Jäähdytyksen rakentaminen toimisto- ja taukotiloihin 2022, 145 000 €
Juankoski terveyskeskus

Sisäilmakorjaukset (inv.) 2019-2023, 430 000 €
Toimistotilojen muutos 2019, 20 000 €
Röntgentilojen muutos 2021, 32 000 €
Sprinkleri 2021-2022, 215 000 €
Juankoski tuotantokeittiö

Koneiden uusinta 2019-2022, 220 000 €
Juankoski palvelukeskus Iivola

Tilojen kunnostus ja olosuhdekorjaukset 2018-2023, 1 174 000 €
Juankoski Hevoshaan toimintakeskus

Tilojen kunnostus ja olosuhdekorjaukset 2018-2022, 109 500 €
Juankoski päiväkoti

Päiväkoti-investointi 2018, 2 700 000 €
Aurinkosähköjärjestelmä 2022, 26 000 €
Juankoski Ruukinkoulu

Olosuhdekorjaukset 2018-2023, 155 000 €
Tilojen kunnostus ja päivityskorjaukset 2022-2023, 233 000 €
Juankoski Juantehtaan koulu

Olosuhdekorjaukset 2018-2023, 220 000 €
Juankoski Muuruveden koulu

Olosuhdekorjaukset 2018-2019, 40 000 €
Rakenne- ja rakennusosakorjaukset 2018-2020, 37 000 €
Juankoski Seurantalo

Olosuhdekorjaukset 2018, 30 000 €
Kattokorjaus 2019, 25 000 €
Juankoski yritystalo

Vauriokorjaukset 2021-2022, 190 000 €

Juankoski Vanha Valimo

Rakennekorjaukset 2018-2020, 32 500 €
Automaation uusinta 2020, 24 000 €
Olosuhdekorjaukset 2019, 25 000 €
Juankoski Puukkomäen jäteasema

Rakennekorjaukset 2018-2019, 30 000 €
Juankoski virastotalo

Tilapäivitykset 2020-2021, 38 000 €

Kaislastenlahti
Von Wrightin koulu ja päiväkoti
Von Wrightin koulu ja päiväkoti 2020, 7 648 000 €
Von Wrightin päiväkodin vuokratila 2024, 1 356 768 €

Karttula
Lestitien ja Teollisuustien saneeraus 2020, 292 684 €
Syvänniemi ja Pihkainmäen tontit 2021, 579 088 €
Karttula paloasema

Rakennekorjaukset 2018-2021, 46 000 €
Automaation uusinta 2022, 13 000 €
Karttula terveysasema

Olosuhdekorjaukset 2018-2023, 152 000 €
Rakenne- ja tilamuutoskorjauset 2020-2022, 285 000 €
Karttula Pihkainmäen koulu

Olosuhdekorjaukset 2020-2023, 508 000 €
Pihan parannuskorjaukset 2018-2019, 30 000 €
Rakennekorjaukset 2020, 25 000 €
Automaation- ja lämmöntuotannon uusinta 2024, 180 000 €
Keittiön korjaukset 2021, 52 000 €
(Karttulan Kissakuusen koulu ja päiväkoti)

Uudisrakennus 2016, 12 190 000 €
Karttula Syvänniemen päiväkoti ja koulu

Uudisrakennus 2022 (vuokrakohde) 2 790 645 €

Maaninka
Käärmelahden Hallitie 2021, 97 377 €
Maaningan kaukalo ym. 2023, 76 812 €
Maaninka palokalustohalli

Sisätilapäivitykset 2018-2020, 62 200 €
Automaatiopäivitys 2024, 15 000 €
Olosuhdekorjaukset 2024, 28 000 €
Maaninka terveysasema

Olosuhdekorjaukset 2020-2021, 234 000 €
Lämmönjakokeskuksen uusinta 2020, 11 500 €
Maaninka Ollinniemen palvelukeskus

Tekniikkakorjaukset 2018-2024, 658 000 €
Rakennekorjaukset 2020-2021, 85 000 €
Maaninka Käärmelahden koulu

Ylläpitokorjaukset 2024, 50 000 €
Maaninka Pulkonkosken koulu

Salin lattiauusinta 2018, 18 000 €
Rakenne- ja olosuhdekorjaukset 2018-2022, 44 000 €
Pyöräkatos 2019, 18 000 €
Maaninkajärven koulu

Rakenne- ja olosuhdekorjaukset 2018-2024, 263 000 €
Tekniikkakorjaukset 2018-2024, 414 000 €
Maaninka urheilu- ja nuorisotalo

Peruskorjaus 2019, 2 736 505 €
Tekniikkakorjaus 2022, 19 000 €
Esikoulun tilat 2023, 22 000 €
Maaninka virastotalo

Tekniikka- ja rakennekorjaukset 2018-2024, 863 800€
Olosuhdekorjaukset 2022, 253 000 €
Omatoimikirjaston muutokset 2021, 64 000 €
Maaninka Jukolan toimintakeskus

Tilamuutokset 2018-2020, 68 000 €
Maaninka vuokrapäiväkoti 2018, 1 988 900 €

Muuruvesi
Muuruveden keskustie 2022, 1 151 811 €

Nilsiä- Tahko
Tahkomäentie (kaupungin osuus) 2022, 137 455 €
Nilsiän Mäntyrinteen leikkipaikan peruskorjaus 2023, 65 255 €
Nilsiän katujen rakentaminen (kesken): Matintie, Paavontie, Tiirantie ja Koulupolku 2023, 194 687 €
Tahkon keskusta (kesken) 2023, 44 448 €
Rantapuiston lähiliikuntapaikan peruskorjaus (kesken) 2023, 55 988 €
MT 577, Nilsiäntien kiertoliittymä (kesken) 2023, 30 834 €
Edellä mainittujen Nilsiän kohteiden osalta huomioitavaa: Näihin kohteisiin on toistaiseksi kirjautunut vain vähän kustannuksia, joten kokonaiskuva ei ole vielä kattava.

Nilsiä terveysasema

Rakennekorjaukset 2023-2024, 30 300 €

Tekniikkalisäys, jäähdytys 2020-2022, 56 000 €
Nilsiä palvelukeskus

Olosuhdekorjaukset 2018-2024, 1 102 500 €
Tekniikka- ja rakennekorjaukset 2018-2023, 288 900 €
Nilsiä toimintakeskus

Tekniikka- ja rakennekorjaukset 2020, 38 000 €
Nilsiä Manttu

Rakennekorjaukset2019-2024, 138 000 €
Nilsiä yhtenäiskoulu

Tekniikka- ja rakennekorjaukset 2018-2024, 920 400 €
Olosuhdekorjaukset 2018-2021, 1 451 900 €
Viipalerakennus 2020, 984 700 €
Nilsiä Palonurmen koulu ja päiväkoti

Tekniikkakorjaukset 2018-2020, 25 500 €
Nilsiä Pajulahden koulu

Olosuhdekorjaukset 2018, 36 000 €
Piha-alueen kunnostus 2019-2023, 142 000 €
Nilsiä Halssin kenttä huoltorakennus

IV-koneen vaihto 2019, 14 000 €
Nilsiä urheilutalo

Tekniikka- ja rakennekorjaukset 2020-2023, 142 200 €
Salin lattian uusinta 2020, 195 000 €
Nilsiä virastotalo

Tekniikka- ja rakennekorjaukset 2020-2023, 396 300 €
Olosuhdekorjaukset 2020, 75 000 €
Nilsiän vuokrapäiväkoti 2019, 2 382 000 €

Riistavesi
Riistaveden monitoimijatalo 2023, 13 990 910 €

Vehmersalmi
Vehmersalmi paloasema

Autohallin oviuusinta 15 600 €
Vehmersalmi terveysasema

Olosuhdekorjaukset 2022, 12 000 €
Jäähdytys 2021-2022, 28 300 €
Vehmersalmi päiväkoti

Peruskorjaus koulusta päiväkodiksi 2020, 1 849 150 €

Vehmersalmen yhtenäiskoulu

Tekniikka- ja rakennekorjaukset 2019-2023, 64 900 €
Olosuhdekorjaukset 2019-2023, 131 000 €
Nuorisotilan muutokset 2023, 33 600 €

13. Miksi Kuopio ei säästöissään kohtele maaseutualueita ja keskusta-alueita yhdenvertaisesti?

Kaupunki kohdentaa säästötoimenpiteitä huolellisen vaikutusarvion pohjalta siten, että niiden haitalliset vaikutukset olisivat mahdollisimman pienet ja ne kohdistuisivat mahdollisimman pieneen määrään kaupungin asukkaita. Säästön kohdentumista ei määritä se, onko kysymyksessä maaseutu tai keskusta-alue. Lakisääteiset oikeudet turvataan kaikissa tilanteissa.

Kuopion kaupungilla on maaseutuohjelma, joka määrittää maaseudun kehittämistä. Maaseutualueita kehitetään suunnitellusti ja myös maaseutualueille on tehty viime vuosina investointeja. Investoinneissa otetaan huomioon myös suhteellista väkilukua keskusta-alueiden ja maaseutualueiden välillä.

Kaupungissa asuvat joutuvat toisaalta osaltaan pohtimaan toisenlaisia haasteita, kuten asumisen hintaa vaikkapa tonttien tai asunnon kokoon nähden, liikenteen hälyä tai rikkumattoman luonnon rauhan puutetta. Keskusta-alueiden oppilailla koulut ovat suuria. Kaupunki joutuu ottamaan huomioon myös edellytykset turvata rauhallinen ja turvallinen opiskeluympäristö myös heille. Esitetyistä kouluverkkomuutoksista huolimatta maaseudun koulut ovat pienempiä kuin keskustaajaman koulut.

Viime vuosina myös suuri osa investoinneista on kohdistunut Kuopion kouluverkkoon sekä päiväkoteihin. Näitä investointeja on tehty asukkaiden tarpeiden mukaisesti sekä keskustaajaman alueelle että maaseudulle.

14. Miksi maaseutualueen lasten oikeudet ovat Kuopiossa vähempiarvoisia kuin kaupungissa asuvien?

Kaikki lapset ovat samanarvoisia Kuopiossa. Jokaisella lapsella on oikeus laadukkaaseen ja monipuoliseen opetukseen katsomatta siihen, missä lapsen koti on. Kun Kuopio joutuu nyt sopeuttamaan talouttaan, toimet tulevat koskettamaan kaikkia kaupunkilaisia.

Nyt esitetyt Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkautukset ovat valtuuston päättämän talouden tasapainotusohjelman periaatelinjausten mukaisia. 2-opettajaiset koulut ovat liian pieniä, jotta niissä voidaan tarjota laadukasta perusopetusta ja kaupunki haluaa varmistaa, että lasten sivistykselliset perusoikeudet toteutuvat myös näiden koulujen oppilaille. Oppilaita ehdotetaan kuljetettavaksi lähellä oleviin alueen muihin kouluihin. Oppilaita ei olla esittämässä kuljetettavan kaupungin keskustaan.

15. Milloin ja kuka näistä säästöistä ja leikkauksista päättää?

Kuopion kaupungin valtuusto on jo keväällä hyväksynyt talouden tasapainotuksen ohjelman, jota toimeenpannaan seuraavien vuosien aikana. Tavoitteena on tasapainoinen talous vuonna 2027, mikä vaatii yhteensä 35 M€ vuosittaiset, pysyvät säästöt seuraavalle kolmelle vuodelle. Pysyvillä säästöillä tarkoitetaan sitä, että kyseessä ei ole kertaluontoinen säästö, vaan 35 miljoonaa euroa on poissa vuosittain kaupungin budjetista.

Päätöksenteko asian suhteen noudattaa normaaleja kuntapäätöksenteon reittiä, jossa viranomaisvalmistelun pohjalta päätöksiä tekevät kuntalaisten äänestämistä ehdokkaista muodostetut lautakunnat, kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto.

Nyt esitetyt Pulkonkosken ja Palonurmen koulujen lakkautukset ovat täysin valtuuston päättämän talouden tasapainotusohjelman periaatelinjausten mukaisia. Talousarvioraamin päättämisen yhteydessä kaupunginhallitus päätti asettaa lisäksi kohdentamattoman säästövelvoitteen Kasvun ja oppimisen palvelualueelle, joka on kohdennettava johonkin jo vuodelle 2025.

16. Miten minä voin vaikuttaa niihin päätöksiin mitä nyt tehdään?

Kuopion kaupunki kuuntelee mielellään asukkaitaan. Talouden tasapainotuksen tiimoilta toteutettiin laaja asukaskysely keväällä 2024. Kuntalaiskyselyitä toteutetaan myös esimerkiksi jokaisen verkostopäätösesityksen kohdalla (ks. esim. Esitys kouluverkon sopeuttamisesta osana Kuopion kaupungin tasapainotusohjelmaa)

Kaupunginjohtaja Soile Lahti on todennut, että hän toivoo yhä, että toimien kritisoinnin yhteydessä esiin nostetaan realistisia korvaavia vaihtoehtoja, joilla kaupungin talous saadaan tervehtymään.

Kaikilla kuntalaisilla on oikeus tehdä kuntalaisaloitteita: Kuntalaisaloite – Kuopio.

Avointa palautetta kaupungille voi antaa osoitteessa: www.kuopio.fi/palaute

Tuleviin Kuopion asioihin voi vaikuttaa myös äänestämällä kuntavaaleissa, jotka järjestetään seuraavan kerran keväällä 2025.

17. Mitä muuta kaupunki aikoo tehdä talouden parantamiseksi kuin vain leikata palveluja?

Palveluverkon säästöjen lisäksi kaupunki tavoittelee säästöjä myös muualta. Todellisuus on kuitenkin se, että säästöjä on löydettävissä eniten palvelutuotannosta, koska siihen kaupunki myös käyttää eniten rahaa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä talouden tasapainotuksen ohjelmassa on säästöjä myös investoinneista. Tämän lisäksi säästöjä kohdentuu palveluprosesseihin sekä hallintoon (esim. avustukset, palveluprosessien digitalisaatio sekä hallinto ja organisointi). Myös kaupungin omaisuutta ja konsernirakennetta tarkastellaan ja kaupungin henkilöstömenoja leikataan. Kaupungin henkilöstöstä noin 75 % on kasvun ja oppimisen palvelualueella.

Kaupunki on myös päättänyt nopeista äkkijarrutustoimenpiteistä talouden tilanteeseen liittyen: Kaupungin talouteen äkkijarrutus – pikaisilla toimenpiteillä tavoitteena säästää lähes 6 M€ – Kuopio

Tarkempiin talouden tasapainotuksen ohjelman lukuihin voi tutustua: Palveluissa esille nousseita säästökohteita (oncloudos.com)

Tasapainotustoimenpiteillä tavoitellaan 35 miljoonan euron taloudellisia vaikutuksia suunnittelukauden 2027 loppuun mennessä. Tasapainotustarve jatkuu myös valtuustokauden jälkeen, minkä vuoksi on tärkeää sitoutuminen valtuustokausien yli.

Talouden tasapainotusohjelman linjausten konkreettisesta täytäntöönpanosta ja yksittäisistä toimenpiteistä päätetään talousarviovalmistelussa ja muissa mahdollisissa yhteyksissä lainsäädännön ja kaupungin hallintosäännön mukaisin päätöksentekovaltuuksin.

Mikäli tasapainotusohjelman seurannan yhteydessä osoittautuu, että päätetyt toimenpiteet eivät riitä talouden tasapainon saavuttamiseksi, säästökeinoja joudutaan arvioimaan uudelleen. Ratkaisut eivät voi olla äkillisiä, kertaluonteisia säästöjä, vaan pysyviä, rakenteellisia muutoksia. Palveluiden tuottamisen kustannusten ja sisällön tulee vastata paremmin sitä rahamäärää, jonka mm. kuntalaisten verotus vuosittain tuo kaupungille.

18. Nouseeko kunnallisveroprosentti?

Valtuusto ei ole päättänyt tällä hetkellä veronkorotuksista. Asiaa tarkastellaan talouden tasapainotuksen edetessä syksyn 2024 aikana. Kuntien tulee ilmoittaa seuraavan vuoden veroprosentit aina marraskuussa.

19. Eikö kaupunki voi vain ottaa lisää velkaa?

Ei. Taloutta on tasapainotettu jo vuosien ajan ottamalla lisää velkaa, mutta se ei ole kestävä ratkaisu. Velka kertyy lopulta maksettavaksi kuopiolaisille lapsille. Velkaantumisen pysäyttäminen on vastuullista taloudenpitoa.

20. Entä jos ei tehdä mitään säästöjä?

Valtiovarainministeriö on todennut, että erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevat kunnat joutuvat kriisikuntamenettelyyn. Se, että mitään ei tehdä, ei ole vaihtoehto. Sopeutusratkaisut ovat kiistatta vaikeita ja ne epäilemättä sattuvat heihin, jotka toimien kohteena ovat. Tämänkin vuoksi Kuopion kaupunki toivoo, että toimien kritisoinnin yhteydessä esiin nostetaan realistisia korvaavia vaihtoehtoja, joilla kaupungin talous saadaan tervehtymään.

Terve talous on kuntalaisten hyvinvoinnin ja palveluiden tarjoamisen perusta.

21. Kehen minä voin olla yhteydessä, kun minulla on tästä aiheesta kysyttävää ja haluan antaa palautetta tai nostaa esiin nykyiset suunnitelmat korvaavia vaihtoehtoja?

Jos haluat antaa palautetta Kuopion kaupungille, tehdä kysymyksiä tai toimenpide-ehdotuksia, tee se yleisen palautepalvelun kautta.

On tärkeää myös seurata Kuopion kaupungin viestintää sen verkkosivuilla sekä sosiaalisen median kanavissa – näissä kanavissa kaupunki julkaisee esimerkiksi tarkemmat tiedot keskustelutilaisuuksista talouden tasapainotukseen liittyen sekä kyselyjä, joihin voi vastata ja jättää mielipiteensä.

22. Mitä ovat valtionosuudet ja miten ne vaikuttavat Kuopion talouteen?

Valtionosuudet ovat valtion myöntämää rahoitusta kunnille. Niiden tarkoituksena on tasoittaa kuntien välisiä eroja asukkaiden palveluiden järjestämisessä, jotta kaikilla kunnilla olisi mahdollisuus tarjota laadukkaat peruspalvelut asukkailleen.

Valtionosuutta kohdennetaan lakisääteisiin peruspalveluihin, kuten opetukseen. On kuitenkin huomattava, että valtionosuudet eivät kata palvelujen kustannuksia läheskään täysimääräisesti, vaan kunnalla on aina oma vastuunsa rahoituksesta, pääosin verotuksen kautta.

Valtionosuusrahoituksen määrä perustuu laskentatekijöihin, kuten asukaslukuun ja erilaisiin olosuhdetekijöihin, mm. asukastiheyteen ja vieraskielisyyteen. Valtionosuudet tulevat kunnalle osaksi verorahoitusta ja kunnat päättävät itse valtionosuuksien käytöstä.

Hyvinvointialueuudistus vaikutti merkittävästi kuntien valtionosuuksiin, kun sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyivät vuoden 2023 alusta kunnista hyvinvointialueiden vastuulle. Vielä vuonna 2022 Kuopio on sai valtionosuuksia yli 240 miljoonaa euroa, tänä vuonna enää noin 34 miljoonaa. Tuossa vaiheessa Kuopion taloudesta siirtyi myös kustannuksia lähes 500 miljoonaa. Nykyisten valtionosuuksien laskenta perustuu hyvin vahvasti nuorempien ikäluokkien kokoon.

Valtionosuusjärjestelmää ollaan uudistamassa, mutta vast'ikään kerrottiin, että uudistus tulee lykkääntymään.

Lisätietoja valtionosuuksista löydät mm. Kuntaliiton sivulta. Valtiovarainministeriön sivuille on koottu kysymyksiä ja vastauksia valtionosuuksista.

23. Miten päätöksenteko toimii Kuopion kaupungilla?

Päätöksenteko Kuopion kaupungilla on monivaiheinen ja avoin prosessi, jossa otetaan huomioon eri osapuolten näkökulmat ja asiantuntemus. Kaupungin päätöksentekoon osallistuvat kaupunginhallitus, valtuusto, lautakunnat ja viranhaltijat, ja päätöksentekoa ohjaa kuntalaki sekä kaupungin omat säädökset ja ohjeet.

Kaupunginvaltuusto: Valtuusto on kaupungin korkein päättävä elin, ja se tekee päätökset mm. strategiasta, toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä hyväksyy kaupungin tilinpäätöksen. Valtuusto valitaan vaaleilla joka neljäs vuosi, ja sen tehtävänä on ohjata kaupungin kehitystä ja päättää tärkeimmistä asioista. Lue lisää kaupunginvaltuustosta

Kaupunginhallitus: Kaupunginhallitus johtaa kaupungin hallintoa ja taloutta sekä vastaa sen toiminnan tuloksellisuudesta ja edunvalvonnasta. Kaupunginhallitus valmistelee valtuustolle esityksiä ja huolehtii päivittäisestä hallinnosta. Se tekee päätöksiä muun muassa kaupungin talousarviosta, henkilöstöpolitiikasta ja hallinnollisista asioista. Kaupunginhallituksessa on kaupunginjohtaja ja valtuutettujen valitsemia jäseniä. Lue lisää kaupunginhallituksesta.

Lautakunnat: Kuopiossa on yhteensä kahdeksan lautakuntaa. Lautakunnat vastaavat omalta osaltaan eri toimialojen, kuten esimerkiksi koulutuksen sekä liikenteen ja ympäristön, päätöksenteosta. Lautakunnat tekevät esityksiä ja valmistelua, ja niiden päätökset voivat liittyä esimerkiksi rakennuslupiin, kaavoitukseen ja palveluiden järjestämiseen. Lue lisää lautakunnista.

Viranhaltijat ja asiantuntijat: Viranhaltijat ja asiantuntijat valmistelevat päätöksiä, laativat raportteja ja ehdotuksia sekä tekevät operatiivista työtä. Heidän roolinsa on tuottaa tarvittavaa tietoa päätöksentekijöille, jotta päätökset perustuvat ajankohtaiseen ja luotettavaan tietoon. Lue lisää palvelualueiden viranhaltijoista.

Päätöksentekoprosessiin kuuluu myös kansalaisten ja eri sidosryhmien kuuleminen, ja päätöksenteon avoimuus on tärkeä osa kaupungin toimintaa. Päätöksistä tiedotetaan kaupungin

verkkosivuilla ja muista kanavissa, jotta kuntalaiset pysyvät ajan tasalla ja voivat osallistua keskusteluun kaupungin asioista.

24. Maaseutualueiden elinvoimaan vaikuttaminen: Miksi rakennusluvat ovat todella tiukassa maaseudulle, missä ei ole koulua ja kauppaa?

Kuopion kaupungin rakennusvalvonta käsittelee lupahakemuksia joka viikko. Torstaihin mennessä jätetyt hakemukset käsitellään heti seuraavalla viikolla. Vuonna 2023 kaikkien rakennuslupien käsittelyajan keskiarvo oli 53 vuorokautta. Rakennusluvan käsittely kestää yleensä alle kaksi viikkoa, mikäli kaikki käsittelyyn tarvittavat asiat on huomioitu. Yleisimpiä rakennusluvan viivästymiseen liittyviä asioita ovat pätevän suunnittelijan puuttuminen, käsittelyssä ilmenneiden huomioiden ohittaminen ja puuttuvat naapureiden kuulemiset. Mikäli rakennuspaikka on osoitettu kaavassa, rakennuslupa sen toteuttamiseksi lähtökohtaisesti myönnetään.

Kuopion maaseutualueilla on monipuolisesti rakentamisen mahdollisuuksia sekä kaupungin että yksityisen tonttitarjonnan kautta. Kaupungilla on tällä hetkellä tarjottavana noin 180 tonttia maaseututaajamissa ja niiden läheisyydessä, myös useita rantatontteja. Kaupungin tonttitarjontaan voi tutustua verkkosivuillamme.

Rakentamismahdollisuuksia on tarjolla hyvin eri puolilla Kuopiota

Omakotitalojen ja loma-asuntojen rakentamisen mahdollisuudet on osoitettu joko asemakaavassa, yleiskaavassa tai ranta-asemakaavassa. Kaavoissa osoitetuista käyttötarkoituksista voi hakea poikkeamispäätöstä tai suunnittelutarveratkaisua (esimerkiksi loma-asunnon muuttaminen pysyvään asumiseen).

Käyttötarkoituksen muutoksia linjaa juuri hyväksytty kriteeristö (KH 9.9.2024), jonka näkökulmasta käyttötarkoituksen muutos loma-asumisesta pysyvään asumiseen on mahdollista lähes kolmella tuhannella nykyisellä kesämökin rakennuspaikalla. Näistä lähes kaikki ovat rantarakennuspaikkoja.

Mikäli tarkastellaan ainoastaan rantarakentamista, joka on maaseudulla kysytyin rakentamisen sijoittumispaikka, kriteeristön mahdollistamat kesämökkien käyttötarkoituksen muuttamisen paikat ja nyt tyhjillään olevat, ei-pysyvästi-asutut, rannalla olevat omakotitalot muodostavat yli 4000 rantarakennuspaikan potentiaalin.

Vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisesta on valmisteilla myös esite, jonka avulla tietoa asiasta pyritään jakamaan laajemmin mm. asukasyhdistyksille sekä pitäjäraadeille.

Yleiskaavoissa tai ranta-asemakaavoissa osoitetuille omakotitalon rakennuspaikoilla voi hakea suoraan rakennuslupaa. Omakotitaloille kaavoitettuja rakennuspaikkoja on eri yleiskaavoissa useita satoja. Näistä suurin osa on yksityisomistuksessa. Kaupungin omistuksessa olevat rakennuspaikat löytyvät verkkosivuiltamme.

Yksityisten maanomistajien rakennuspaikoista saa tietoa esimerkiksi asuntoja ja tontteja välittävistä verkkopalveluista, kyläyhdistysten verkkosivuilta, lehdistä tai messuilta. Yksityisten maanomistajien rakennuspaikkojen osalta on hyvä huomioida, että kaavoituksella ei voida kuitenkaan velvoittaa maanomistajia myymään omistamiaan rakennuspaikkoja.

Rakentamismahdollisuuksia on myös kaavojen ulkopuolisilla haja-asutusalueilla, jossa rakentamisen käytäntönä on vuonna 2016 hyväksytty Maaseuturakentamisen periaatteet. Näitä rakentamismahdollisuuksia on haja-asutusalueella hyvin runsaasti.

Kuopion kaupunki neuvoo ja opastaa maaseudulle rakentamista harkitsevia. Neuvontamme on myös lähtökohtaisesti maksutonta. Kaupunki tekee myös tiivistä yhteistyötä kyläyhdistysten ja muiden vastaavien tahojen kanssa.

25. Miksi kaupunki juhlii näkyvästi 250-juhlavuotta samalla kun säästöjä tehdään muualta?

Kuopion kaupunki on huomioinut talouden haasteet juhlavuoden valmisteluissa. Myös juhlavuoden budjetti on alkuperäisesti suunniteltua pienempi.

Juhlavuoden tapahtumat kohdennetaan kaikille kuopiolaisille, mutta erityisesti lapsille ja nuorille. Rahalla myös tuetaan toimijoita ja tapahtumajärjestäjiä tuottamaan Kuopioon lisää tapahtumia. Tehtävänä on siis lisätä Kuopion vetovoimaa ja matkailijoiden määrää, ja näin ollen tuoda alueelle matkailu- ja verotuloja.

Juhlavuoden keskeinen tavoite on se, että kuopiolaiset kokevat, että meillä on myös arjen keskellä ilo juhlia yhdessä kotikaupunkimme merkkivuotta. Kyse ei ole kaupunkiorganisaation omista juhlista, vaan kaikkien kuopiolaisten juhlista. On tärkeää, että kuopiolaisilla on paikkoja osallistua ja kokea yhteisöllisyyttä.

26. Miksi taloutta ei ole alettu tasapainottamaan aikaisemmin, jos on ollut tiedossa, että talous saadaan plussalle vain kertaerien ansiosta?

Talouden tasapainottamista on jouduttu tekemään joka vuosi talousarviovalmistelun yhteydessä. Tarpeet ja toiveet ovat aina suurempia kuin käytettävissä olevat varat, ja lisäksi lainsäädäntö tuo mukanaan lisää velvoitteita. Päättäjät joutuvat joka vuosi priorisoimaan talousarvioon sisällytettäviä toimenpiteitä. Kaupungin taloudessa on ollut jo pidemmän aikaa tulojen ja menojen epätasapaino, jota kertaluonteiset erät, kuten myyntivoitot, koronavuosien valtionosuudet ja ns. verohännät, eli edelliseltä vuodelta siirtyneet korkeammalla veroprosentilla verotetut verotulot ovat tasapainottaneet.

Tulevaisuuden näkymät ovat heikot koko kuntataloudessa, niin myös Kuopiossa. Talouden heikkenemisen taustalla on monia tekijöitä: talouskasvun hidastuminen, keskimääräistä ansiotasokehitystä korkeampi palkkojen nousu, ostopalveluiden kallistuminen sekä kuntien lakisääteisten velvoitteiden kasvaminen, mikä nostaa kustannuksia. Lisäksi taustalla vaikuttanut sote-uudistus on heikentänyt pysyvästi kuntien rahoitusta. Tämä tulojen ja menojen epätasapaino tarkoittaa merkittäviä sopeutuspaineita koko kuntataloudelle tulevina vuosina. Rakenteelliset uudistukset ovat välttämättömiä, jotta talous saadaan tasapainoon eikä kuntatalous ajautuisi kriisiin. Tämän vuoksi Kuopion kaupunki on käynnistänyt talouden tasapainotusohjelman, jonka tavoitteena on saada talous tasapainoon vuoteen 2027 mennessä.

4. Aiheesta kirjoitettuja blogeja

Kaupunginjohtajan blogi 6.5.2024: Talouden tasapainotusohjelma

Soile Lahti, kaupunginjohtaja

On ymmärrettävää, että Kuopion kaupungin talouden tasapainotusohjelma herättää tunteita. Asiat eivät ole kenellekään helppoja, koska sopeutettava määrä on suuri. On myös inhimillistä, että mielellämme rinnastamme erilaisia asioita ja etsimme syyllisiä tilanteeseen. Syyllisten etsiminen ei kuitenkaan vie meitä eteenpäin eikä auta ongelmien ratkaisuissa.

Syyt Kuopion kaupungin talouden taustalla

Kuopion taloudellinen tilanne on osa laajempaa julkisen talouden epätasapainon kokonaisuutta, joka näkyy yhtä lailla valtiolla, hyvinvointialueilla kuin kunnissa. Myöskään sote-uudistuksen myötä uudistunut valtionosuusjärjestelmä ei kohtele Kuopiota hyvin. Näihin tekijöihin emme juurikaan itse ole voineet vaikuttaa.

Selvityksen mukaan olemme investoineet kokoluokkaa suuremman kaupungin tasoisesti, ja meidän on palattava kantokykymme tasolle. Palvelurakenteemme Kuopiossa on myös liian kallis nykyisillä verotuloilla ja pienentyneillä valtionosuuksilla rahoitettavaksi, ja sitä on uudistettava.

Luola ei ole syy kaupungin talouden kriisiytymiselle. Jatkossa isot investoinnit ja hankinnat tehdään Kuopiossa kyllä toisin kuin Luola ja niitä on välttämätöntä myös hillitä, mutta Luola ei ole selitys talouden nykytilaan.

Vuoden 2024 ensimmäinen osavuosikatsaus ennustaa 25 miljoonan euron alijäämää kuluvalle vuodelle ja talousarviovalmistelun ensimmäinen kehyskierros vuodelle 2025 peräti 44 miljoonan euron alijäämää. On välttämätöntä saada sisällytettyä sopeutusta jo käynnistyneeseen talousarviovalmisteluun, sillä muuten työ tulee entistäkin vaikeammaksi ja 35 miljoonaa on jotain aivan muuta. Lainan otolla tilanteen yli ei päästä. Laki vaatii talouden tasapainoa tai ylijäämää taloussuunnitelmakaudelle, mutta olemme siitä hyvin kaukana.

Talouden tasapainotusohjelmassa päätetään periaatteista

Viime viikolla julkistettu talouden tasapainotusohjelma on luonteeltaan strateginen periaatepäätös ja siinä päätetään vasta periaatteista ja tavoitteiden kohdentumisesta – yksittäisen keinojen aika on myöhemmin. Ajallisesti tasapainotustyö tulee jatkumaan vuosien ajan.

Ohjelma itsessään ei siis karsi yhtään nimettyä uutta investointia, eikä lakkauta yhtään koulua tai päiväkotia. Ohjelmassa on kyllä avoimesti tuotu esille näitäkin keinoja, jotka ovat vaihtoehtoja asetetun 35 miljoonan euron taloudellisen tavoitteen saavuttamiseksi. Perusopetuksen palveluverkkoratkaisujen osuus on esityksen mukaan 6,19 milj. euroa eli säästöjä haetaan suurimaksi osaksi muilta osa-alueilta. Keinojen käyttöönotosta, kuten koulujen lakkautuksista, päätetään myöhemmin erikseen normaalissa järjestyksessä lain ja kaupungin hallintosäännön mukaisesti. Näissä vaiheissa kuullaan kunnan asukkaita ja varataan vaikutusmahdollisuudet asianosaisille. On myös huomattava, että Kuopio investoi yhä voimakkaasti kasvatukseen ja opetukseen.

Toinen asia, josta nyt päätetään, on taloudelliset tavoitteet. Kaupunkitasoisen tasapainotustavoitteen lisäksi nyt päätetään, miten tavoite kohdentuu kaupungin eri toiminnoille. Asetetaan siis tavoitteet sille, paljonko on karsittava investointisuunnitelmaa ja palveluverkkoa, ja minkä verran

säästetään palvelutasosta, hankinnoista, palveluiden järjestämisen tavoista koko kaupunkikonsernissa ja henkilöstökustannuksista.

Tämän kokonaisratkaisun jälkeen voi vasta edetä keinoja koskevaan päätöksentekoprosessiin. Kokonaisuus tarvitaan, jotta asioita ei tarkastella toisistaan irrallisina.

Karsinnan lisäksi etsitään keinoja myös tulojen kasvattamiseksi

Talouden tasapaino ei ole vain karsintaa, tuloja on kasvatettava myös. Tasapainotusohjelmassa on eräitä ratkaisuja myös tähän. Niiden lisäksi kaupungilla on käynnissä muita toimia elinvoiman vahvistamiseksi, joiden kautta tavoitellaan yrityshankkeita ja kasvua. Käynnistetty Elinvoimainen ja Kasvava Kuopio – ohjelma pureutuu kasvuun myös talouden vahvistamisen näkökulmasta. Verotulopohjan vahvistaminen on talouden kannalta kriittisen tärkeää, kun valtionosuuksien merkitys on käynyt pieneksi. Läpi leikkaava ajatus on uudistaa kaupunkimme toimintaa merkittävästi.

Huoli on ymmärrettävää, säästöt kohdentuvat kaikkialle

Ymmärrän hyvin huolen, jota ohjelman julkistaminen on osalle ihmisiä aiheuttanut. Erityisesti lapsilta ja nuorilta emme haluaisi heikentää mitään, mutta kasvatuksen ja opetuksen merkitys kaupungin taloudessa on niin suuri, että tämä ei valitettavasti ole täysin mahdollista. Kaupungin henkilöstöön, organisaatioon ja hallintoon kohdistuvat toimet ovat myös toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittäviä.

Tavoitteena on, että talouden tasapainotustyö tehdään avoimesti ja osallistavasti, ja tulemme viestimään eri tavoin sen etenemisestä. Aiheesta on tehty kokoomasivu kaupungin verkkosivuille, jonka linkki löytyy etusivulta. Sinne on koottu materiaalia matkan varrelta ja myös FCGn tekemä Kuopion talous- ja toiminta-analyysi. Työstämme sinne myös Usein kysytyt kysymykset -palstaa.

Päätöksentekijät lähtevät nyt ratkomaan talouden tasapainon kysymystä kunnalliseen demokratiaan kuuluvin keinoin arvoperusteisesti. Valmistelussa huolehditaan, että asukkaiden lakisääteiset oikeudet toteutuvat kaikissa esitetyissä ratkaisumalleissa. Vaihtoehtoisia ratkaisuja esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi pohditaan ja ehtiikin pohtia, sillä monien nyt esitettyjen keinojen käyttöönotosta ratkaisut tehdään myöhemmin erillisen valmistelun jälkeen.

Esitykset ja päätökset ovat olleet ja ovat jatkossakin äärettömän vaikeita. Talous on kuitenkin saatava pois kriisin partaalta – vain sen kautta voidaan jatkossakin pitää Kuopio paikkana, jonne kannattaa tulla töihin ja yrittämään, opiskelemaan ja kouluttautumaan, lomalle tai tapahtumiin. Kestävä talous on hyvän elämän pääkaupungin strategiatavoitteen saavuttamisen edellytys, ja molemmat on pidettävä kirkkaana mielessä näinäkin aikoina.

Apulaiskaupunginjohtajan blogi 13.5.2024: Talouden tasapaino ja verkostopäätökset

Pekka Vähäkangas, apulaiskaupunginjohtaja

Kuopion talouden tasapaino on pitkään ollut alijäämäinen. Hyvinvointialueuudistus heikensi taloustilannetta merkittävästi valtionosuuksien vähentyessä merkittävästi. Kaupungin velkaantumiskierre on saatava lainmukaiseen kuntoon suunnittelukauden aikana, vuoteen 2027 mennessä. Tasapainoon pääseminen edellyttää vähintään 35 miljoonan euron tuottavuustavoitteen saavuttamista.

Virkamiesvastuulla ja FCG:n konsultin avustuksella Kuopion kaupunki laati 35 miljoonan euron sopeutuspaketin, joka on nyt ehdotuksena päätöksentekijöille. Tavoitteena on ollut tehdä kaupungin ja sen asukkaiden kannalta paras ja pitkävaikutteisin ehdotus, joka muuttaa kustannusrakenteita vähiten harmia tuottaviksi ja kuntalain vaatimukset täyttäviksi. Tätä valmistelutyötä ohjasi laaja valtuustoryhmistä koottu poliittinen ohjausryhmä puheenjohtajanaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Yhteistyössä laaditusta paketista verkostoa koskevat päätökset ovat euromääräisesti noin neljännes (alle 25 %). Suurin osa säästöistä kohdistuu palvelujen tuottamiseen ja hallintoon, konsernipalveluihin ja henkilöstömenoihin.

Tästä huolimatta verkostoon kohdistuvat säästöesitykset herättävät ymmärrettäväsi eniten keskustelua ja huolta. Valmistelijat joutuvat esittämään myös ratkaisuja, jotka ovat aina joillekin vaikeita. Maaseudun päiväkoti- ja kouluverkoston leikkaukset koskettavat erityisesti lapsiperheitä, joiden palvelut siirtyisivät nykyistä kauemmaksi. Varhaiskasvatuksen palveluverkossa pyritään huomioimaan vaikutukset huoltajien työssäkäyntiin ja yritystoiminnan harjoittamisen mahdollisuuksiin. Perusopetusta koskevat verkostoratkaisut koskettaisivat noin 774 oppilasta, joka on n. 7 % Kuopion yli 11 000 perusopetuksen oppilaasta. Jo vuoteen 2028 mennessä oppilasmäärä maaseutualueilla näyttää syntyvyyden perusteella vähenevän alle 600 oppilaaseen. Alueella muuttoliikkeellä ei ole ollut suurta merkitystä lapsimäärien kehitykseen.

Suurin osa perusopetuksen lapsista on jo nykyisin koulukuljetusten piirissä, mutta lasten koulumatkat toki pitenisivät. Ne kaupunki järjestäisi lain edellyttämällä tavalla myös jatkossa. Koulukuljetusten kustannukset kasvaisivat, mutta säästöt henkilöstö- ja kiinteistökustannuksissa olisivat huomattavasti merkittävämpiä.

Palveluverkoston päätösten taustalla on huoli maaseudun tulevaisuudesta. Verkostoratkaisulla pyritään säilyttämään palvelut maaseudun suurimmissa keskustaajamissa. Tulevaisuudessa on tärkeä taata näiden asema lähialueen elinvoiman, palvelujen ja asumisen keskuksina. Maaseututaajamien kehittämiseen liittyvä palveluvyöhykkeisiin perustuva linjaus tukee myös kaupunkirakennetta vähentämällä sen liiallista hajautumista. Palveluverkostoa tarkasteltaessa on lisäksi tiivistettävä naapurikuntien kanssa tehtävää yhteistyötä, sillä kuntarajojen ei tarvitse rajoittaa palvelujen järjestämistä.

Maaseudun asukasmäärä vähenee jatkuvasti. Sen taustalla on yhteiskunnallinen muutos, joka johtaa kaupungistumiseen. Tätä megatrendiä vastaan on vaikea toimia. Asukasmäärä kokonaisuudessaan vähenee maaseudun taajamissa ja haja-asutusalueilla, mutta lasten määrä vähenee vielä tätäkin nopeammin syntyvyyden laskiessa. Pientä väestönkasvua on kaupungin ydintaajaman läheisellä maaseudulla, mutta se ei muuta kokonaistilannetta.

Kuvaavaa on, että viimeisen kolmen vuoden aikana maaseudulta on vähentynyt yli 150 perusopetusikäistä lasta ja vastaavasti keskeisellä kaupunkialueella perusopetusikäisten lasten määrä on kasvanut yli 350 oppilaalla. Nykyisin kaupungin keskimääräinen koulukoko on n. 300 oppilasta. Maaseudulta on siis kolmen vuoden aikana vähentynyt puolet keskikokoisesta koulusta,

vastaavasti keskeisellä kaupunkialueella oppilasmäärä on kasvanut yli keskikokoisen koulun verran. On ymmärrettävää, että käytettävissä olevien resurssien jakautumista on tarkasteltava myös raskain verkostopäätöksin. Kaupunginvaltuusto tekee päätöksen talouden sopeuttamispäätöksen linjauksista kokouksessaan 20. toukokuuta. Sen jälkeen jatkuu päätösten valmistelu toteutukseen.

Kaupunginjohtajan blogi 15.5.2024: Huomioita talouden tasapainotusohjelman mittakaavoista ja lähtökohdista

Soile Lahti, kaupunginjohtaja

Keskustelu Kuopion kaupungin talouden sopeutuksesta käy vilkkaana, ja se on hyvä asia. Kunta on asukkaidensa yhteisö, jonka ylin päättävä elin on asukkaiden demokraattisilla valitsema valtuusto. Erilaiset mielipiteet, arvot ja näkökulmat kuuluvat kunnassa asiaan.

Kuopiossa valtuusto saa ensi viikolla käsiteltäväkseen talouden tasapainottamisen strategisen periaateohjelman. Muutama huomio ohjelman mittakaavoista ja lähtökohdista.

Mittakaavoista

Talouden tasapainottamisen mittaluokka on Kuopiossa suuri, peräti 35 m€, ja se vääjäämättä tuntuu. Eniten tästä laajasta kokonaisuudesta on julkisuudessa ollut esillä kouluverkosto, osin myös varhaiskasvatus.

35 miljoonan sopeutuskokonaisuudesta kouluverkoston osuus on esityksen mukaan 5,4 m€ (Se sisältyy oheisessa kuvassa osaksi palveluverkosto ja investoinnit -kokonaisuutta). Suurin osa sopeutustoimista eli 14,8 m€ on kohdistumassa palveluiden järjestämiseen, palveluprosesseihin, palvelutasoon ja hallintoon. Toisin kuin helposti esitetään, sopeutuksen kohteena ei siis ole mitenkään erityisesti kouluverkosto vaan laajasti koko kaupungin toiminta.

Nyt ei myöskään päätetä yksittäisiä kouluja koskevista ratkaisuista vaan koko kaupungin talouden tervehdyttämisen periaatteista ja tavoitteista. Tämä pitää sisällään monia rakenteellisia muutoksia. Jos valtuusto hyväksyy ohjelman, palveluverkostoa, kouluja ja päiväkoteja, koskevat päätökset tulevat tehtäväksi myöhemmin – erillisen harkinnan jälkeen ja aivan normaalissa järjestyksessä, kuulemisineen ja vaikutusten arviointeineen. Ymmärrän kyllä erittäin hyvin huolen kylillä, kun asia on ollut esillä niin kuin se on ollut. Kiitän rakentavasta keskustelusta ja yhteydenotoista.

Toinen tärkeä asia liittyy siihen, miksi tähän työhön on lähdetty. Ja mitä tapahtuu, jos siinä ei onnistuta.

Lähtökohdista

Nykyisellä rakenteella ja toimintatavoilla Kuopion talous on alijäämäinen joka vuosi vuodesta 2024 eteenpäin. Ja alijäämäkehitys on nopeaa.

Kuluvan vuoden osavuosikatsaus ennustaa -24,6 m€ alijäämää tälle vuodelle. Alijäämää kertyy painelaskelmien mukaan 46–53 miljoonaa euroa joka vuosi. Tällä menolla taseen ylijäämät on syöty 2028 mennessä kokonaan. Voi siis olla, että 35 miljoonan euron sopeutus ei edes riitä. Isot, pysyvät rakenteelliset uudistukset ovat välttämättömiä, eikä aika ole puolellamme.

Tilanteen takia kävimme kaupunginjohtajan johtoryhmässä keskustelun siitä, mitä nopeavaikutteisia toimia voimme ottaa nyt välittömästi käyttöön kustannusten kertymisen jarruttamiseksi jo tänä vuonna. Nämä eivät varmasti ole ongelmattomia, mutta muuta vaihtoehtoa ei ole.

Lähtökohdat ovat ilman muuta vaikeat, mutta tehtävä ei suinkaan ole toivoton. Yhteistyöllä ja päättäväisyydellä pääsemme eteenpäin tästäkin tilanteesta, joka ei ole helppo kenellekään. Eri mieltäkin voidaan olla, mutta toisiamme kunnioittavasti ja rakentavasti.

KH:n puheenjohtajan blogi 20.5.2024: Talouden tasapainotus etenee keskustelujen kautta kohti arvopohjaisia valintoja

Aleksi Eskelinen, kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Talouden tasapainotustyön ohjausryhmän puheenjohtaja

Haluan kiittää kaikkia kuopiolaisia aktiivisesta keskustelusta kaupungin talouden tasapainotukseen liittyen. Erilaisten rakentavien mielipiteiden ja näkökulmien esiintuonti on olennainen osa demokratiaa. Hyvin haastavassa tilanteessa yhteisen keskustelun kautta rakennamme yhteistä ymmärrystä ja kykenemme löytämään parhaat mahdolliset sekä hyvin punnitut keinot talouden tasapainotukselle.

Miksi kaupungin taloutta täytyy tasapainottaa?

Kuopion talouden epätasapainolle on monia syitä ja tilanne on pitkäaikaisen kehityksen sekä viimeaikaisten isojen rakenteellisten muutosten lopputulos.

Kuntatalous on kiristymässä yleisesti osana julkisen talouden heikkoa tilaa. Valtion ja hyvinvointialueiden huono taloustilanne heijastuu myös kuntiin. Monien kriisien rasituksesta, väestön ikääntymisestä, syntyvyyden laskusta, elinkeinorakenteen murroksesta ja monesta muusta seikasta johtuen Suomen talous ei kykene kannattelemaan nykyisen laajuista hyvinvointiyhteiskunnan tarjontaa.

Kuopio ei ole tilanteessa yksin, vaan vastaavanlaisia talouden sopeutusohjelmia on tehty ja valmistellaan isommissa ja pienemmissä kunnissa. Kuopion verrokkikaupungeista näin on tehty mm. Jyväskylässä, Lahdessa ja Joensuussa.

Kuopion osalta talouden epätasapainoon voi nähdä ainakin kolme keskeistä syytä.

1. Verotettavan tulon kasvu asukasta kohden on hyytynyt koko 2000-luvun ajan. Tulojen kehitys on laskenut alle menojen kehityksen. On varsin ymmärrettävää, että menot eivät voi kasvaa loputtomiin nopeammin kuin tulot.

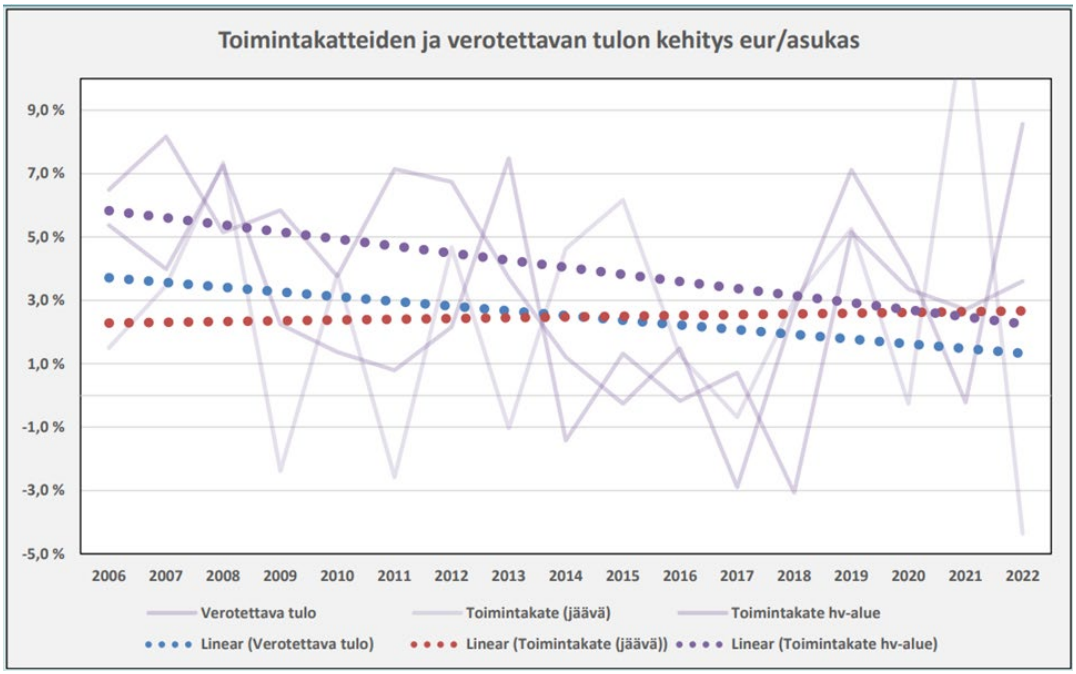

Talous ei tasapainotu pelkästään menoleikkauksilla. Jatkossa onkin entistä tärkeämpää huolehtia verotulopohjan kasvusta. Esimerkiksi yhteisöverokertymä on Kuopiossa suhteellisesti heikolla tasolla. Tulevaisuudessa korostuu elinvoiman parantaminen, työllisyyskehitys ja mahdollisimman korkean lisäarvon taloudellinen toiminta.

2. Kaupungin kantokyky ei riitä kasvun rahoittamiseen. Kuopio on panostanut paljon kasvuun ja vetovoimaan. Tuloksiakin on tullut ja kaupungin kehitys on ollut viime vuodet vahvaa. Tällä on kuitenkin hintansa ja investointitaso on ollut korkea. Nyt onkin aika vetää hieman happea ja mennä eteenpäin maltillisemmalla tasolla.

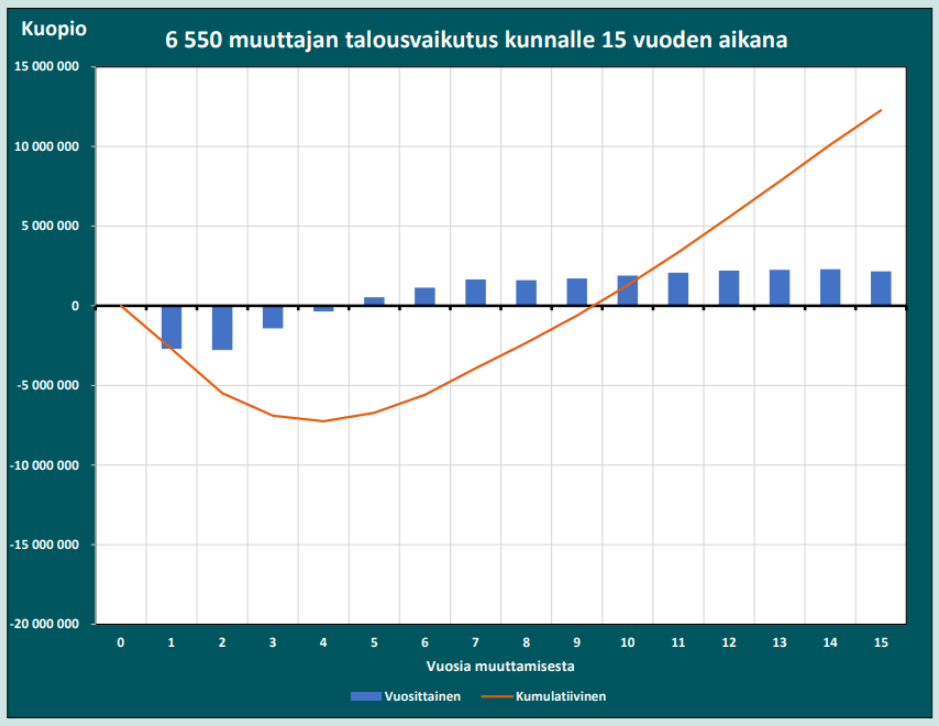

Kuopio haluaa kasvaa jatkossakin ja pitkällä aikavälillä se on elinvoimaisuutemme ehdoton kulmakivi. Nykyisellä rakenteella Kuopioon tulevan keskimääräisen muuttajaryhmän talousvaikutus kaupungille kääntyy positiiviseksi vasta 9 vuoden jälkeen. Kasvun laadun ja rakenteen tulee olla sellaista, että se on kestävää myös lyhyemmällä aikajänteellä kaupungin taloudelle.

3. Kuntien valtionosuudet kohtelevat Kuopiota hyvin epäreilusti. Suhteessa yhden veroprosenttiyksikön tuottoon Kuopion valtionosuudet ovat Manner-Suomen 293 kunnasta 24:nneksi pienimmät. Tänä vuonna saamme valtionosuuksia vain 263 euroa per asukas. Sellaisella summalla ei kustanneta nykyisiä lakisääteisiä kunnan tehtäviä.

Tilanne eri kuntien ja kaupunkien välillä on hyvin epätasa-arvoinen, kuten yllä oleva kuva osoittaa. Esimerkiksi Espoon kaupunki saa valtionosuuksia n. 1000 euroa enemmän asukasta kohden, joka tarkoittaa Kuopion asukasluvulla 126 miljoonaa euroa vuodessa.

Parhaillaan on menossa valtionosuusjärjestelmän uudistus. Millaisen päätöksen Orpon hallitus ja lopulta eduskunta tekee uudistuksesta, on sillä Kuopiolle ja koko kuntakentälle hyvin merkittävä vaikutus.

Näiden ja monien muiden taustasyiden seurauksena olemme arvioineet, että kaupungin taloutta täytyy tasapainottaa 35 miljoonalla eurolla vuodessa. Painelaskelmat osoittavat, että välttämättä tämäkään summa ei riitä, jos verotulokehitys ei parane ja valtionosuudet oikene oikeudenmukaisemmalle tasolle.

On syytä vielä korostaa, että kyse ei ole kertaluonteisesta säästöstä, vaan pysyvästä vaikutuksesta vuositasolla, joka kumuloituu ajan kanssa. Esimerkiksi 10 vuodessa sopeutuksen vaikutus on yhteensä jo 350 miljoonaa euroa. Sopeutustavoitetta ei siis voi suoraan verrata kertaluonteiseen investointiin, esimerkiksi Luola-hankkeeseen, vaikka näin julkisessa keskustelussa on tehty.

Toinen keskeinen korostettava asia on, että sopeutustoimia lykkäämällä tilanne vain hankaloituu ja joutuisimme tekemään myöhemmin vielä isommat säästöt. Vaikka päätökset ovat vaikeita ja ikäviäkin, tasapainoinen talous turvaa palvelut ja kaupungin kehittymisen pidemmällä aikajänteellä. Näin huolehdimme vastuullisesti myös tulevista sukupolvista, emmekä jätä valtaisaa velkakuormaa heidän maksettavakseen.

Nyt on keskustelun ja periaatelinjausten aika – jatkovalmistelussa kuntalaisten kuuleminen ja vaikutusten arvioinnit ovat keskiössä

Koronapandemia, Venäjän hyökkäysota Ukrainaan, sosiaali- ja terveyspalveluiden siirto kunnista hyvinvointialueille sekä tuleva TE-uudistus aiheuttivat kuntatalouteen paljon isoja epäjatkuvuuksia. Näistä syntyi sumuverho, jossa näkymä tilannekuvaan ja tulevaisuuteen oli heikko. Kuopiossa isot kertaluonteiset tuotot ovat myös antaneet talouden tilanteesta todellisuutta paremman kuvan.

Tässä sumussa kaupunki tilasi viime vuoden keväällä selvityksen talouden tilannekuvasta ja eri skenaarioista seuraavan kymmenen vuoden aikana. Jo tämä selvitys osoitti, että jos mitään ei tehdä, vaan jatketaan perusuralla, taseen ylijäämät syödään tulevien vuosien aikana ja kaupungin lainakanta kasvaa yli miljardin euron. Lopulta kaupunki ei saisi enää lainaa ja kasvavat korkomenot söisivät peruspalveluiden rahoituksen.

Tilanne konkretisoitui viime syksynä, kun valmisteltiin uutta talousarviota. Luvut osoittivat, että taloussuunnitelmakaudella kertyvät alijäämät eivät täytä kuntalain edellyttämää tasapainovaatimusta. Taloutta on siis tasapainotettava jo lain vaatimusten täyttämiseksi. Kaupunginhallitus päättikin talouden tasapainotusohjelman valmistelun käynnistämisestä viime lokakuussa.

Yhteisen tilannekuvan hahmottamisen jälkeen virkavalmistelussa ja konsultin tukemana on laadittu mahdollista keinovalikoimaa talouden tasapainotusohjelmalle. Työtä on ohjannut laaja-alainen ohjausryhmä, johon on kuulunut koko kaupunginhallituksen lisäksi kaikkien valtuustoryhmien edustajat.

Ohjausryhmänä päätimme yksimielisesti yli puoluerajojen talouden tasapainotustavoitteeksi 35 miljoonaa euroa vuositasolla. Se on todella iso ja mittava summa, johon toimenpiteiden löytäminen on osoittautunut hyvin haastavaksi. Pohja-analyysi nimittäin osoitti, että Kuopio toimii jo varsin tehokkaasti ja taloudellisesti, eikä helppoja löysiä ole enää karsittavaksi.

Aikataulullisesti päätöksenteon tavoitteeksi asetettiin kevät 2024, jotta päätös toimii pohjana talousarvion raamivalmistelulle, josta päätös annetaan alkukesästä. Tässä aikataulussa ei ole ollut mahdollista valmistella yksityiskohtaisia toimeenpanokelpoisia ratkaisuja, joten päätöksenteon rakenteeksi valittiin raami- ja linjauspäätös, joka ohjaa jatkovalmistelua ja myöhempää päätöksentekoa.

Kaupunginvaltuusto on nyt päättämässä teemakohtaisista tasapainotustavoitteista ja jatkovalmistelun periaatteista. Tavoiteluvut eivät voi kuitenkaan olla tuulesta temmattuja, joten virkavastuulla niiden taustaksi on valmisteltu esimerkkejä ja mahdollisia toimenpiteitä sekä näiden euromääräisiä vaikutusarvioita.

Pohjaehdotuksessa tavoitteet eri toimenpidekokonaisuuksien kesken jakautuvat seuraavasti: omaisuus ja konsernirakenne 4,8 miljoonaa euroa, henkilöstö 4,75 miljoonaa euroa, investoinnit ja palveluverkosto 7,84 miljoonaa euroa sekä isoimpana ja laajimpana kokonaisuutena palveluihin, hankintoihin, prosesseihin, hallintoon, avustuksiin ja palvelumaksuihin liittyvät toimet 14,84 miljoonalla eurolla.

On siis syytä huomata, ettei nyt olla tekemässä lopullisia päätöksiä esimerkiksi palveluverkosta, vaan asettamassa tavoitteita ja linjauksia jatkovalmistelun pohjaksi. Nyt tehtävä päätös ei kuitenkaan ole merkityksetön, vaan se sitoo tulevaa valmistelua.

Tähän mennessä kuntalaiset ja henkilöstö ovat päässeet ottamaan kantaa valmistelun aikana kyselyssä teemakohtaisiin osa-alueisiin. Tasapainotusohjelman pohjaehdotus julkistettiin 2.5. ja parhaillaan sisällöstä on käynnissä vilkas julkinen keskustelu. Näin kuuluukin olla – nyt on keskustelun aika ja sille on tilaa. Rakentavalla keskustelulla ja uusillakin ratkaisuehdotuksilla pyrimme yhdessä löytämään parhaan mahdollisen lopputuloksen.

Tulevaan jatkovalmisteluun tulee myös sisältymään vielä keskeisemmin kuntalaisten osallisuus ja vaikutusmahdollisuuksien tarjoaminen. Toinen tärkeä osa jatkovalmistelua on tehdä ennakkovaikutusten arvioinnit kullekin toimenpiteelle ja eri kokonaisuuksille. Osallisuudella, eri näkemysten ja vaihtoehtojen esittämisellä sekä vaikutusten arvioinnilla on iso arvo lopullisia päätöksiä tehtäessä.

Vaikka ohjausryhmänä olimme yksimielisiä tasapainotustavoitteesta, osasta keinoja olimme erimielisiä – erityisesti koskien palveluverkkoa. Tämä on sinänsä hyvin luonnollista demokratiassa: poliittisen päätöksenteon ydintä on tehdä valintoja erilaisista arvopohjista käsin.

Se kuinka paljon tai vähän eri toimenpidekokonaisuuksia painotetaan ja mitä keinoja käytetään, on nimenomaan poliittisessa päätöksenteossa ratkaistava asia. Keskeinen kysymys tässä vaiheessa onkin, miten ”sopeutuskakku” jaetaan eri osa-alueiden kesken. Siihen jokainen valtuutettu ja valtuustoryhmät saavat ottaa kantaa kaupunginvaltuuston kokouksessa.

Hallintojohtajan blogi 3.6.2024: Talouden tasapainottaminen vaatii hyvää ja osaavaa hallintoa

Tero Oinonen, hallintojohtaja

Kaupunkien päätöksenteon ja kuntalaisille tuotettujen palvelujen taustalla toimii hallinto. Kuopion kaupunki on n. 3500 työntekijän organisaatio, jonka arjessa hallinnon osaajat pitävät huolta kokonaisuuden sujuvasta toiminnasta. Hallinnon tehtäväkirjo on laaja, mutta sen ehkä näkyvin osa kuntalaisille on poliittinen päätöksenteko kuten viikoittain kokoontuva kaupunginhallitus, kuukausittaiset palvelualueiden lautakunnat ja kaupungin korkein päätöksentekoelin eli valtuusto.

Poliittiseen päätöksentekoon tulevien asioiden valmistelu ja toimielinten toiminnan tukeminen on yksi tärkeä osa hallintohenkilöstön työtä. Hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti valmistelussa hyödynnetään laajasti hallinnon asiantuntijoiden osaamista, selvennetään asioihin kuuluvaa juridiikkaa, tehdään vaikutusarviointeja, tuotetaan taloudellisia vertailuja, kohdennetaan henkilöstöresursseja, tutkitaan erilaisia etenemismalleja ja osallistetaan asianosaisia ja kuntalaisia päätöksentekoon.

Hallinnollinen valmistelu tähtää siihen, että kussakin asiassa tehdään päätös parhaan käytettävissä olevan tiedon perusteella puolueettomasti ja tasapuolisesti. Julkisessa keskustelussa päätöksenteossa olevia asioita ohjautuu välillä vastakkain – esimerkiksi saako yksi kaupunginosa enemmän kuin toinen tai onko oikein leikata yhdestä asiasta vähemmän, kun toisesta asiasta leikataan enemmän.

Hallinnon ammattilaisten tehtävä on katsoa kaupungin kokonaisuutta ja esittää tehtäviä ratkaisuja olemassa olevan tiedon pohjalta. Jos väkiluku vähenee yhdellä alueella ja toisella se kasvaa, niin hallinnon tehtävä on kertoa, mitä päätöksiä tulisi tehdä, jotta kaupungin resurssien käyttö on sen asukkaiden kannalta tehokasta ja jotta maksetuista kunnallisveroista saadaan mahdollisimman paljon hyötyä kuntalaisille.

Hyvä hallinto on puolueetonta ja tasapuolista

Kuntalaisten luottamus päätöksentekoon ja sen valmisteluun rakentuu sen kautta, että hyvän hallinnon periaatteita puolueettomuudesta ja tasapuolisuudesta noudatetaan erityisesti vaikeissa talouden tasapainottamisen päätöksissä. Osa päätöksistä tulee hyvin lähelle kuntalaisten arkea ja voivat olla heidän arkensa sujuvuuden kannalta vaikeita. Tällöin korostuu se, että kuntalaiset saavat kertoa näkemyksiään ja lausua päätöksentekoon tulevista asioista ja myös voimakkaasti kritisoida päätösesityksiä ja niiden vaikutusarvioita.

Kun Kuopion kaupungin talouden tasapainottamisohjelma etenee, niin kansalaiskeskustelu tuo päätöksentekoon heidän kokemuksensa ja tietonsa, jotka jalostavat päätöksiä. Tätä kansalaiskeskustelua on syytä pitää suuressa arvossa, koska vaikeat päätöksetkin on helpompi hyväksyä, kun niihin on voinut vaikuttaa ja kertoa omat tietonsa ja kokemuksensa. Hallinto pyrkii edesauttamaan tätä vuorovaikutusta tuottamalla tietoa ja viestimällä siitä kuntalaisille.

Talouden tasapainottamisen kokonaisuudessa on julkisessa keskustelussa korostuneiden verkostopäätösten lisäksi myös merkittäviä tavoitteita, jotka koskevat esimerkiksi kaupungin konserniyhtiöitä ja hankintoja. Myös näiden toteuttamisessa hallinnon henkilöstö on avainroolissa. Minkälaisia yhtiöjärjestelyjä toteutetaan ja kuinka hankintojen tarjouspyyntöihin saadaan markkinoilta kokonaistaloudellisia tarjouksia, joissa taataan riittävä laatu kaupungin talouden kannalta

kestävällä hinnalla? Muun muassa näihin kysymyksiin hallinnon ammattilaiset tuottavat johdolle ja päätöksentekijöille tietoa ja ratkaisuja.

Hallinto on yksi talouden tasapainottamisen kohteista

Kuopion kaupunginhallinto on yksi monista talouden tasapainottamisen kohteista ja sen osalta valtuusto päätti asettaa tavoitteeksi 3,69 milj. €. Hallinnon säästöissä päädytään samalla tavoin arvokeskusteluun kuin muissakin taloutta koskevissa päätöksissä. Joudutaan miettimään monia kysymyksiä. Jos toimielimiä vähennetään useita, taataanko kunnallisdemokratian toiminta riittävästi? Entäpä jos vähennetään lähiesihenkilöiden tukea rekrytointiin ja työsopimusasioihin, niin ehtivätkö he löytää työntekijät esim. päiväkoteihin ja kouluihin? Tai jos tietosuojakäytännöistä tingitään ja tietoturvan tasoa lasketaan, niin voidaanko varmistaa kuntalaisten oikeudet riittävällä tavalla?

Kaupungin hallinto ja palvelut ovat yksi kokonaisuus, jossa tehtävät toimenpiteet yhdessä vaikuttavat myös toiseen. Jos esimerkiksi koulu suljetaan, niin vähenee myös esihenkilöresurssi tai jos vähennetään ICT-asiantuntijatukea, niin koulun henkilöstö voi joutua hoitamaan jonkun osan ICT-tehtävistä itse. Näin ollen hallinnon ja palvelujen vastakkainasettelu saattaa johtaa siihen, että keskustelu ajautuu sivuraiteille ja kokonaiskuva hämärtyy. Kokonaiskuvan säilyttäminen on tärkeää, jotta talouden tasapainottamisessa onnistutaan ja myös hallintoon kohdistuvista tasapainotustoimet tehdään harkiten ja vaikutukset kuntalaisten palveluihin kartoittaen.

Kun Kuopion talouden tasapainotusohjelma aloitettiin, teetettiin ulkopuolisella konsulttiyrityksellä (FCG) analyysi myös kaupungin yleishallinnosta. Analyysissä vertailtiin kaupungin yleishallinnon kustannuksia (kaupunginvaltuusto, -hallitus ja sen jaostot, vaikuttamistoimielimet, strategiaa tukevat palvelut, edunvalvonta, valmius ja varautuminen, tiedonhallinta, tarkastustoiminnot) muihin kaupunkeihin ja kuntiin. Vertailussa selvisi, että Kuopiossa yleishallinnon käyttökulut ovat n. 63 €/asukas, kun kuntien keskiarvo on 114 €/asukas. Kuopion etuna muuhun kuntakenttään on koko, joka laskee asukaskohtaisia kuluja mutta 7 vertailukaupungistakin vain yksi tuotti yleishallinnon palvelut Kuopiota edullisemmin.

Kaupunginhallinnossa on myös meneillään Haltuun-hanke, jossa kootaan hallinto- ja tukipalveluita palvelualueilta kaupungin yhteisiksi palveluiksi muiden suurten kaupunkien tavoin. Hallinto- ja tukipalveluiden uudelleenjärjestelyjen tavoitteena on kaupungin yhteisen johtamisen tukeminen, yhteistyön tiivistäminen, toimivat sijaisjärjestelyt, työmäärien tasaisempi jakautuminen, keskitetysti johdetut moniammatilliset tiimit, mielenkiintoiset työnkuvat, ja toki taustalla on myös taloudellinen tuottavuus.

Kaupunginjohtajan blogi 23.1.2025: Vastakkainasettelusta yhteiseen ymmärrykseen – kutsu keskusteluun

Soile Lahti, kaupunginjohtaja

Olen huomannut, että nykyisessä keskustelussa nousee kovin usein esille vastakkainasettelu. Se harmittaa minua suuresti.

Asiat ovat vaikeita ja olemme tilanteessa, jossa täydellisiä tai vaikutuksiltaan pelkästään hyviä ratkaisuja ei ole. Joskus on valittava huonoista vaihtoehdoista vähiten huono. Valintoja tekevät kaupungin asukkaita edustavat luottamushenkilöt eri toimielimissä. Viranhaltijat eli kaupungin työntekijät vastaavat asioiden valmistelusta. Virkavastuulla toimittaessa valmistelu on puolueetonta eikä sitä ohjaa yksityiset intressit minkään asian puolesta tai sitä vastaan. Valmistelu perustuu lainsäädäntöön ja tutkittuun tietoon. Myös palvelujen järjestämistä ohjaavat lukuisat säädökset.

Kaupungin talouden tasapainoon laittaminen perustuu lakiin. Emme voi sallia sitä, että Kuopiosta tulee kriisikunta tai jättää taloutta huomiotta. Kun toimenpiteitä tehdään laajalla rintamalla, lähes aina löytyy taho, jolle seuraukset ovat kielteiset. Tässä tilanteessa ratkaisuksi ei käy, että jokainen vuorollaan astuu esiin ja kertoo kulloinkin käsiteltävän asian osuvan väärään kohtaan. Toimet osuvat kaikkiin: asukkaisiin, järjestöihin ja kolmannen sektorin toimijoihin, konserniyhtiöihin, kaupungin henkilöstöön ja johtoon sekä investointeihin. Ihan kaikkiin, koko kaupungissa.

Syyllisten etsiminen on houkuttelevaa, mutta ei auta käsillä olevan ongelman ratkaisussa. Se, miten toimittiin ennen, ei myöskään käy reseptiksi tämän ajan kompleksisten ongelmien ratkaisuun. Peruutuspeiliin katsomalla harvoin näkee eteenpäin, mutta eteenpäin meidän kuopiolaisten olisi katsottava. Tulevaisuuteen ja siihen, miten yhdessä rakennamme upeasta kaupungistamme vielä paremman, kun emme voi jatkaa kuten ennen.

Säästöt on ollut tehtävä, mutta toinen tärkeä mekanismi talouden kuntoon laitolle ovat tietysti tulot. Teemme samalla valtavasti töitä sen eteen, että Kuopio houkuttaisi asukkaita ja yrityksiä. Verotulot kasvavat uusien asukkaiden ja yritysten myötä, ja kilpailu asukkaista sekä yrityksistä on kovaa. Pärjääminen edellyttää kaupungin panostamista joihinkin asioihin samalla, kun säästetään toisaalla. Tämä on joskus vaikea ymmärtää. Aktiivisilla edunvalvontatoimilla huolehdimme, että meitä kohdellaan oikeudenmukaisesti myös valtionosuuksien jaossa. Nyt Kuopion osuus ei ole reilu, ja se perustuu aikaan, jolloin sote-palvelut olivat kunnissa. Pohjois-Savossa ja koko maassa on kuntia, jotka saavat yli 1000 € /asukas enemmän valtionosuuksia palveluidensa tuottamiseen kuin Kuopio. Jos Kuopiolla olisi käynyt yhtä hyvä onni valtionosuuksien jaossa, meidän ei tarvitsisi pohtia talouden tasapainotustyötä. Nykyiset sekä tulevat päättäjät kohtaavat nämä kysymykset toisiinsa kietoutuneina.

Vaikka keinoista voidaan olla joissakin kohti eri mieltä, tavoite asukkaiden hyvinvoinnin edistämisestä on yhteinen. Meille on kaupunkina tärkeää olla edistämässä kunnioittavaa ja rakentavaa keskustelukulttuuria. Haluamme myös käydä vuoropuhelua rakentavasti ja kunnioittavasti niin, että kaikki osapuolet tulevat kuulluiksi ja nähdyiksi. Haluamme aidosti olla rakentamassa hyvän elämän pääkaupunkia.

Minua harmittaa, että annetaan sellainen mielikuva, ettei Kuopion kaupunki välittäisi maaseudusta. Kun katson menneidenkin vuosien lukuja ja tekemistä ja vaikkapa investointeja suhteessa asukasmääriin, se kertoo, että suhteessa asukasmääriin maaseutualueille on panostettu ja panostetaan edelleenkin vahvasti ja monissa palveluissa. Kokoluokkaa pystyn peilaamaan aikaan, kun johdin vielä Maaningan itsenäistä kuntaa.

Kuopio on Suomessa ainoita kaupunkeja, jolla on maaseutuohjelma. Kerromme tarinoita kaupunginosistamme ja tietenkin myös maaseutualueista ylpeydellä. Tuemme juhlavuoden tapahtumia eri puolilla kaupunkia, laitamme kuntoon kouluja ja kirjastoja, rakennamme päiväkoteja ja leikkipuistoja, tuemme valokuituverkon leviämistä ympäri kaupunkia. Tuemme pitäjäraateja ja asukkaiden omia kehityshankkeita taloudellisesti. Olemme myös palkanneet pelkästään maaseutualueidemme kaavoitukseen keskittyvän asiantuntijan.

Kaupunki ei kuitenkaan voi omin toimenpitein vaikuttaa väestön ikääntymiseen ja lasten määrään tai perheiden omiin valintoihin asuinpaikoista. Siihen ei ole pystynyt mikään muukaan kaupunki Suomessa. Tilastollinen fakta on se, että nämäkään tekemämme toimet ja panostukset eivät ole riittäneet pysäyttämään väestön vähenemistä joissakin osissa maaseutualuttamme. Tilanteissa, joissa palvelujen käyttäjät eli asukkaat vähenevät oleellisesti jossain ja lisääntyvät toisaalla, kaupungin on pakko jotenkin reagoida. Eikä tämäkään kysymys ole kategorinen: Kuopiossa on maaseutumaisia alueita, jotka kasvavat ja jonne on kohdennettu ja pystyttävä jatkossakin kohdentamaan voimavaroja kasvaviin tarpeisiin vastaamiseksi.

Meistä itsestämme riippuu, miten sanoitamme Kuopion tarinaa. Julkisessa keskustelussa nousevat esille usein negatiiviset äänenpainot ja osin myös yksipuoliset tai virheelliset tiedot. Olen esimerkiksi kuullut väitteen, että kaupunki ei tekisi lapsivaikutusten arviointeja, vaikka syksyllä on nimenomaisesti päätetty toisin ja asiaan on käytetty paljon työaikaa. Kaupunki myös arvioi päätösten maaseutuvaikutukset, toisin kuin usein uskotaan. Toivomme, että pääsisimme kertomaan, millaisilla tavoilla kaupunki satsaa maaseutualueiden asukkaiden hyvinvointiin, kaupunkirakenteeseen, palveluihin ja elinvoimaan. Meille Kuopio on rakas juuri sellaisena kuin se on, monimuotoisena, omanlaisia (asuin)alueita sisältävänä hyvän elämän pääkaupunkina. Hyvä kysymys itse kullekin on, millaista tarinaa sinä välität?

Meidän pitää selvästi lisätä vuoropuhelua kaupungissamme. Siksi odotan valmisteilla olevaa ja pian päätöksentekoon tulevaa uutta osallisuusmallia, jossa mahdollistetaan keskustelun paikkoja osana normaalia tekemistä, mutta myös suuremmissa foorumeissa, koko kaupungissa. Ehdotus pitää sisällään myös toivotun maaseutufoorumin järjestämisen, mitä käsitellään ensimmäiseksi kaupungin lähidemokratiajaostossa. Tulemme pian kutsumaan maaseutualueiden toimijat yhteiseen keskusteluun. Tärkeää on, että keskustelu säilyy kaikkia kunnioittavana ja yhdessä ratkaisuja etsivänä. Ei aseteta asioita tai alueita vastakkain, vaan rakennetaan yhteistä ymmärrystä.

Näin toteutamme hyvää elämää hyvän elämän pääkaupungissa.

Kaupunginjohtajan blogi 18.2.2026: Talouden tasapainotustoimet purevat – vaikutukset näkyvät organisaation sisällä

Soile Lahti, kaupunginjohtaja

Kuopion kaupungin tilinpäätösennakko vuodelta 2025 osoittaa -2,8 M€ alijäämää talousarviossa olevan -12,5 M€ alijäämän sijasta. Tulos on odotuksiin nähden erinomainen, ja osoittaa talouden tasapainotustoimien vaikutukset – viime vuonna sopeutimme kaupungin taloutta lähes 20 M€:lla.

Asukkaille palvelut ovat toistaiseksi voineet jatkua aika lailla ennallaan, mutta kaupungin sisällä muutos on ollut merkittävä. Kuopion henkilötyövuosien määrä oli vuoden 2025 lopussa lähes sama kuin vuonna 2024, vaikka TE-palveluiden siirto valtiolta kunnille toi organisaatioomme noin 150 henkilötyövuotta lisää. Jo ennestään Kuopiolla oli verrokkikaupunkeihin nähden tehokas hallinto.

Myös koko Kuopio-konserni on osallistunut talouden tasapainotustalkoisiin. Voidaankin sanoa, että tulosparannus on tehty suurelta osin organisaation sisältä ilman, että palvelut olisivat romahtaneet.

Sivistystoimialan taloutta on vahvistettu säästötoimienkin keskellä

Talouden tasapainottamisen rinnalla Kuopio on tehnyt määrätietoisia valintoja lasten ja nuorten palveluiden vahvistamiseksi ja rahaa on kohdennettu uudelleen. Näillä toimilla on vahvistettu kaupungin kasvun ja oppimisen palveluita, nykyistä sivistystoimialaa. Vuonna 2024, jolloin talouden tasapainotusohjelmaa lähdettiin toteuttamaan, talousarviossa tehtiin ensimmäisen kerran merkittävä taloudellinen uudelleenkohdennus, kun kasvun ja oppimisen palvelualueen henkilöstökustannuksiin tehtiin 2,6 M€:n lisäys.

Lisäksi vuonna 2025 lisättiin perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tukea 0,6 M€ ja edelleen 1,2 M€ vuodelle 2026.

Talouden tasapainotusohjelman aikana kaupunki on siis oleellisesti vahvistanut lasten ja nuorten palveluiden rahoitusta. Koska sivistystoimiala on osallistunut koko organisaation säästöihin, lisäpanostukset eivät ole täysimääräisesti kohdistuneet opetuksen sisältöön – kuten oppikirjoihin tai henkilöstön vahvistamiseen. Osa resursseista on kulunut nykyisen rakenteen ylläpitämiseen.

Silti kokonaiskuva on selvä: Kuopio on tehnyt vaikeassa taloustilanteessa tietoisia valintoja lasten ja nuorten hyväksi.

Uudistusten vuosi takana – Kuopio teki sen, mitä moni vasta suunnittelee

Kuopio on tehnyt vuoden 2025 aikana poikkeuksellisen määrän merkittäviä uudistuksia – ja tehnyt ne onnistuneesti. Sopeutusten rinnalla kaupunki on uudistanut toimintaansa tavalla, joka rakentaa vahvan perustan tuleville vuosille.

Vuonna 2025 otettiin käyttöön koko kaupunkiorganisaation kattava johtamisjärjestelmäuudistus avainhenkilömuutoksineen. Samaan aikaan valmisteltiin päätöksentekovalmiiksi laaja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelma ja vietiin onnistuneesti loppuun hallinnon uudistamisen kokonaisuus, Haltuun-projekti. Samalla uudistettiin palkkausjärjestelmä ja käytiin

yhteistoimintaneuvottelut. Vuoden 2025 aikana kaupunki loi uuden strategian ja rakensi uuden tavan tehdä vaikuttamista ja edunvalvontaa – rohkeammin, tavoitteellisemmin ja näkyvämmin. Ja tietenkin juhlimme näyttävästi Kuopion 250-vuotista taivalta! Juhlavuosi oli menestys, ja tuoreimmat luvut kertovat, että vuosi 2025 oli matkailussa vahvan kasvun vuosi.

Tuleva suunta – tasapainotustoimet loppuun, kasvu vauhtiin ja Kuopio kukoistamaan

Suunta kaupungin talouden kehityksessä on oikea, mutta toimenpiteet eivät vielä riitä tasapainottamaan taloutta pysyvästi eivätkä riittävästi oikaise rakenteellista alijäämää. Säästöjen tie alkaa kuitenkin olla kuljettu loppuun: sisäisiin toimintoihin kohdistuvat leikkaukset vaarantaisivat palvelukyvyn, laadun, uudistumisen ja henkilöstön jaksamisen.

Vaikka uskomme, että talouden suhdannekuoppa alkaa hellittää, tuoreiden verotuloennusteiden kieli on vielä karua: koko valtakunnassa ja myös Kuopiossa aikaisempia verotuloarvioita joudutaneen tämän vuoden aikana laskemaan. Kuluvan vuoden talousarviossa on budjetoitu verotuloja 318 M€, mutta ensimmäisen veroennustekehikon ollessa vain 313,6 M€ näyttää siltä, että tulemme jäämään verotuloissa tänä vuonna talousarviosta reippaasti yli 4 M€.

Kuopio velkaantuu yhä ja pelkät lainojen korkomenot ovat noin 10 miljoonaa vuodessa. Kaupungin on saatava tulos ylijäämäiseksi, ja onnistuttava löytämään investoinneista ne, jotka ovat kaikkein hyödyllisimmät ja vaikuttavimmat.

Uudistaminen jatkuu, mutta tulevaisuutta ei voi rakentaa sopeutuksilla. Rakenteita on korjattava, ei rapautettava, ja säästöjen sijaan on aika rakentaa ja panostaa kasvuun. Tarvitsemme:

- rohkeaa kaupunkikehitystä
- uutta elinkeinotoimintaa ja työpaikkoja
- lisää investointeja
- vahvempaa matkailua, tapahtumia ja urheilua
- kulttuuria ja luovia aloja elinvoiman moottoriksi

Tämä on kuluvan vuoden keskeinen painopiste ja koko kaupungin yhteinen tehtävä. Kun Kuopio kasvaa, se houkuttelee uusia asukkaita, yrityksiä ja investointeja. Kukoistava Kuopio ei ole vain vetovoimainen – se uhkuu elinvoimaa ja rakentaa tulevaisuuden, jossa talous, palvelut ja asukaskokemus vahvistavat toisiaan.

Palveluverkko päätetty – nyt eteenpäin

Kaupunginvaltuusto hyväksyi palveluverkkosuunnitelman kuluvan viikon maanantaina. Päätös oli ratkaiseva, sillä se oli viimeinen puuttuva osa talouden tasapainotusohjelmasta.

Palveluverkkomuutoksia ei kuitenkaan ohjaa vain talous. Suurin muutosvoima on oppilasmäärien jyrkkä väheneminen ja Kuopion tavoite turvata laadukas opetus kaikkialla kaupungissa. Jo lähivuosina palveluja järjestetään yhä harvemmalle lapselle, ja joillakin alueilla lasku on poikkeuksellisen voimakasta. Riistaveden ja Vehmersalmen koulujen oppilasmäärät voivat pudota jopa puoleen viidessä vuodessa, Kissakuusen koulussa on jo nyt yhden pienen koulun verran tyhjää tilaa. Kun oppilaita ei riitä, syntyy ylikapasiteettia, jonka ylläpito maksaa, vaikka luokkahuoneet olisivat puolityhjiä. Henkilöstökulutkaan eivät alene samassa tahdissa. Siksi muutokset kohdistuvat alueille, joissa oppilasmäärien lasku on suurin.

Ilmiö ei ole maaseutu vastaan kaupunki – eikä vain Kuopion haaste. Syntyvyys laskee koko Suomessa. Kuntaliiton mukaan vuonna 2032 peruskouluissa on 96 000 oppilasta vähemmän kuin nyt. Vuoteen 2040 mennessä kaksisarjaisen yläkoulun muodostaminen käy yhä useammalle kunnalle mahdottomaksi. Elämme murroskautta, joka vaatii ennakointia ja kokonaisnäkemystä.

Vaikka palveluverkkosuunnitelma lisää sivistystoimialan menoja kuluvan vuoden talousarviossa yli 700 000 eurolla, päätös oli välttämätön. Samalla tämä summa on kuitenkin löydettävä säästöinä muualta, jotta pysymme talousarvion mukaisessa –2,1 M€ alijäämässä. Verotulokehityksen alenema, joka tässä vaiheessa vuottaa näyttää olevan yli 4 M€, haastaa tilannetta entisestään.

Kuopio kasvaa, asukaskokemus ratkaisee

Rohkeat teot vievät kaupunkia eteenpäin. Kilpailu asukkaista, yrityksistä ja investoinneista on kovaa ja vain ne kaupungit, jotka uskaltavat tehdä kasvua ja elinvoimaa vahvistavia investointeja, menestyvät. Myös Kuopion on suunnattava resursseja niihin investointeihin ja kehittämistoimiin, jotka lisäävät elinvoimaa, vahvistavat veropohjaa ja parantavat asukkaiden arjen sujuvuutta. Ne ovat samalla viesti ulospäin: Kuopio on kasvun ja kukoistuksen kansainvälinen osaajakaupunki, jonka kestävä kasvu säteilee vaurautta ja hyvinvointia miljoonan ihmisen vaikutuspiiriin.

Elinvoima ja palvelut kulkevat käsi kädessä. Kaupungin elinvoima, palveluiden laatu ja asukaskokemus muodostavat kokonaisuuden, joka ohjaa tietoperusteista päätöksentekoa. Vain elinvoimainen kaupunki pystyy tarjoamaan laadukkaita palveluja asukkailleen – ja Kuopion tavoite on tässä korkealla.

Uusi strategiamme nostaa keskiöön tavoitteen, joka ohjaa kaikkea kehittämistä: erinomainen asukaskokemus. Se on Kuopion kasvun perusta nyt ja tulevaisuudessa. Kun arki toimii, palvelut pelaavat ja kaupunki houkuttelee osaajia ja yrityksiä, syntyy positiivinen kierre, joka vahvistaa koko alueen menestystä. Siitä syntyy kuopiolainen kukoistus ja elämänvoima.

KUOPIO

www.kuopio.fi

Postiosoite PL 228, 70101 KUOPIO
Käyntiosoite Tulliportinkatu 31
Puhelin 017 182 111
www.kuopio.fi
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi